

ÅRSREDOVISNING 2019

Karlstads universitet

Diarienummer: C:2020/110

Redaktör: Karin Brattfjord

Tryck & layout: Universitetstryckeriet, Karlstads universitet, 2020

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Rector har ordet	6
Studentkåren har ordet	7
Organisation	8
Om årsredovisningen	9
Sammanfattning	11

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Utbildningsutbud	14
Efterfrågan på program och kurser	16
Utbildningsvolym och studieresultat	19
Examina på grundnivå och avancerad nivå	22
Redovisning av utbildningsuppdraget	25
Läraryrket	29
Internationella studentutbyten	31
Intäkter och kostnader för utbildning	33

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Forskning	40
Forskningssamverkan	42
Vetenskapliga publikationer	45
Utbildning på forskarnivå	48
Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning	50

PERSONAL OCH KOMPETENS

Personal	54
Kompetensförsörjning	56
Jämställdhet och lika villkor	59
Hållbar utveckling och miljöarbete	61

EKONOMI

Ekonomisk redovisning	64
Resultaträkning	68
Balansräkning	69
Anslagsredovisning	71
Redovisning av takbelopp	72
Tilläggsupplysningar	74
Noter	76
Styrelsens ersättningar och uppdrag	82

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

Intern styrning och kontroll	86
Väsentliga uppgifter	88
Styrelsens underskrifter	90

Karlstads universitet fyllde 20 år

Under 2019 firade lärosätet 20 år som universitetet. Sven-Ingvars spelade, tidigare rektorer närvarade, ett fullmatat program erbjöds i Aula Magna och stor fest fixades för medarbetarna. Dessutom fyllde Handelshögskolan vid Karlstads universitet 10 år.

40 miljoner för kraftfull kunskap

Lärare behöver omsätta ämneskunskap till praktisk undervisning för att ge eleverna ny kunskap och kompetens. Det ger kraftfull kunskap - specifik kunskap som eleverna behöver ha för att klara sig bra i framtiden. Vetenskapsrådet beviljade 40 miljoner kronor till forskning på området, ett stort lyft för lärarutbildningen.

Not cool

För att stoppa sexuella trakasserier bland studenter genomfördes kampanjen Not cool. Filmer med situationer som går över styr skulle leda till eftertanke och spreds i flera kanaler.

Karlstad Studentkår, Karlstads universitet och Länsstyrelsen Värmland stod bakom.

Medarbetare i Prideparaden, universitetsbiblioteket draperat med en enorm Prideflagga, utställning om HBTQ-utvecklingen, en förslagslåda för att göra Karlstad mer HBTQ-vänligt och seminarium med konstnären Del LaGrace Volcano. Karlstads universitet var en del av Värmland Pride.

PRIDE

Erfaren vd årets alumn

Lennart Käll visade redan under sin studietid på 1980-talet ett stort engagemang i studentlivet och grundade studentföreningen Karlekon. Han har varit vd för Svenska Spel, ICA-banken, Ticket och SEB-finans. På Svenska Spel drev han aktivt frågan om spelansvar för att minska antalet spelberoende och missbrukare.

810 glasäpplen... delades ut på höstens examenshögtid och Aula Magna fylldes sex gånger med studenter och anhöriga. Det blev den största examenshögtiden i universitetets historia.

Hållbar akademisk högtid 2019

Sju professorer installerades och 23 doktorer promoverades. Dessutom fick hedersdoktorena

Karin Sjöberg Wallby och Sture Nordh sina hattar. Temat för högtiden var hållbarhet, vilket märktes i valet av matråvaror, programtryck, dekorationer och gästernas resesätt.

Politiker i aulafoajén inför EU-valet

Studenter, medarbetare och besökare kunde prata politik inför EU-valet på Karlstads universitet den 23 maj. Alla svenska partier som under pågående mandatperiod hade representation i Europaparlamentet bjöds in och statsvetare från universitetet fanns på plats.

Matilda Ernkrans...

besökte Karlstads universitet bara några veckor efter att hon blivit minister för högre utbildning och forskning, i början av året. Fokus låg på möjligheten att utbilda sig till lärare samtidigt som man jobbar i skolan.

"Kul att lära sig kommandon"

Det sa ett av barnen som deltog i universitetets första digitala sommarkollo. Studenter och lärare från universitetet höll under en vecka i olika aktiviteter där digitalisering var i fokus. Barnen fick bland annat lära sig att programmera egna enkla spel.

2400 mil på cykel

lyckades medarbetare trampa under Cykla till jobbet-kampanjen i september. Under året har sortering av matavfall införts, el-cyklar erbjudits, miljömål och handlingsplan beslutats och miljörevision genomförts.

Forskare på topplistor

Åtta forskare från Karlstads universitet fanns med på listor över de 100 mest citerade inom olika forskningsområden enligt nyhetsmagasinet Fokus. Listorna visade de forskare i Sverige som citerats flitigast i internationella vetenskapliga tidskrifter. Åke Bergvall, professor i engelska hamnade högst med plats 28 på listan för humaniora.

Högt rankat

Karlstads universitet ligger på plats 251-300 i kategorin Business & Economics hos Times Higher Education, en av de högst värderade universitetsrankningarna. Av världens cirka 25 000 universitet rankas bara 1 400 och Karlstads universitet är ett av dem.

REKTOR HAR ORDET

Ett jubileumsår då vi firade att det gått 20 år sedan vi blev universitet. Ett år då vi med stolthet såg tillbaka på den fantastiska utveckling som universitet haft sedan dess. Men också ett år då vi blickade framåt för att, med utgångspunkt i vår strategi, lägga grunden till en fortsatt positiv utveckling, för framtida stolta jubileer.

Det finns ett stort intresse för våra utbildningar. Studentefterfrågan är inom de flesta områden stabil. Med utgångspunkt i det stora behovet av lärare anstränger vi oss mycket både för att skapa attraktiva och anpassade utbildningsformer och för att underlätta för våra lärarstudenter. Ett exempel är den arbetsintegrerade lärarutbildning som vi erbjuder och ett annat är ett utökat utbud av sommarkurser. Ett annat område med ett stort behov på arbetsmarknaden och som vi satsar på är tandhygienister. Här har vi, tillsammans med Region Värmland, investerat mycket och hoppas kunna starta ett nytt program under hösten 2020. Dessutom förnyar vi vårt arbete med studentrekrytering vilket förhoppningsvis gör att vårt redan framgångsrika arbete utvecklas ytterligare ett steg.

Våra studenter är nöjda med sina utbildningar. Fler än någonsin tidigare deltog under året i våra examenshögtider och mottog under högtidliga former och i närvaro av anhöriga ett glasäpple som ett minne från universitetet. Och de är attraktiva på arbetsmarknaden. Etableringen på arbetsmarknaden är hög och dessutom ökande, från 82 procent till 85 procent mellan examensåren 11/12 och 14/15. Vi har ett mycket gott samarbete med studentkåren och verkar tillsammans med dem för att göra universitetet till ett ännu bättre sådant att studera på. I det arbetet är vi också hjälpta av Akademiska hus som

bidragit till den goda studiemiljön och, inte minst, av våra campuskommuner, Arvika och Karlstad. Tillsammans med Karlstads kommun har kåren och universitetet ansökt om att bli årets studentstad 20/21. Vi håller tummarna.

En god studiemiljö är viktig för goda studier men viktigast av allt är nog utbildningens kvalitet och för den står främst vår personal. Engagerade och kompetenta lärare i en väl fungerande organisation är vår största tillgång. En tillgång som måste vårdas och utvecklas. Under året genomfördes en ledar- och medarbetarundersökning vars övergripande resultat var mycket positivt, men som också gav värdefull information för arbetet med vår fortsatta utveckling som arbetsplats.

Vid ett universitet skall det finnas en nära koppling mellan utbildning och forskning. Forskningen utgör, på flera sätt, en garant för kvaliteten i utbildningen. Då vi, i relation till vår utbildningsvolym, har ett relativt litet forskningsanslag är det extra viktigt för oss att stå oss i konkurrensen om externa forskningsmedel. Detta kräver samtidigt hög kvalitet i vår forskning. Här står vi oss väl. Under året var vi för första gången med på Times Higher Education's ranking över världens bästa universitet. Roligt.

En stor del av vår verksamhet bedrivs i nära samverkan med intressenter i regionen, i övriga Sverige och internationellt. Ett starkt stöd från Region Värmland genom Akademien för smart specialisering, finansiering från KK-stiftelsen och aktivt deltagande i EU:s ramprogram har betytt mycket för våra möjligheter att samverka de senaste åren.

Vårt begränsade forskningsanslag tillsammans med bristen på möjligheter till externfinansiering inom vissa områden är en utmaning. Det gör det svårt för oss att upprätthålla den omfattning på forskning anknuten till några av våra stora professionsutbildningar som krävs, dels för att kunna bibehålla och utveckla kvaliteten i dessa utbildningar, och dels för att kunna förse samhället med den kompetens som behövs för att kunna tillgodogöra sig den kunskap som utvecklas i ny forskning. Min förhoppning är att den kommande forskningspropositionen kommer att hantera denna utmaning.

Vi har börjat förverkliga vår strategi och vi rör oss i rätt riktning på nästan alla punkter. Dock inte vad gäller ambitionen att satsa på forskarutbildning. Här krävs det en insats.

Det mesta ser dock ljus ut. Vi har en stabil ekonomi med möjligheter att satsa framåt. Vi har en engagerad och kompetent personal och massor av duktiga studenter.

Jag ser fram emot ännu ett spännande och händelserikt år för Karlstads universitet.

STUDENTKÅREN HAR ORDET

Karlstad Studentkår är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation verksam vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkårs huvudsakliga syfte är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen samt förutsättningarna till studier vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkår grundades 1967 och är medlem i Sveriges Förenade Studentkårer, SFS.

ÅRET SOM GÅTT

Karlstad Studentkår har under året haft en fortsatt stabil medlemsrekrytering och har nästan 4000 medlemmar. Organisationen har gjort framsteg i att hitta rätt form och struktur, för att på ett så ändamålsenligt vis som möjligt föra studenternas talan.

Under året har vi fortsatt det arbete som inleddes föregående år med att utveckla studentinflytandet på samtliga nivåer. Särskilt gäller detta programråden där vi har en ambition om att våra utbildningsföreningar ska kunna vara delaktiga i att föreslå representeranter. I detta har universitetet varit oss behjälpliga. Vi har även haft stora framgångar i våra rekryteringsinsatser för studentrepresenteranter där vid årets slut i princip alla uppdrag var tillsatta, med undantag för dem på programrådsnivå.

Varje år håller Karlstad Studentkår val bland studenterna vid universitetet till vårt fullmäktige. Där ser vi vad vi hoppas vara början på en uppåtgående trend i valdeltagandet. Ett stort engagemang bland studenterna gällande studentrepresentantsuppdrag, kåranslutning och inte minst kårvaldeltagande är avgörande för studentkårens legitimitet och därmed också för utbildningskvaliteten på Karlstads universitet.

UTBILDNINGSPRÅG

En hög kvalitet på undervisningen vid universitetet är ett viktigt område för Karlstad Studentkår. Därför kunde vi under året glädja oss att Universitetspedagogiska enheten bjudit in till pedagogiska samtal. Det är ett nytt forum där studentperspektivet har kunnat lyftas i frågor om högskolepedagogik.

De nya föreläsningssalarna och studieplatserna i hus 5 är ett gott exempel på hur universitetet kan arbeta långsiktigt för att utveckla undervisningen genom 'blended learning' och samtidigt ge studen-

terna ändamålsenliga platser att studera på. Dessa är populära bland studenterna, vilket naturligtvis innebär att studentkåren är väldigt nöjd med dem.

STUDENTERS RÄTTIGHETER

Karlstad Studentkår bedriver löpande bevakning av studenternas rättigheter för att uppmärksamma potentiella förbättringsområden. Studentkåren ser universitetet som vår medpart i att utveckla utbildningen vid lärosätet. Vi uppfattar det som att universitetet tar de brister vi uppmärksammar på allvar, och vill verka för att gemensamt lösa dem.

Under våren släppte Karlstad Studentkår sin studentfallsrapport för åren 2016-2018. I rapporten görs en sammanställning och analys av de studentfall som har behandlats under den nämnda tidsperioden, samt förslag på förbättringar. De största områdena som togs upp i denna utgåva var upplevda problem inom administration och information samt att studenter vill ha bättre återkoppling på examinationsuppgifter.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STUDIER

Under året har universitetet tillsammans med Karlstads kommun och studentkåren fortsatt att samverka enligt vår handlingsplan bestående av 18 punkter för att göra Karlstad till en ännu bättre studentstad. Samverkan med det övriga samhället är av stor vikt för att förbättra studenternas förutsättningar för studier. Som ett led i detta valde vi att ansöka till SFS om att bli Årets studentstad 2020/2021. Sådana gemensamma insatser är viktiga för att tillsammans stärka studentlivet i Karlstad.

Sebastian Hardin

Ordförande, Karlstad Studentkår, 2019/2020

ORGANISATION

Karlstads universitet är en statlig myndighet som leds av en universitetsstyrelse och rektor. Universitetet är organiserat i två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd samt centrala stödfunktioner. Verksamheterna omfattar tillsammans drygt 1 250 anställda och drygt 20 000 registrerade studenter.

UNIVERSITETSSTYRELSE

Verksamheten vid Karlstads universitet styrs av lagar och förordningar samt av uppdrag från riksdag och regering. Högsta beslutande organ vid lärosätet är universitetsstyrelsen. Regeringen utser ledamöterna, som kommer från den akademiska världen, näringslivet och offentliga organisationer. I universitetsstyrelsen finns även ledamöter utsedda av Karlstad Studentkår samt tre lärarledamöter. Lärosätets personalorganisationer utser styrelserepresentanter med närvaro- och yttranderätt.

Underställd styrelsen finns internrevision som universitetet har enligt internrevisionsförordningen (2006:1228).

UNIVERSITETSLEDNING

Universitetsledningen bestod under 2019 av rektor, prorektorer samt universitetsdirektör. Rektor är myndighetschef. Prorektorerna utses av rektor och en av prorektorerna är av universitetsstyrelsen utsedd att vara ställföreträdande myndighetschef.

FAKULTETER OCH STÖDFUNKTIONER

Utbildnings- och forskningsverksamheterna vid universitetet organiseras i två fakulteter. Verksamheterna leds av dekaner som också är ordförande i respektive fakultetsnämnd. Dekanerna utses av rektor. Fakulteterna ansvarar för kvaliteten i utbildning och forskning samt för samverkan med omvärlden.

Vid lärosätet finns också en universitetsgemensam lärarutbildningsnämnd med dekan som har ett särskilt ansvar för lärar- och förskollärarutbildningarna.

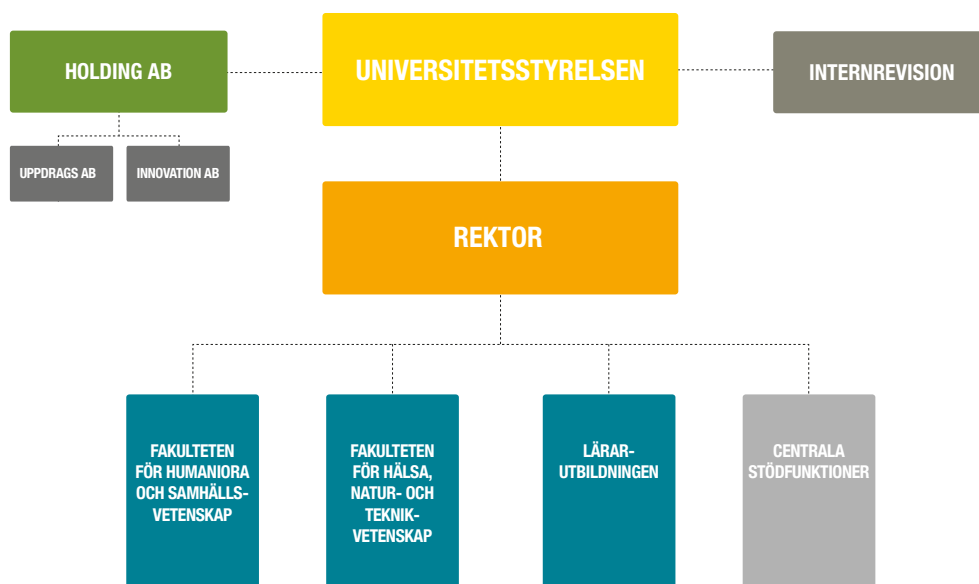
Centrala stödfunktioner har till uppgift att ge service till universitetets fakulteter, ledning och styrelse. Stödfunktionerna arbetar även med uppdrag från och rapportering till myndigheter, departement samt andra externa instanser.

BOLAG

Karlstads universitet äger ett holdingbolag, Karlstads universitet Holding AB. Holdingbolaget är i sin tur ensam ägare av de två dotterbolagen Karlstads universitets uppdrags AB och Karlstads universitets innovation AB.

Karlstads universitets uppdrags AB förmedlar uppdragsutbildning vid lärosätet. Kurserna är på högskolenivå och utformade efter uppdragsgivarens önskemål vad gäller omfattning, innehåll och form. Uppdragsgivare kan vara myndigheter, organisationer eller företag som önskar att stärka sin personals kompetens.

Karlstads universitets innovation AB har i uppdrag att vara ett verktyg för lärosätets uppgift att nyttiggöra forskning och kunskap. Detta genom att stödja och inspirera verksamheter som kan omsättas i nyttiggörande.

OM ÅRSREDOVISNINGEN

Universitetets årsredovisning regleras av förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen sammanfattas det senaste kalenderårets verksamhetsresultat och ekonomiska resultat.

Årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamheten i enlighet med principerna tillförlitlighet, relevans, jämförbarhet, begriplighet och transparens.

Redovisningen utgår från de uppgifter som framgår i högskolelag och högskoleförordning och i förhållande till vad regeringen har angivit i regleringsbrev eller i annat beslut.

Dokumentet består av resultatredovisning, ekonomisk redovisning och finansiella rapporter.

Resultatredovisningen är utformad så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av universitetets resultat och genomförande av verksamheten.

Redovisningen innehåller bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling samt väsentlig information om vad universitetet har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

Den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen är uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Årsredovisning innehåller sifferuppgifter, såväl i löpande text som i tabell- och diagramformat. I den löpande texten presenteras, om inte annat anges, dels utfallet för kalenderåret 2019, dels motsvarande värde för 2018 angivet direkt efter inom en parentes.

I tabeller presenteras i normalfallet utfall för det senaste året och motsvarande uppgifter från de två föregående åren. I vissa tabeller och diagram redovisas uppgifter för fler år för att synliggöra trender under en längre period.

NYA REGLER

Några ändringar som påverkar resultatredovisningen har införts i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag som ska tillämpas från och med 2019. Bland annat ska myndigheter för väsentliga ärendeslag, som omfattar ett stort antal ärenden, redovisa antal och styckkostnader för dess handläggning. Myndigheterna ska även ta fram resultatindikatorer och redovisa enligt dessa.

Förändringarna i såväl förordning som föreskrifter och allmänna råd till 3 kap. 1 § har föranlett att lärosätena sett behov av att utarbeta en gemensam

tolkningsram gentemot dem. Detta gäller i första hand återrapporteringskravet gällande redovisning av styckkostnader per ärende för sådana ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden. Universitetet och högskolorna har under 2019 haft dialog med utbildningsdepartementet. I regleringsbrev för budgetår 2020, så framgår vilka styckkostnader som universitetet och högskolor ska redovisa. Därmed görs bedömningen att Karlstads universitet redovisar enligt dessa direktiv även i årsredovisningen för 2019.

RESULTATINDIKATORER OCH MÅTT

De resultatindikatorer och mått som universitetet använder är främst de som beslutats av regeringen och som framgår i sammanställningen över väsentliga uppgifter. Dessa redovisas och kommenteras även mer detaljerat under respektive kapitel i årsredovisningen. Karlstads universitet använder även några övriga mått och resultatindikatorer som är etablerade inom universitet och högskolesektorn och som mäts och följs av andra myndigheter som exempelvis Statistiska centralbyrån samt Universitetskanslersämbetet.

Mått och indikatorer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, inklusive samverkan:

- antal studenter samt antal examina,
- antal samt kostnad per helårsstudent och helårsprestation, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning,
- intäkter inom uppdragsutbildningen,
- prestationsgrad, antal helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter,
- antal förstahandsansökningar,
- antal programnybörjare,
- internationella studentutbyten.

Mått och indikatorer för forskning och forskarutbildning, inklusive samverkan:

- antal forskarstuderande samt antal examina,
- samfinansieringsgrad,
- antal och kostnad per refereegranskade vetenskapliga publikationer,
- intäkter inom uppdragsforskningen,
- antal företagsdoktorander.

ÅRSREDOVISNINGENS INDELNING

Karlstads universitets årsredovisning 2019 är indelad i sex kapitel:

Inledning

Kapitlet sammanfattar viktiga händelser under året som gått. Rektor respektive studentkår presenterar övergripande tankar om året, och vart universitetet är på väg. I kapitlet presenteras också universitetets organisation samt utgångspunkter för hur uppgifterna i årsredovisningen har samlats in, definierats och presenterats.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Inkluderar volym- och kostnadsuppgifter samt olika typer av process- och resultatbeskrivningar. Specifika utbildningsuppdrag som lärosätet givits via regleringsbrev redovisas.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Här redovisas universitetets forskning, forsknings-samverkan, volymutveckling av vetenskapliga publikationer samt forskarutbildning.

Personal och kompetens.

Personalstatistik samt de insatser som lärosätet genomfört inom områdena kompetensförsörjning, jämställdhet och lika villkor. I detta kapitel redovisas också en sammanfattning av universitetets arbete miljö och hållbar utveckling.

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen är samlad i ett eget kapitel. Universitetets intäkter, kostnader och verksamhetsutfall presenteras och kommenteras. Den finansiella redovisningen består av resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning och noter.

Väsentliga uppgifter, underskrifter m.m.

I årsredovisningens avslutande kapitel redogörs för intern styrning och kontroll samt väsentliga uppgifter. Årsredovisningen avslutas med styrelsens underskrifter.

DEFINITIONER AV VISSA BEGREPP

I årsredovisningen förekommer ett antal begrepp och fackuttryck. I de fall de endast förekommer i ett specifikt sammanhang förklaras de i anslutning till användningen. I några fall används samma begrepp på flera håll i årsredovisningen, varför de istället förklaras här.

Helårsstudenter

Helårsstudenter, HST, är ett volymmått på antalet registrerade studenter. Antalet helårsstudenter beräknas som antalet studenter som är förstagångs- eller fortsättningsregistrerade på ett kurstillfälle multiplicerat med kurstillfällets omfattning uttryckt i högskolepoäng under kalenderåret, dividerat med 60.

Helårsprestationer

Helårsprestationer, HPR, är ett volymmått över studenters godkända betyg. Helårsprestationer beräknas genom att summan avklarade högskolepoäng under kalenderåret divideras med 60.

Takbelopp

Takbeloppet anger det högsta anslagsvärdet för helårsstudenter och helårsprestationer som ett lärosäte kan få ersättning för inom anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

DATAKÄLLOR

Kvantitativa uppgifter som redovisas i denna årsredovisning har sitt ursprung i ett antal olika källor och system. Om inte annat anges i den löpande texten är de:

- bibliometri, publikationsdatabasen DiVA,
- ekonomi, ekonomisystemet Raindance,
- personalstatistik, inklusive sjukfrånvaro, personal- och lönesystemet Primula,
- studentstatistik, studiedokumentations-systemet Ladok,
- sökandestatistik, Universitet och högskolorådets antagningsdatabas Nya.

Flera av de kvantitativa uppgifterna tas fram och bearbetas via Karlstads universitets ledningsinformationsverktyg, Kuli.

Dokumentationen av riskanalyser som utgör underlag till universitetsledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen dokumenteras i verksamhetsplaneringssystemet Stratsys.

Kvalitativa uppgifter, såsom process- och aktivitetsbeskrivningar, baseras i de flesta fall på dokumentation från Karlstads universitet. I några fall baseras de på rapporter eller omdömen från externa aktörer. Källorna till dessa är då angivna i direkt anslutning till att de omnämns.

SAMMANFATTNING

För kalenderåret 2019 kan Karlstads universitet redovisa en positiv kapitalförändring på 10,8 miljoner kronor. Av detta var 2,6 miljoner kronor resultatandelar från helägda bolag. Överskottet fördelade sig med 9,7 miljoner kronor inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive 1,1 miljoner kronor inom forskning och utbildning på forskarnivå. Det samlade myndighetskapitalet uppgick vid årets slut till 193,4 miljoner kronor. I relation till de totala kostnaderna motsvarade detta 16 procent.

Utbildningsutbudet på grundnivå och avancerad nivå karakteriseras av programutbildningar av professionskaraktär. Av volymen anslagsfinansierad utbildning var grovt räknat 60 procent yrkesprogram, 20 procent generella program och 20 procent fristående kurser. Över tid har distributionsformerna för universitetets utbildningar förändrats, och en allt större andel av undervisningen genomförs via distans. År 2019 uppgick andelen distansundervisning till 30 procent av den totala studentvolymen.

Efterfrågan på högre utbildning har det senaste året ökat något i Sverige. För Karlstads universitet är trenden annorlunda jämfört med riket, och antalet förstahandssökande har fortsatt att minska. Jämfört med 2018 har intresset för universitetets utbildningsprogram gått ned med 5 procent.

Universitetets samlade utbildningsvolym på grundnivå eller avancerad nivå ökade under kalenderåret 2019. Detta var en effekt av den ökade antagning som genomförts de senaste åren i syfte att nå de utbyggnaduppdrag som regeringen givit. Jämfört med 2018 har antalet programnybörjare ökat med 6 procent.

Könsfördelningen bland Karlstads universitets studenter var ojämn då nära två tredjedelar av helårsstudenterna på grundnivå och avancerad nivå var hänförliga till kvinnor. Avståndet till det spann om 40-60 procent som brukar anses vara jämnt fördelat är oförändrat sedan år 2018.

Den samlade utbildningsvolymen 2019 uppgick till 9 059 helårsstudenter och 7 478 helårsprestationer, varav det anslagsfinansierade uppdraget omfattade

8 680 helårsstudenter och 7 165 helårsprestationer. Med ett takbelopp på 674,5 miljoner kronor och ett totalt anslagsvärde på 677,1 miljoner kronor kunde universitetet redovisa en överproduktion motsvarande 2,6 miljoner kronor. Vid årets slut kunde universitetet uppvisa en utgående överproduktion om 47,1 miljoner kronor.

Forskningen vid Karlstads universitet bedrivs såväl inom traditionella akademiska ämnen som inom mångvetenskapliga forskargrupper och centrumbildningar. De samlade intäkterna till forskning och forskarutbildning uppgick 2019 till 410,1 miljoner kronor, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med år 2018. Av forskningsintäkterna var 60 procent anslag och 40 procent bidrag eller övriga externa intäkter.

Till utbildning på forskarnivå antog universitetet under året 39 personer. Totalt fanns 253 forskarstuderande registrerade vid lärosätet, av vilka 223 aktivt har bedrivit forskarstudier under 2019. Deras samlade forskningsaktivitet motsvarade 112 helårspersoner, vilket innebar att volymen forskarutbildning fortsatte att minska. Under 2019 avlades 33 examina på forskarnivå, varav 28 doktorsexamina och 5 licentiatsexamina. Inom utbildning på forskarnivån var könsfördelningen helt jämn. Detta gällde i såväl antagning, utbildning som examination.

Antalet anställda vid Karlstads universitet var i medeltal 1 289 personer. Uttryckt i årsarbetskrafter uppgick personalstyrkan till 1 065, vilket var en ökning med 17 årsarbetskrafter. Två tredjedelar av årsarbetskrafterna var undervisande och forskande personal, medan en tredjedel var personal inom stödfunktioner. Könsfördelningen bland universitetets personal var jämn på övergripande nivå, men nedbrutet på olika personalkategorier är skillnaderna i vissa fall stora.

Meriteringsnivån bland universitetets lärare har de senaste åren minskat något och 2019 var 63 procent av universitetets lärare disputerade. Förändringen förklaras främst av ett minskat antal meriteringsanställningar och lektorer samtidigt som adjunkter rekryterats till universitetet yrkesprogram.

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

UTBILDNINGSBUD

Utbildningsutbudet vid universitetet är till största del organiserat i programutbildningar. Fördelningen bedöms som långsiktigt hållbar, men utbudet av fristående kurser behöver också utvecklas och ges goda förutsättningar. Lärosätet har därför gjort ansträngningar för att utbudet av fristående kurser ska öka.

PROGRAMUTBILDNINGAR MED PROFESSIONSKARAKTÄR

Karlstads universitet prioriterar programutbildningar av professionskaraktär. Till största del utgörs programutbudet av utbildningar som startar på grundnivå. Prioriteringen baseras i första hand på studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, men även på att säkerställa stabila förutsättningar för utbildningsutbudet. Nedanstående redogörelse utgår från universitetets anslagsfinansierade utbildningsverksamhet.

Storleksmässigt är lärarutbildning universitetets största programutbildningsområde. Kalenderåret 2019 omfattade lärar- och förskolläraryrkesprogrammen närmare 2 100 helårsstudenter, vilket var nästan en fjärdedel av universitetets anslagsfinansierade utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå.

Lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna ges både vid campus, via distansundervisning och i samarbete med ett antal lärcentra i landet. De olika distribu-

tionsformerna syftar till att öka antalet studerande, inte minst inom ämnesläraryrkesprogrammet. I samarbete med kommuner så har verksamhetsintegrerad utbildning utvecklats för att på ett nytt sätt kombinera studier och yrkesutövning.

Ekonomutbildningar, ingenjörsutbildningar och utbildningar inom vård- och omsorgsområdet utgör också en betydande del av lärosätets utbildningsvolym. Även utbildningar till jurist och psykolog, som är under uppbyggnad, samt till socionom är utmärkande i volym bland programutbildningarna.

Utifrån statistik över ansökningar och arbetsmarknad bedömer universitetet att professionsutbildningar fortsatt kommer att vara eftertraktade av studenter, liksom efterfrågade av arbetsmarknaden.

I universitetets utbildningsutbud ingår även programutbildningar på magister- och masternivå. I jämförelse med de utbildningar som startar på grundnivå är volymerna betydligt mindre. Detta

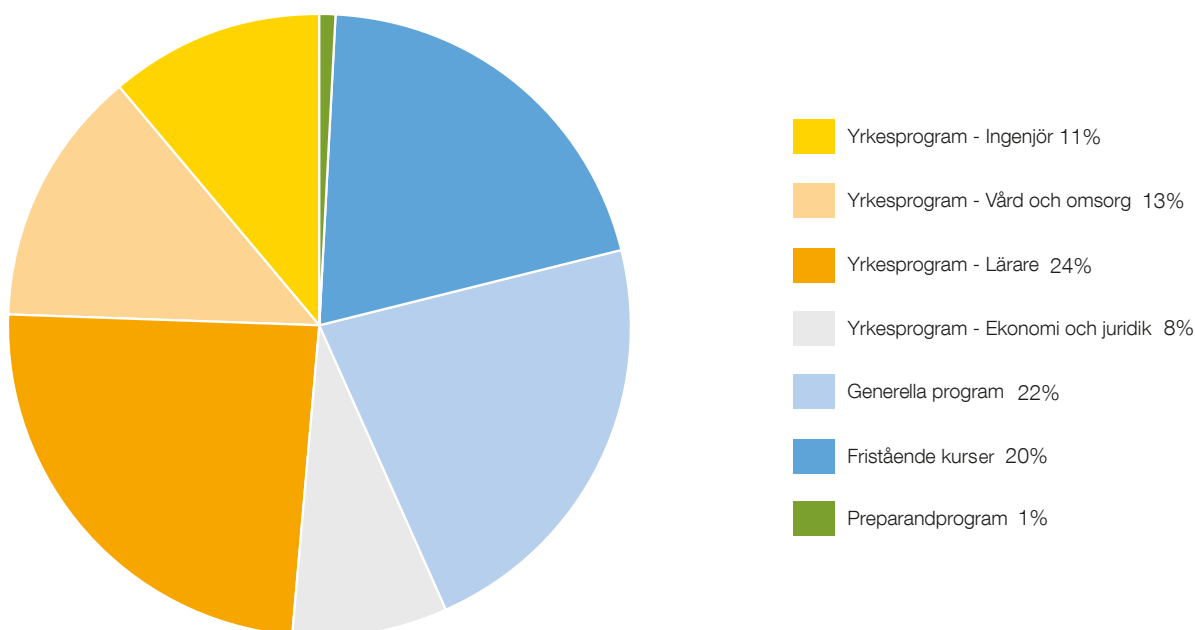

Diagram 1: Fördelning mellan program, yrkesprogram och fristående kurser. (Källa: Ladok)

förhållande speglar studenternas intresse. Flera av programutbildningarna på avancerad nivå har karaktären av vidareutbildning för exempelvis lärare och sjuksköterskor.

Karlstads universitet har valt att inte profilera och marknadsföra utbildningar till internationella avgiftsskyldiga studenter, vilket annars kan vara ett sätt att utöka studentvolymen på avancerad nivå.

UTVECKLING AV UTBILDNINGSBUDGET

Utbildningsutbudet vid Karlstads universitet har de senaste åren kompletterats med nya examensrätter för jurist- och psykologutbildning samt konstnärlig examen. Under 2019 har lärosätet ansökt om examensrätt för en treårig tandhygienistutbildning.

AVVÄGNING MELLAN PROGRAM OCH KURSER

Andelen fristående kurser i utbildningsutbudet har minskat över tid medan andelen utbildningsprogram har ökat. Vid millennieskiftet utgjorde de fristående kurserna 36 procent av volymen helårsstudenter inom anslagsfinansierad utbildning. År 2019 var motsvarande andel 20 procent.

En delförklaring till denna utveckling är uppdrag att bygga ut vissa utbildningsprogram i enlighet med statliga satsningar och direktiv. Sedan 2014, då en stor del av de nuvarande satsningarna påbörjades, har den samlade volymen anslagsfinansierad programutbildning växt med över 650 helårsstudenter.

Under 2018 fick universitetet i uppdrag att öka antalet studenter inom fristående kurser. Under 2019 har därefter helårsstudenter inom fristående kurs ökat med 85 jämfört med föregående år. Lärosätets prioritering av programutbildning har inte ändrats, men bedömningen är att utbudet av fristående kurser bör öka för att kunna möta behov av livslångt lärande och bildning.

AVVÄGNING MELLAN CAMPUS OCH DISTANS

Karlstads universitet har under många år satsat på att stärka distansutbildning, bland annat genom undervisning som bedrivs som så kallad blended learning.

Andelen distansutbildning har stadigt ökat över tid. År 2000 kunde 6 procent av universitetets

anslagsfinansierade utbildningsvolym kategoriseras som distansutbildning, medan den uppgick till nästan 28 procent 2019.

Undervisningsformen distans är mer vanligt förekommande bland fristående kurser. Av 2019 års volym anslagsfinansierade fristående kurser var 53 procent distansundervisning, medan andelen för programutbildningar var 22 procent.

DET OMGIVANDE SAMHÄLLET BEHOV AV UTBILDNING

Överväganden om både arbetsmarknadens behov och samhällets bildningsbehov ingår i Karlstads universitets gemensamma modell för kvalitetsarbete och kvalitetssäkring. Denna modell innehåller bland annat terminsvisa rapporter om programutbud med detaljerade behovs- och förutsättningsanalyser för varje utbildningsprogram. Samhällets behov ingår som en parameter tillsammans med interna bedömningar och studenternas uppfattning av utbildningen.

Universitetet använder data från Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet som underlag vid analys av hur väl studenter etablerar sig på arbetsmarknaden efter utbildningen. I specifika fall förekommer även egeninitierade uppföljningar av alumners etablering i yrkeslivet.

Rapporterna där dessa uppgifter ingår utgör underlag för universitetets återkommande verksamhetsdialoger och i fakulteternas arbete med att utveckla utbildningsutbudet. De är därmed styrande delar i arbetet med att säkerställa ett hållbart utbildningsutbud.

Utöver det interna arbetet med att identifiera samhällets behov stödjer sig Karlstads universitet på externa analyser. Exempel är Statistiska centralbyråns "Trender och prognoser", Arbetsförmedlingens lokala och rikstäckande arbetsmarknadsprognoser samt Universitetskanslersämbetets etableringsrapporter. Rapporterna från Universitetskanslersämbetet ger också en indikation på hur universitetets utbildningsutbud lyckas med att matcha arbetsmarknaden.

Universitetet upprätthåller även kontakten med nämndare för arbetsmarknadens och samhällets behov i exempelvis programråd och fakultetsnämnder, där det är fastställt att externa ledamöter ska medverka.

EFTERFRÅGAN PÅ PROGRAM OCH KURSER

Antalet sökande till högre utbildning i Sverige inför höstterminen 2019 ökade för första gången på flera år. Universitets- och högskolerådet kallade detta för ett trendbrott, även om de menade att det var för tidigt att tala om en vändning.

SÖKANDE TILL PROGRAMUTBILDNINGAR

Inför de båda terminsstarterna 2019 hade totalt 6 386 (6 718) personer en programutbildning vid Karlstads universitet som sitt förstahandsval. I jämförelse med 2018 var detta en minskning med 5 procent. För universitetet var alltså trenden annorlunda jämfört med riket, då antalet förstahandssökande fortsatte att minska.

För utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare i högskolan uppgick antalet förstahandsansökningar 2019 till 4 516 (5 289). Nedgången motsvarade 15 procent, och var i stor utsträckning kopplad till universitetets yrkesprogram. Exempel-

vis har programmen till förskollärare, grundlärare, sjuksköterska och högskoleingenjör lockat färre antal förstahandssökande än tidigare.

Efterfrågan på programutbildningar av påbyggnadskaraktär, vilka oftast förutsätter tidigare högskolestudier, ökade under 2019. Totalt fanns 1 572 (1 139) förstahandssökande till denna typ av program. Uppgången kan till stor del förklaras av att magisterprogrammet i projektledning åter ingick i universitetets utbildningsutbud efter att inte haft någon programstart 2018.

Universitetets preparandutbildningar utgörs av naturvetenskaplig bastermin respektive tekniskt- naturvetenskapligt basår. År 2019 fanns sammanlagt 298 (290) förstahandsansökningar till dessa två program.

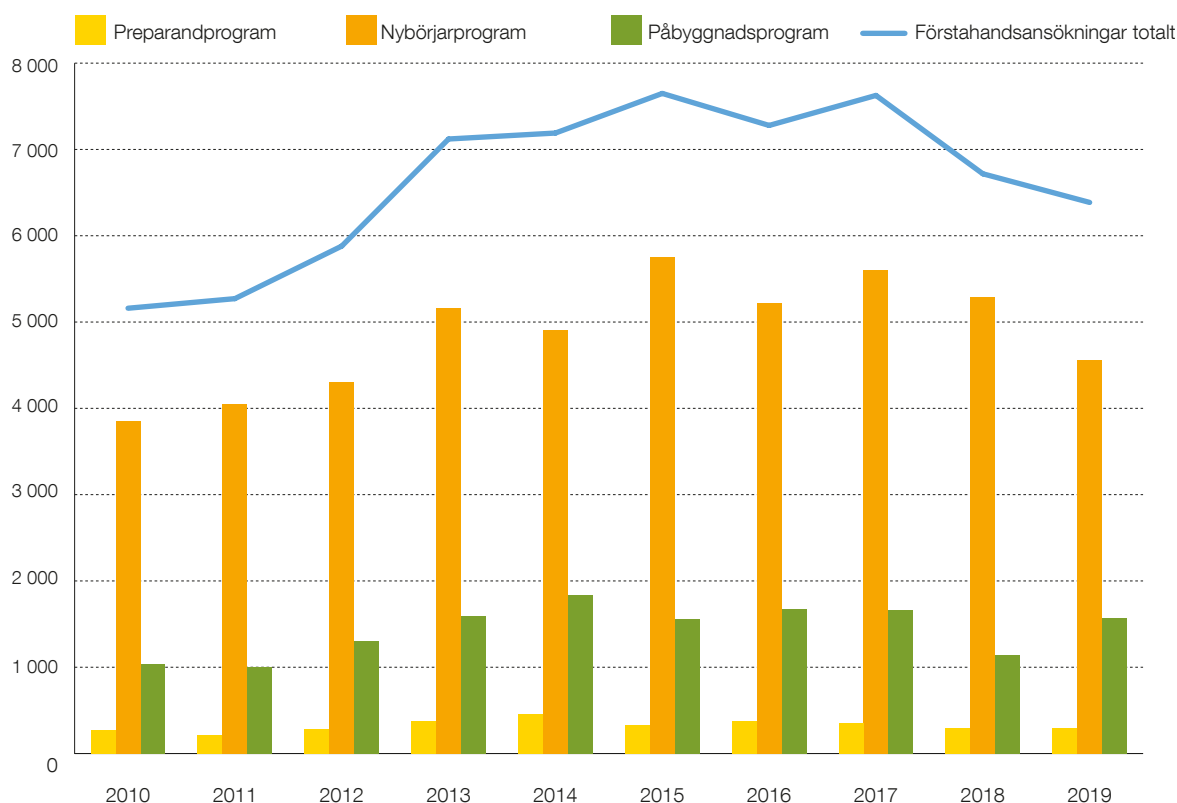

Diagram 2: Antal förstahandssökande till programutbildningar, vår- och hösttermin 2010-2019.
(Källa: UHR)

NYBÖRJARE PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Antalet studenter som faktiskt påbörjar sina studier, det vill säga de registrerade programnybörjarna, är en annan indikator på lärosätets attraktionskraft. Totalt började 3 243 (3 067) studenter en anslagsfinansierad programutbildning vid Karlstads universitet. I förhållande till 2018 detta en ökning om 6 procent.

På universitetets nybörjarprogram fanns 2 502 (2 351) registrerade nybörjare 2019. Ökningen kan förklaras av det nya kandidatprogrammet i datavetenskap, samt att exempelvis programmet personal och arbetsliv respektive civilingenjörsprogrammen kunde uppvisa ett ökat antal nybörjare.

Påbyggnadsprogrammen lockade 579 (572) registrerade nybörjare. Förutom att magisterprogrammet i projektledning åter ingick i universitetets utbildningsutbud var förändringarna jämfört med 2018 små.

På preparandprogrammen registrerades 162 (144) nybörjarstudenter. Både basterminen och det tekniskt- naturvetenskapliga basåret kunde redovisa ett ökat antal nybörjare jämfört med 2018.

SÖKANDETRYCK

Ett mått på utbildningars popularitet är sökandetrycket, det vill säga antalet förstahandssökande per antagen student. I de två nationella antagningsomgångarna för 2019 fanns det enligt Universitets- och

högskolerådets antagningsstatistik totalt

224 683 förstahandssökande i landet. Av dessa antogs senare 107 913 studenter, vilket innebar ett genomsnittligt sökandetryck på 2,1.

För Karlstads universitet har de senaste två årens utveckling med färre förstahandssökande i kombination med fler antagna har haft till följd att lärosätets sökandetryck avtagit. År 2019 fanns totalt 6 386 förstahandssökande och 3 766 antagna. Jämfört med 2018 har det genomsnittliga sökandetrycket till programutbildningar minskat från 1,8 till 1,7.

Sökandetrycket varierar mycket mellan olika utbildningar. De av universitetets nybörjarprogram som höstterminen 2019 hade högst sökandetryck var psykologprogrammet och socionomprogrammet med 4,9 respektive 4,4 förstahandssökande per antagen. Bland universitetets utbildningar med lågt sökandetryck fanns exempelvis civilingenjörsprogrammen, där samtliga sex varianter hade ett sökandetryck som låg under 1.

SÖKANDE VIA INTERNATIONELLA ANTAGNINGSMÖGÅNGAR

Absolut störst bland de internationella antagningsomgångarna är den till masterutbildningar som Universitets- och högskolerådet genomför inför varje hösttermin.

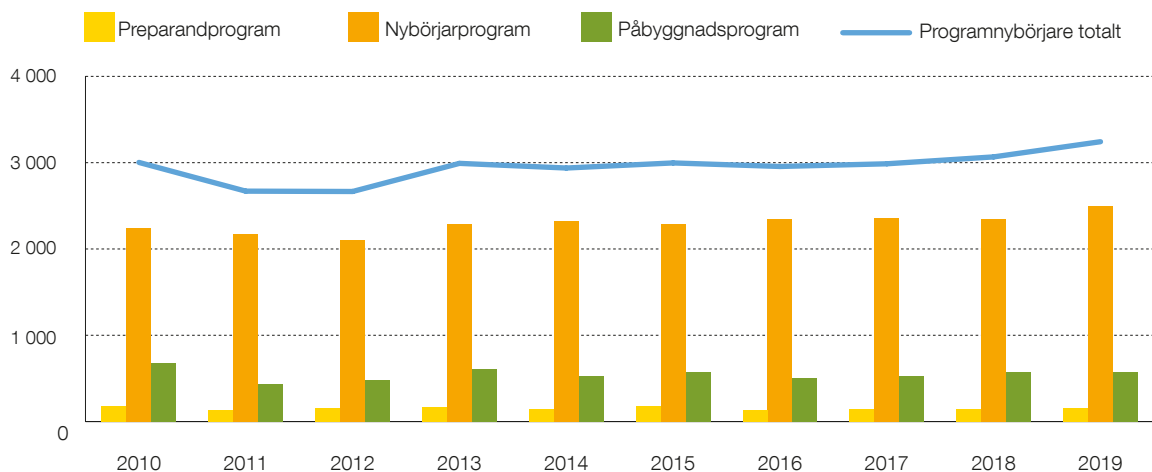

Diagram 3: Antal programnybörjare, vår- och hösttermin 2010-2019. (Källa: Ladok)

Sedan 2011, då anmälnings- och studieavgifter infördes för sökande från länder utanför EU och EES, har antalet internationella studenter till Karlstads universitet varit relativt lågt.

Inför höstterminen 2019 fanns 464 (502) första-handssökande till någon av universitetets internationella masterutbildningar och efter behörighetsgranskning kunde 126 (62) studenter antas. Vid höstterminens start registrerades 30 (36) studieavgiftsskyldiga programnybörjare. De mest populära utbildningarna för studieavgiftsskyldiga studenter var masterprogram i marknadsföring och masterprogram i redovisning och styrning med 12 respektive 8 programnybörjare.

SÖKANDE TILL FRISTÅENDE KURSER

Den egentliga efterfrågan bland studenter på fristående kurs är svårare att följa. Detta eftersom det av ansökan inte framgår hur många kurser studenten faktiskt avser att läsa.

Antalet sökande utan tidigare högskolestudier är emellertid ett användbart mått för att mäta intresset för fristående kurser. Enligt Statistiska Centralbyrån hade 2 198 (2 461) inhemska sökande utan tidigare högskolestudier anmält sig till en fristående kurs vid Karlstads universitet inför höstterminen 2019.

UTVECKLING AV ARBETET MED REELL KOMPETENS

Regeringen gav under åren 2016 – 2018 universitet och högskolor i uppdrag att utveckla sitt arbete med bedömning av reell kompetens. I årsredovisning för 2019 ska lärosätena redogöra för hur arbetet med reell kompetens har utvecklats.

Karlstads universitet behandlade 143 ansökningar om bedömning av reell kompetens för tillträde, vilket var en minskning med 46 procent från föregående år. Minskningen beror på att universitetet valt att begränsa ansökningsperioden för att kunna säkerställa att alla sökanden kan erbjudas mer stöd än tidigare. Majoriteten av ansökningarna (75 procent) gällde ansökningar till program.

Av de sökande beviljades 35 procent reell kompetens eller undantag under 2019. Några ansökningar behandlades inte, vilket främst berodde på att de sökande redan var formellt behöriga. Av de sökande var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Vidare var 90 procent av de sökande äldre än 25 år.

Universitetet har under året arbetat vidare för att öka kunskapen om reell kompetens på det egna lärosätet genom att ordna två valideringsdagar med externa utbildare. En utbildningsdag om reell kompetens för tillträde och en utbildningsdag för tillgodoräknande. Båda valideringsdagarna spelades in och förmedlades till andra lärosäten.

UTBILDNINGSVOLYMER OCH STUDIERESULTAT

Den sammanlagda volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 9 059 helårsstudenter och 7 478 helårsprestationer. Av detta ingick 8 680 helårsstudenter och 7 165 helårsprestationer i det anslagsfinansierade utbildningsuppdraget.

ANTAL STUDENTER

Under kalenderåret 2019 har totalt 20 411 (19 326) studenter bidragit antingen till antalet helårsstudenter eller till antalet helårsprestationer. Detta var en ökning om 1 085 studenter, motsvarande 6 procent, jämfört med 2018.

Av dessa studenter var 13 106 (12 337) kvinnor och 7 305 (6 989) män. Det innebär att nära två tredjedelar av studenterna var kvinnor.

ANTAL HELÅRSSTUDENTER

Utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå växte under 2019 och totalt kunde universitetet redovisa registreringar motsvarande 9 059 (8 784) helårsstudenter. Jämfört med 2018 var detta en ökning med drygt 3 procent.

Volymen anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 8 680 (8 435) helårsstudenter. Jämfört med året dessförinnan var

detta en ökning med 245 helårsstudenter, motsvarande 3 procent. Expansionen kan förklaras av att universitetet ökade antagningen inför höstterminen 2018 och höstterminen 2019 i syfte att verkställa de utbyggnadsuppdrag som givits av regeringen.

Bidragsfinansierad utbildning innefattade två statliga uppdrag: vidareutbildning av lärare och verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram. Sammantaget uppgick antalet helårsstudenter till 132 (125).

Omfattningen på universitetets studieavgiftsfinansierade verksamhet ökade, från 25 helårsstudenter 2018 till 30 helårsstudenter 2019. Detta kan förklaras av att antalet internationella betalstudenter ökat i förhållande till 2018.

Volymen poänggivande uppdragsutbildning uppgick till 217 (199) helårsstudenter. Av detta var drygt hälften kopplade till skolväsendet genom rektorsutbildning och lärarlyft, medan resterande delar avsåg olika fristående kurser.

Tabell 1: Antal helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå. (Källa: Ladok)

	2015	2016	2017	2018	2019
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	8 236	8 309	8 278	8 435	8 680
Vidareutbildning av lärare (VAL)	91	95	93	100	119
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram	21	27	27	25	13
Extra utbildningsplatser inom KPU	4	0	0	0	0
Delsumma	8 353	8 431	8 398	8 560	8 812
Betalstudenter					
	6	13	21	25	30
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	59	43	34	29	25
Förskolelyftet	2	0	0	0	0
Rektorsutbildning	94	95	93	88	93
Uppdragsutbildning	77	61	52	82	99
Delsumma	231	199	179	199	217
TOTALT ANTAL HELÅRSSTUDENTER	8 590	8 642	8 598	8 784	9 059
Förändring jfr med föregående år	1,9%	0,6%	-0,5%	2,2%	3,1%

På övergripande nivå var könsfördelningen för helårsstudenter vid universitetet ojämn, då 62 (62) procent var hänförliga till kvinnor och 38 (38) procent var hänförliga till män.

ANTAL HELÅRSPRESTATIONER OCH PRESTATIONSGRAD

Sammanräknat uppgick de rapporterade studieresultaten för studenter vid Karlstads universitet till 7 478 (7 309) helårsprestationer.

Inom anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå kunde 7 165 (7 038) helårsprestationer redovisas.

Prestationsgraden, antal helårsprestationer i relation till antal helårsstudenter, var inom det anslagsfinansierade uppdraget 82,6 (83,4) procent.

Prestationsgraden tenderar att variera över tid, dels på grund av varierande prestationsförmåga mellan olika studentkullar, dels på grund av fördelningen mellan olika studieämnen, undervisningsformer och kursstärker.

Jämfört med 2018 har den genomsnittliga prestationsgraden inom det anslagsfinansierade uppdraget fallit med knappt en procentenhet. En förklaring till detta är tillväxten i antalet helårsstudenter. Då det finns en tidsmässig eftersläpning av prestationer, tenderar ett ökat antal helårsstudenter inte automatiskt leda till motsvarande ökning av antalet redovisade helårsprestationer.

Om man delar in utbildningarna efter undervisningsform, uppvisade campusutbildningar en prestationsgrad på 86,6 (87,6) procent, medan prestationsgraden var 72,0 (72,4) procent för distansutbildningar. En förklaring kan vara att distansstudenter i högre utsträckning arbetar vid sidan av sina studier, vilket försvårar för dem att fullgöra sina kursfordringar inom ordinarie tidsramar.

Om man delar upp utbildningarna i program respektive fristående kurs, uppvisade program en prestationsgrad på 88,7 (89,4) procent medan prestationsgraden på fristående kurs var 58,8 (60,2) procent. Denna skillnad i prestationsgrad kan vara en följd av studenternas motiv till studier. Programstudenter torde i högre grad studera för att erhålla en examen, medan studenter vid fristående kurs kan ha ett mer intresseorienterat bildningsperspektiv och därför inte vara inriktade på poängproduktion i samma utsträckning.

Den genomsnittliga prestationsgraden skilde sig mellan könen och uppgick till 84,7 (85,4) procent för kvinnor och 79,1 (79,7) procent för män. Att kvinnor i genomsnitt presterade bättre än män, gällde oavsett undervisnings- eller studieform.

Tabell 2: Antal helårsprestationer på grundnivå och avancerad nivå. (Källa: Ladok)

	2013	2016	2017	2018	2019
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	6 873	6 972	7 016	7 038	7 165
Vidareutbildning av lärare (VAL)	63	64	62	60	72
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram	13	16	20	24	22
Extra utbildningsplatser inom KPU	24	2	0	0	1
Delsumma	6 974	7 055	7 098	7 123	7 260
Betalstudenter					
	4	7	15	16	21
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	57	44	26	24	29
Förskolelyftet	2	0	0	0	0
Rektorsutbildning	67	66	82	90	74
Uppdragsutbildning	56	31	55	55	94
Delsumma	181	141	163	169	196
TOTALT ANTAL HELÅRSPRESTATIONER	7 159	7 203	7 276	7 309	7 478
Prestationsgrad inom anslagsfinansierat uppdrag	83,4%	83,9%	84,8%	83,4%	82,6%

UNDERVISNINGSFORMER

Distansutbildning erbjuds i olika former, både bland programmen och bland de fristående kurserna. Detta inkluderar helt nätbaserade utbildningar utan några sammankomster, utbildningar via lokala lärcentra och utbildningar där närträffar varvas med nätbase-rade moment.

Den sammanlagda volymen distansutbildning uppgick till 2 731 (2 523) helårsstudenter och 1 988 (1 827) helårsprestationer. Bakom måtten stod 10 161 (9 119) registrerade studenter.

Den stora skillnaden mellan antalet helårsstuden-ter och antalet individer kan delvis förklaras med att en majoritet av lärosätets distansutbildningar bedrivs

på delfart. Av de 2 731 (2 523) helårsstudenterna kunde man finna 1 526 (1 305) inom delfartsutbild-ningar, och bland dessa fanns 7 943 (6 824) individer.

Av den totala volymen helårsstudenter inom distansutbildning var 71 (72) procent hänförliga till kvinnor och 29 (28) procent hänförliga till män. Det innebär en mer ojämn könsfördelning än för lärosä-tets campusutbildningar.

Den ojämn fördelningen hänger samman med att kvinnor i allmänhet är överrepresenterade inom de stora programmen som bedrivs på distans. De sju volymmässigt största distansprogrammen, som tillsammans svarar för 46 procent av det totala antalet helårsstudenter inom distansutbildning, var exempelvis samtliga riktade mot skolväsendet.

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Det finns tre kategorier av akademiska examina på grundnivå och avancerad nivå: generella examina, yrkesexamina respektive konstnärliga examina. Under 2019 utfärdades sammanlagt 1 897 examina vid Karlstads universitet.

GENERELLA EXAMINA

Generella examina omfattar högskoleexamen och kandidatexamen på grundnivå samt masterexamen och masterexamen på avancerad nivå. Kalenderåret 2019 utfärdades totalt 713 (728) generella examina, vilket var en minskning jämfört med föregående år.

Högskoleexamen är sedan lång tid tillbaka den minst sökta av de generella examina. Under 2019 utfärdade universitetet 14 (10) högskoleexamina. Det vanligaste huvudområdet var musikalisk gestaltning, som stod för hälften av de utfärdade högskoleexamina.

Kandidatexamen är den vanligaste av de generella examina, och sammanlagt utfärdades 557 (540) kandidatexamina. De tre populäraste huvudområdena var arbetsvetenskap, medie- och kommunikationsvetenskap samt rättsvetenskap.

År 2019 utfärdades 101 (132) masterexamina, och de tre mest frekventa huvudområdena var omvårdnadsvetenskap, rättsvetenskap och projektledning.

Antalet utfärdade masterexamina uppgick till 41 (46). Företagsekonomi, biologi respektive riskhantering var de tre huvudområden med flest masterexamina.

YRKESEXAMINA

En yrkesexamen avser utbildning inom en bestämd profession och för att kunna erhålla en sådan examen ska studenten i normalfallet ha slutfört motsvarande utbildningsprogram. Under 2019 utfärdade Karlstads universitet sammanlagt 1 182 (1 225) yrkesexamina.

Inom läroområdet finns ett flertal olika examens typer. Under 2019 utfärdades sammanlagt 592 (568) lärarexamina. Jämfört med 2018 var förändringarna för de olika examenstyperna relativt små, med undantag för speciallärarexamen där antalet minskade från 47 till 18.

Inom området vård och omsorg utfärdades totalt 324 (365) yrkesexamina under 2019. Minskningen är ett resultat av universitetets förändrade utbildningsutbud, vilket inneburit allt färre utfärdade examina till biomedicinsk analytiker, receptarie och tandhygienist.

Under 2019 utfärdade universitetet sammanlagt 172 (174) ingenjörsexamina. I jämförelse med 2018 ökade antalet högskoleingenjörsexamina med 21,

medan antalet civilingenjörsexamina minskade med 23. För högskoleingenjörsexamina var byggt teknik respektive maskinteknik de vanligaste examensinriktningarna. För civilingenjörsexamina var industriell ekonomi den vanligaste examensinriktningen.

År 2011 fick Karlstads universitet rätt att utfärda civilökonomexamen och ett civilekonomprogram startades året därpå. Under 2019 har 95 (118) civilökonomexamina utfärdats. Mer än två tredjedelar av dessa var med inriktning mot redovisning och styrning.

KONSTNÄRLIGA EXAMINA

I juni 2015 beviljade Universitetskanslersämbetet Karlstads universitet examensrätt för konstnärlig examen på grundnivå. Under 2019 utfärdade universitetet de två första examensbevisen, vilka båda avsåg konstnärlig kandidatexamen i huvudområdet musik.

EXAMINERADE STUDENTER

Av de 1 897 (1 953) utfärdade examensbevisen svarade kvinnor för 1 313 (1 367) och män för 584 (586). Andelen examina som utfärdades till kvinnor utgjorde därmed 69 (70) procent.

Av de generella examina togs 66 (66) procent ut av kvinnor, och för yrkesexamina var andelen 71 (72) procent. De två konstnärliga examina utfärdades båda till män. Med undantag för civilingenjörsexamen, högskoleingenjörsexamen och konstnärlig kandidatexamen var kvinnor i majoritet inom samtliga examenstyper.

De 1 897 examensbevisen på grundnivå och avancerad nivå som utfärdades 2019 var fördelade bland 1 827 individer. Detta är en följd av att samma person kan erhålla flera examina under samma kalenderår, och i vissa fall även för samma utbildning. Detta kan exempelvis ske när en student har genomgått en utbildning mot en yrkesexamen, men som också kvalificerar studenten för en generell examen inom ett huvudområde. Under 2019 fanns det vid universitetet 66 individer som tog emot två examina och 2 individer som tog emot tre examina.

EXAMINA ÖVER TID

Sedan millennieskiftet har antalet examensbevis utfärdade vid Karlstads universitet ökat med mer än 65 procent. Detta är en klart större ökning än studentpopulationens tillväxt under samma tidsperiod. Det ökade antalet examina beror således inte primärt på fler registrerade studenter, utan snarare på ett antal andra faktorer.

Den främsta förklaringen till att antalet examina ökat över tid är att universitetets utbildningsutbud har förändrats. Sedan år 2000 har till exempel andelen programstudenter av den totala studentpopulationen

vuxit från 64 till 79 procent. Då examensfrekvensen är högre för programutbildningar jämfört med fristående kurser ökar antalet utfärdade examina.

En annan förklaring är de ändrade behörighetskraven för studier på avancerad nivå som infördes 2007. Enligt dessa fordras en examen på grundnivå för att kunna bli antagen till programstudier på avancerad nivå.

En tredje förklarande faktor är att det blivit mer vanligt att samma individ tar ut fler än en examen baserat på samma utbildning.

Tabell 3: Antal examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. (Källa: Ladok)

EXAMINA	2015	2016	2017	2018	2019
Generella examina					
Högskoleexamen	33	21	31	10	14
Kandidatexamen	571	497	637	540	557
Magisterexamen	211	201	192	132	101
Masterexamen	62	51	45	46	41
Summa generella examina	877	770	905	728	713
Yrkesexamina					
Biomedicinsk analytikerexamen	14	15	14	10	3
Civilekonomexamen	1	67	100	118	95
Civilingenjörsexamen	58	59	39	90	67
Högskoleingenjörsexamen	109	91	81	84	105
Lärarexamina	572	562	561	568	592
Receptarieexamen	22	22	27	28	5
Sjuksköterskeexamen	127	152	169	145	161
Social omsorgsexamen	3	0	0	0	0
Socionomexamen	79	87	78	97	80
Specialistsjuksköterskeexamen	67	100	119	79	74
Tandhygienistexamen	23	26	29	6	0
Summa yrkesexamina	1 075	1 181	1 217	1 225	1 182
Konstnärliga examina	0	0	0	0	2
EXAMINA TOTALT	1 952	1 951	2 122	1 953	1 897

REDOVISNING AV UTBILDNINGSUPPDRAG

Via regleringsbrev har universitetet fått ett antal specifika utbyggnadsuppdrag som återrapporteras under detta avsnitt.

ÅTERRAPPORTERING AV UTBYGGNADSUPPDRAG

För att möjliggöra hållbar utveckling och tillväxt i Sverige har regeringen de senaste åren, i olika omgångar, beslutat att avsätta resurser för utbyggnad av ett antal samhällsviktiga utbildningar. Utbyggnaden är indelad i kategorier och för Karlstads universitet har utökningen inriktats mot hälso- och sjukvård, ingenjörer, lärare och samhällsbygge. I vårandringsbudgeten för 2019 erhöll universitetet ytterligare medel och de olika uppdragen samt återrapporteringskraven redovisas nedan förutom utbyggnadsuppdraget inom lärarutbildningar som redovisas under avsnittet lärarutbildning.

UTBYGGNAD INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSOMRÅDET

I regleringsbrevet från 2016 fick universitetet i uppdrag att öka antalet programnybörjare med 32 sjuksköterskor och 24 specialistsjuksköterskor per år. Jämförelseåret skulle vara 2014.

Året 2014 fanns 187 programnybörjare på sjuksköterskeprogrammet och sammanlagt 124 programnybörjare på de fyra specialistsjuksköterskeprogrammen. År 2019 kan universitetet redovisa 202 programnybörjare på sjuksköterskeprogrammet och 101 programnybörjare på specialistsjuksköterskeprogrammen. Därmed har endast en del av uppdraget till sjuksköterskeprogrammet kunna uppfyllas. Uppdraget att öka antalet programnybörjare till specialistsjuksköterskeprogrammen har inte kunnat uppfyllas, utan där har antalet minskat.

För sjuksköterskeprogrammet är tillgången till platser för verksamhetsförlagd utbildning avgörande för dimensioneringen. I avtal med Region Värmland har universitetet tillgång till platser för

verksamhetsförlagd utbildning motsvarande 101 programnybörjare, vardera vår- och hösttermin. Intresset för sjuksköterskeutbildningen uppgår till 2,3 förstahandssökande per antagen höstterminen 2019. Bedömningen är att antagningen skulle kunna utökas vid tillgång till fler platser för verksamhetsförlagd utbildning. Universitetet för fortlopande en diskussion med Region Värmland om möjligheterna för detta. Det pågår även utveckling av modeller för studentförtätning, för att bättre kunna utnyttja tillgänglig kapacitet för verksamhetsförlagd utbildning.

För specialistsjuksköterskeprogrammen är bilden mer komplex. Vid universitetet finns inriktningarna distriktssköterska, intensivvård, ambulanssjukvård och operationssjukvård. Antalet förstahandssökande till specialistsjuksköterskeprogrammen uppgick till 199 förstahandssökande höstterminen 2019. Antalet överstiger universitetets dimensionering för alla fyra inriktningarna, medan antalet studenter som faktiskt påbörjar utbildningarna inte når upp till dimensioneringen. Dessa program söks i stor utsträckning av yrkesverksamma sjuksköterskor som ett sätt att utvecklas i yrket. I många fall visar sig vara svårt att kombinera befintlig anställning med universitetsstudier. Universitetets bedömning är att förbättrade möjligheter till specialistutbildning för sjuksköterskor inom ramen för befintlig anställning skulle underlätta rekryteringen till dessa utbildningar. Utöver de inriktningar som diskuteras ovan pågår diskussioner med framtida avnämare om utveckling av utbildning till avancerad klinisk specialistsjuksköterska.

Tabell 4: Utbyggnad inom hälso- och sjukvårdsområdet, antal programnybörjare. (Källa: Ladok)

	UPPDRAG	2014	2019	FÖRÄNDRING 2014 - 2019
Sjuksköterska	32	187	202	15
Specialistsjuksköterska	24	124	101	-23

Jämförelsetalen har uppdaterats utifrån nya Ladok.

UTBYGGNAD AV INGENJÖRSUTBILDNINGAR

Enligt regleringsbrev 2019 ska universitetet öka antalet helårsstudenter med 11 inom högskoleingenjörsutbildningar, jämfört med 2017. De aktuella utbildningarna som berörs är högskoleingenjörsprogrammen i datateknik, elektroteknik, energi- och miljöteknik, innovationsteknik och design samt maskinteknik. År 2017 registrerades sammanlagt 297,5 helårsstudenter på dessa högskoleingenjörsutbildningar och 2019 registrerades 285,0. Den sammanlagda volymen registrerade helårsstudenter har alltså minskat med 12,5 och uppdraget har därmed inte kunnat uppfyllas.

Universitetet fick också i uppdrag att öka antalet helårsstudenter inom högskoleingenjörsutbildningar med inriktning mot samhällsbyggnad. Uppdraget var att öka med 5 helårsstudenter jämfört med 2017. De utbildningar som är aktuella är högskoleingenjörsprogrammet i byggt teknik och högskoleingenjörsprogrammet i lantmäteri och geografisk IT. År 2017 registrerades sammanlagt 148,2 helårsstudenter på dessa program och 2019 registrerades 134,9 helårsstudenter, vilket ger en minskning med 13,2 helårsstudenter. Uppdraget har därmed inte kunnat uppfyllas.

Under samma period har antalet programnybörjare ökat på totalen inom högskoleingenjörsprogrammen, från 161 programnybörjare 2017 till 175 år 2019. Universitetet bedömer därför att uppdraget att öka antalet helårsstudenter från 2017 års nivå kommer att kunna uppfyllas på sikt om nuvarande antagning behålls under de kommande åren.

Dimensioneringen av högskoleingenjörsprogrammen

Dimensioneringen av högskoleingenjörsprogrammen bygger på antagning av sammanlagt 225 programnybörjare. Det sammanlagda antalet förstahandssökande höstterminen 2019 uppgick till 193 och universitetet behöver därför förstärka studentrekryteringen till dessa program. Utöver de studentrekryteringsaktiviteter som bedrivs har resurser avsatts för ett mer utbildningsnära arbete med studentrekry-

tering och bibehållande av studenter inom teknik och naturvetenskap. Här ingår bland annat att etablera strukturer för systematisk samverkan med arbetslivet, innefattande studenternas möjlighet till arbetslivskontakt under utbildningens gång. Universitetet har även samverkan med skolväsendet i regionen, med aktiviteter för skolelever på alla stadier. Syftet är att öka intresset för tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. Dessutom bedrivs utbildning för behörighetsgivande till ingenjörsutbildningar i form av naturvetenskaplig bastermin och tekniskt-naturvetenskapligt basår som stöd för studentrekryteringen till ingenjörsutbildningar.

UPPDRAGENS FINANSIERING

Enligt regleringsbrevet avseende utbyggnad inom hälso- och sjukvård respektive lärare så framgår direktiv kring användning och redovisning av kvarvarande medel.

Om målen för en utbildning inte kan nås ska de medel som tidigare tillförts för denna utbildning användas i första hand för utbyggnad av andra hälso- och sjukvårdsutbildningar respektive förskollärarytbildningen eller andra lärarytbildningar som omfattats av utbyggnaden. I andra hand ska medel användas för andra utbildningar och kurser som riktar sig till samma målgrupper.

Karlstads universitet lyckades totalt sett inte fullgöra de tilldelade utbyggnadsuppdragen. De anslagsmedel som tillfördes universitetet för att bygga ut berörda utbildningar har därför delvis använts i andra delar av verksamheten. Under 2018 och 2019 ökade utbildningsvolymerna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 2019 kunde universitetet avräkna hela det tilldelade takbeloppet. Flera av de utbildningar som tillförts ytterligare anslagsresurser riktar sig till samma målgrupper som de utbildningar som omfattades av utbyggnadsuppdragen. Exempelvis gällde detta fristående kurser, ämneslärarprogrammet, socionomprogrammet och civilingenjörsprogrammen.

Tabell 5: Utbyggnad av högskoleingenjör- och samhällsbyggnadsutbildningar, antal helårsstudenter. (Källa: Ladok)

	UPPDRAG	2017	2018	2019	FÖRÄNDRING 2017-2019
Högskoleingenjörsprogrammen	11	297,5	288,2	285,0	-12,5
Samhällsbyggnadsprogrammen - högskoleingenjörsutbildningar	5	148,2	140,1	134,9	-13,2
SUMMA	16	445,7	428,3	420,0	-25,8

Utbyggnadsuppdraget har uppdaterats i enlighet med regleringsbrev 2019. Tabellen har förenklats jämfört med ÅR 2018. Jämförelsetalen har uppdaterats utifrån nya Ladok.

KVALITETSFÖRSTÄRKNING

Regeringen introducerade under 2015 en särskild kvalitetssatsning i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, teologi, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning. Satsningen motsvarande ett anslagsutrymme om ungefär 10 miljoner kronor. Enligt regleringsbrevet för 2019 ska satsningen redovisas och analyseras i årsredovisningen.

Vid universitetet har fakulteterna fått disponera medel för de höjda ersättningsbeloppen i proportion till hur stor produktion de har av utbildning inom respektive utbildningsområden.

Kvalitetsmedlen har använts för att öka antalet lärarledda timmar samt andra kvalitetsstärkande åtgärder med koppling till undervisningen. Bland annat har rekrytering av fler lärare genomförts för att förstärka lärarledd tid. Mer tid för handledning av uppsatser har planerats och resurser har använts till så kallade student instructors. Kvalitetsmedel har också använts för att förstärka den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärarutbildningen genom att i intern fördelning avsätta resurser för en modell med trepartssamtal.

Bedömningen är att det varit betydelsefulla aktiviteter med syfte att höja och utveckla utbildningarnas kvalitet. Utan de höjda ersättningsbeloppen hade aktiviteterna inte varit möjliga.

Att analysera de kvalitetshöjande insatsernas direkta effekter är komplicerat. På lärosätetsnivå finns ingen gemensam uppföljning av antalet lärarledda timmar inom varje utbildningsområde. Att avgöra vilka studenter som tagit del av åtgärder, och hur

deras förutsättningar och resultat hade varit utan de extra satsningarna, är också svårt att analysera. Effekterna är också svåra att fånga i mätetal, men bedöms ändå ha stor effekt för förutsättningarna att arbeta med kvalitetshöjande insatser i respektive utbildningsmiljö.

Universitetet har valt att försöka åskådliggöra effekterna av de höjda ersättningsbeloppen genom att följa hur prestationsgraden, antal helårsprestationer i förhållande till antal helårsstudenter, utvecklas över tid.

För utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning har prestationsgraden stigit under perioden 2016-2019 från 86 procent till 94 procent. Området undervisning uppvisar ingen höjning utan prestationsgraden har minskat med 1 procentenhet under perioden. För undervisningsområdena humaniora, juridik och samhällsvetenskap är utvecklingen varierande. Den stora ökningen från 51 procent till 85 procent inom juridik kan inte förklaras med kvalitetsförstärkningen utan beror mer på att utbildningsområdet är nytt vid universitetet med en ny utbildning under uppbyggnad.

En förklaring till skillnaden mellan utbildningsområden är att en stor del av resurserna använts just för den nya modellen inom verksamhetsförlagd utbildning. När höjningarna av ersättningsbeloppen infördes 2015 uppgick kvalitetspremien för utbildningsområdena undervisning och verksamhetsförlagd utbildning till 2 073 respektive 4 684 kronor per helårsstudent, medan övriga berörda utbildningsområden erhöll ett tillskott om 615 kronor per helårsstudent.

Tabell 6: Prestationsgrad per utbildningsområde som omfattas av höjda ersättningsbelopp. (Källa: Ladok)

UTBILDNINGSMÅL	2017	2018	2019
Humaniora	69%	66%	71%
Juridik	51%	74%	85%
Samhällsvetenskap	88%	86%	83%
Undervisning	91%	94%	90%
Verksamhetsförlagd utbildning	94%	94%	94%

VISSA UTBILDNINGAR MOT YRKESEXAMINA

Enligt regleringsbrevet för universitet och högskolor ska ett antal programutbildningar som leder mot yrkesexamina särredovisas i årsredovisningen. Det gäller uppgifter för de senaste tre åren avseende antal programnybörjare, helårsstudenter respektive examinerade.

För Karlstads universitet omfattar redovisningen de nio utbildningar som leder till civilingenjörs-

examen, förskollärarexamen, grundlärarexamen, högskoleingenjörsexamen, ämneslärarexamen, ämneslärarexamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning, sjuksköterskeexamen, speciallärarexamen samt specialistsjuksköterskeexamen.

För att få en enhetlig redovisning av lärarprogrammen har Karlstads universitet valt att göra denna utifrån den examensordning för lärare och förskollärare som infördes 2011.

Tabell 7: Programnybörjare, helårsstudenter och examinerade för vissa yrkesexamensutbildningar, 2017-2019. (Källa: Ladok).

	2017			2018			2019		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Civilingenjörsexamen									
Programnybörjare	49	146	195	34	152	186	61	160	221
Helårsstudenter	160,8	407,1	567,9	152,1	414,0	566,1	154,3	421,4	575,8
Examinerade	11	24	35	33	56	89	21	42	63
Förskollärarexamen									
Programnybörjare	192	6	198	204	15	219	211	14	225
Helårsstudenter	543,3	19,4	562,7	598,9	23,0	621,8	593,5	23,7	617,3
Examinerade	136	3	139	154	2	156	155	5	160
Grundlärarexamen									
Programnybörjare	154	31	185	136	38	174	132	30	162
Helårsstudenter	480,0	72,9	552,8	458,6	74,7	533,4	453,0	79,7	532,7
Examinerade	98	8	106	83	10	93	102	14	116
Högskoleingenjörsexamen									
Programnybörjare	29	132	161	24	166	190	38	137	175
Helårsstudenter	91,6	354,1	445,7	79,0	349,3	428,3	76,0	344,0	420,0
Examinerade	22	60	82	20	62	82	21	83	104
Ämneslärarexamen									
Programnybörjare	129	113	242	121	120	241	140	112	252
Helårsstudenter	271,2	262,4	533,6	282,3	278,6	561,0	305,3	287,3	592,6
Examinerade	18	8	26	24	16	40	23	31	54
Ämneslärare efter KPU									
Programnybörjare	69	58	127	70	53	123	72	59	131
Helårsstudenter	68,9	62,0	130,9	75,1	51,4	126,5	77,9	54,8	132,7
Examinerade	24	22	46	45	26	71	45	27	72
Sjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	177	25	202	176	29	205	169	33	202
Helårsstudenter	454,9	60,2	515,1	468,2	58,0	526,2	467,0	64,9	531,9
Examinerade	143	26	169	132	13	145	148	13	161
Speciallärarexamen									
Programnybörjare	24	4	28	13	1	14	20	4	24
Helårsstudenter	42,5	2,8	45,3	25,2	1,8	27,0	16,5	2,4	18,9
Examinerade	43	3	46	44	3	47	18	0	18
Specialistsjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	83	17	100	76	20	96	83	18	101
Helårsstudenter	77,2	16,4	93,6	76,8	13,6	90,4	81,4	17,5	98,9
Examinerade	106	12	118	63	16	79	65	9	74

Jämförelsetalen 2017-2018 har uppdaterats utifrån nya Ladok.

Examinerade bestäms utifrån avsedd examen i kombination med motsvarande utbildningsprogram.

LÄRARUTBILDNING

Vid Karlstads universitet utbildas lärare på alla nivåer genom program för förskollärare, grundlärare, ämneslärare, musiklärare, yrkeslärare och speciallärare. Lärarutbildningen innefattar också kompletterande pedagogiska utbildningar samt bidrags- och uppdragsfinansierade utbildningar för lärare och rektorer.

DIMENSIONERING AV LÄRARUTBILDNING

Lärarutbildning är Karlstads universitets största programutbildningsområde, med knappt en fjärdedel av den anslagsfinansierade utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå. Utbildningsvolymen i lärarutbildningen har under de senaste åren varit relativt stabil efter en tidigare ökning. Universitetet har ambition att erbjuda ett brett utbud av lärar- och förskollärarytbildningar för att täcka regionala och nationella behov. Långa lärarutbildningar erbjuds dels på campus dels på distans. I förskolläraryt- och grundlärarytprogrammen bedrivs utbildningar även vid så kallade lärcentra och i ämneslärarytprogrammen erbjuds nätbaserad utbildning. Arbete pågår för att den verksamhetsförlagda utbildningen inom programmen av kvalitetsskäl ska vara helt förlagd till övningskolor för campus- och lärcenterutbildning. Under 2019 skedde en nyetablering av övningskolor i grundlärarytprogrammet, samtidigt som den tidigare försöksverksamheten avslutades.

Förutom långa lärarutbildningar, ingår korta utbildningar via nätbaserad distans i utbudet för studenter med ämnes- eller yrkeskompetens samt för obehöriga lärare. Karlstads universitet har även startat arbetsintegrerad grundlärarytutbildning, som bedrivs parallellt med yrkesverksamhet som lärare. Antagningen 2019 tvingades ställas in på grund av för få sökande.

Dimensioneringen av lärarutbildning utgår från regeringsuppdrag, förväntat studentintresse, skolhuvudmännens rekryteringsbehov samt att det finns förutsättningar att genomföra utbildningen med hög kvalitet. Tillgången på lärarkapacitet och behöriga sökande är de främsta begränsande faktorerna för fortsatt expansion.

UTBILDNINGSUPPDRAG AVSEENDE

LÄRARUTBILDNING FRÅN 2016

Universitetet fick i regleringsbrevet för 2016 ett utökat uppdrag för ett antal lärarutbildningar. Vid jämförelse av måluppfyllnad så ska antalet nybörjarstudenter 2014 användas. Utvecklingen fram till 2019 framgår av tabell 8, som visar att uppdraget med råge uppnått i förskollärarytprogrammet, men inte i övriga program. År 2014 var dock ett otypiskt jämförelseår för förskollärarytprogrammet. Planeringstalen var då hälften så stora som angränsande år till följd av övergång från bara höstintagning till antagning varje termin. Jämförelse med 2013 visar på en ökning i paritet med uppdraget. Även för kompletterande pedagogisk utbildning blir jämförelse med 2014 missvisande, då universitetet detta år hade ett särskilt extrauppdrag om 60 helårsstudenter. Jämförelse med 2013 visar på en uppgång som är dubbelt så stor som uppdraget. För grundlärarytprogrammets inriktning mot förskoleklass och årskurs 1 – 3 beror den mindre ökningen i förhållande till uppdraget främst på begränsat antal platser inom verksamhetsförlagd utbildning, särskilt på övningskolor. För speciallärarytutbildning har antalet nybörjarstudenter halverats beroende på att universitetet förlorat examenstillståndet för alla andra inriktningar än utvecklingsstörning. Förnyat examenstillstånd har sökts men inte beviljats.

Inom samtliga berörda utbildningar har antalet programnybörjare 2019 ökat jämfört med 2018.

Sedan 2014 har, liksom på flertalet andra lärosäten, antalet förstahandssökande till förskolläraryt- och grundlärarytprogrammen sjunkit så att i princip alla behöriga sökande bereds plats. Detta har inte resulterat i lägre programkvarvar eller prestationsgrad, vilket annars kunnat befaras. I någon grad kan detta tillskrivas förbättringsarbete av utbildningarna. Fortsatt utvecklingsarbete bedrivs nu i båda programmen.

Tabell 8. Utbyggnad av lärarutbildningar, antal programnybörjare. (Källa: Ladok)

PROGRAM	UPPDRAG	2014	2019	FÖRÄNDRING 2014- 2019
Förskollärarytutbildning	45	100	225	125
Kompletterande ped. utb. (KPU)	34	155	131	-24
Grundlärarytutbildning F-3	33	107	124	17
Speciallärarytutbildning	18	50	24	-26

Antalet förstahandssökande till kompletterande pedagogisk utbildning är fortsatt stort bland sökande med kompetens inom språk, matematik, naturvetenskap och teknik, men till följd av expansionen inom utbildningen har även studenter med annan ämneskompetens kunnat beredas plats. Många sökande är dock inte behöriga eftersom de saknar självständigt arbete. Planer finns att erbjuda möjlighet att skriva självständigt arbete inom ramen för utbildningen för att öka rekryteringsbasen. Universitetet avvaktar den av regeringen aviserade förändringen av förordningen för kompletterande pedagogisk utbildning.

UTBILDNINGSUPPDRAG AVSEENDE ÄMNESLÄRARE FRÅN 2019

I regleringsbrevet 2019 fick Karlstads universitet ett uppdrag att öka antalet programnybörjare med 15 i ämneslärarprogrammet. Ökningen jämfört med 2018 stannade vid 11 nybörjarstudenter. Till detta kan läggas ökningen av kompletterande pedagogisk utbildning med åtta nybörjarstudenter. Under 2019 återstartade inriktning mot årskurs 7 – 9, som inte haft något intag sedan 2014. Utbildningen gäller tvåämneskombination 90 + 60 högskolepoäng med alternativa undervisningsämnen matematik, svenska, engelska, samhällskunskap, geografi samt idrott och hälsa. Utbildningsplatser flyttades från inriktning mot gymnasieskolan till inriktningen mot årskurs 7 – 9 samt till kompletterande pedagogisk utbildning. Campusutbildning prioriterades även framför distansutbildning. Avsikten var att öka programkvarvar och examensfrekvens. Att kunna erbjuda ett kortare alternativ till gymnasielärlarinriktningen var tänkt att nå en delvis ny målgrupp. Beroende på begränsat antal sökande erbjöds nästan alla behöriga sökande plats på utbildningen. De största ingångsämnen 2019 var engelska, historia, matematik, svenska och samhällskunskap. För att förbättra rekryteringen kommer marknadsföringsplanen utvecklas.

VERKSAMHETSINTEGRERAT ÄMNESLÄRARPROGRAM 7-9

Luleå tekniska universitet, Karlstads universitet och Högskolan i Halmstad har haft i uppdrag att anordna en försöksverksamhet med en särskild kompletterande pedagogisk utbildning i samarbete med organisationen Teach for Sweden. Syftet var att få fler kvalificerade lärare med inriktning främst mot matematik, naturorienterade ämnen, teknik och språk. Samarbetet mellan Karlstad universitet, Högskolan i Halmstad och stiftelsen Teach for Sweden avslutades i november 2018.

De studenter som har studier kvar bereds möjlighet att slutföra detta inom ramen för reguljär kompletterande pedagogisk utbildning.

Under kalenderåret har utbildningen vid Karlstads universitet uppgått till 12,8 helårsstudenter och 22,2 helårsprestationer. Av helårsstudenterna var 7,0 hänförliga till kvinnor och 5,8 hänförliga till män.

KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING FÖR FORSKARE

Karlstads universitet är ett av de lärosäten som fått regeringens uppdrag att anordna särskild kompletterande utbildning för personer med forskarexamen. Tredje gruppen av studenter antogs till utbildningen i januari 2019 och den andra kullen, som antogs i januari 2018, avslutade utbildningen i början på året. Även denna antagningsomgång fanns det stort intresse för utbildningen med totalt 151 sökande. Sammantaget fanns det 101 behöriga sökande och av dessa antogs 22 i urval 1. Antagningstalet för urval 2 var detsamma. Till programstarten kom 16 av dessa. Vid den avstämning som gjordes efter halva utbildningen var det tre studenter som gjort avhopp från utbildningen.

Inför antagningsomgången våren 2019 sågs urvalsgrupperna över och de nya urvalsgrupperna blev biologi, fysik, kemi, matematik och teknik. Antagningskraven för samtliga urvalsgrupper blev behörighet i ämnet och en examen på forskarnivå eller motsvarande utländsk examen som avser ämnesdidaktik eller ett ämne som helt eller huvudsakligen kan hänföras till ämnet.

Under 2019 har utbildningen utvärderats av Universitetskanslersämbetet men utvärderingen är inte klar.

Utifrån antalet sökande och antalet med behörighet i de identifierade bristämnen biologi, kemi, fysik, matematik och teknik hade ett större antal studenter kunnat antas om lärosätet getts möjlighet att fördela de projektmedel som avsatts för hela perioden 2016-2021. Eftersom situationen är likartad på övriga lärosäten inom projektet hade detta sannolikt medfört att målet om totalt 250 examinerade personer kunnat nå tidigare än 2021.

VÄGLEDNING AV LÄRARSTUDENTER

Universitetet har marknadsfört sina utbildningar genom annonser på Facebook och Instagram samt tryckt material till de lärcentra universitetet samarbetar med. Universitetet har även medverkat i den nationella kampanjen "Jag är lärare". I kommunikationsstrategin prioriteras information om utbildning digitalt via hemsida och sociala medier, samt vid informationsdagar för elever från regionens gymnasieskolor. Universitets studie- och karriärvägledare informerar och vägleder om lärarutbildning till både presumtiva och befintliga studenter via telefon eller personliga möten.

INTERNATIONELLA STUDENTUTBYTEN

Vid Karlstads universitet genomfördes majoriteten av internationella studentutbyten inom ramen för utbytesprogram och utbytesavtal. Därtill fanns också ett mindre antal studenter som själva ordnat en vistelse vid ett lärosäte i annat land. Antalet studieavgiftsskyldiga studenter ökade, men var fortfarande på en låg nivå.

STUDENTUTBYTE VIA PROGRAM OCH AVTAL

Universitetet har fortsatt att arbeta för att möjliggöra utbytesstudier för studenter. Genom deltagande i flera internationella nätverk och utbytesprogram inom bland annat Erasmus+, Linnaeus Palme, Erasmus+ International Credit Mobility, Minor Field Studies och Nordlys. Genom arbete i dessa utbytesprogram har det möjliggjorts för studenter att genomföra utbyte med stöd av stipendium.

Inom Linnaeus Palme och Erasmus+ International Credit Mobility har universitet även kunnat ge inresande studenter och personal stipendier. Samarbetena har fokuserat på lärosäten i Asien, Australien och Afrika. Detta har varit positivt för att locka studenter från länder där universitetet annars har svårare att rekrytera inresande utbytesstudenter.

Universitetet har också ett 50-tal bilaterala avtal med lärosäten utanför Europa för att möjliggöra utbyte av studenter. Samarbeten med lärosäten utvecklas fortlöpande.

Under 2019 hade universitetet 317 (280) inresande studenter. Majoriteten av dem, 225 personer, kom via Erasmusprogrammen. Av dessa kom flest från Tyskland, Frankrike och Spanien. Antalet utresande studenter var 132 (119). Universitetet har bedrivit kontinuerlig kommunikation om möjligheter till utbytesstudier och tror att ökningen är en följd av detta.

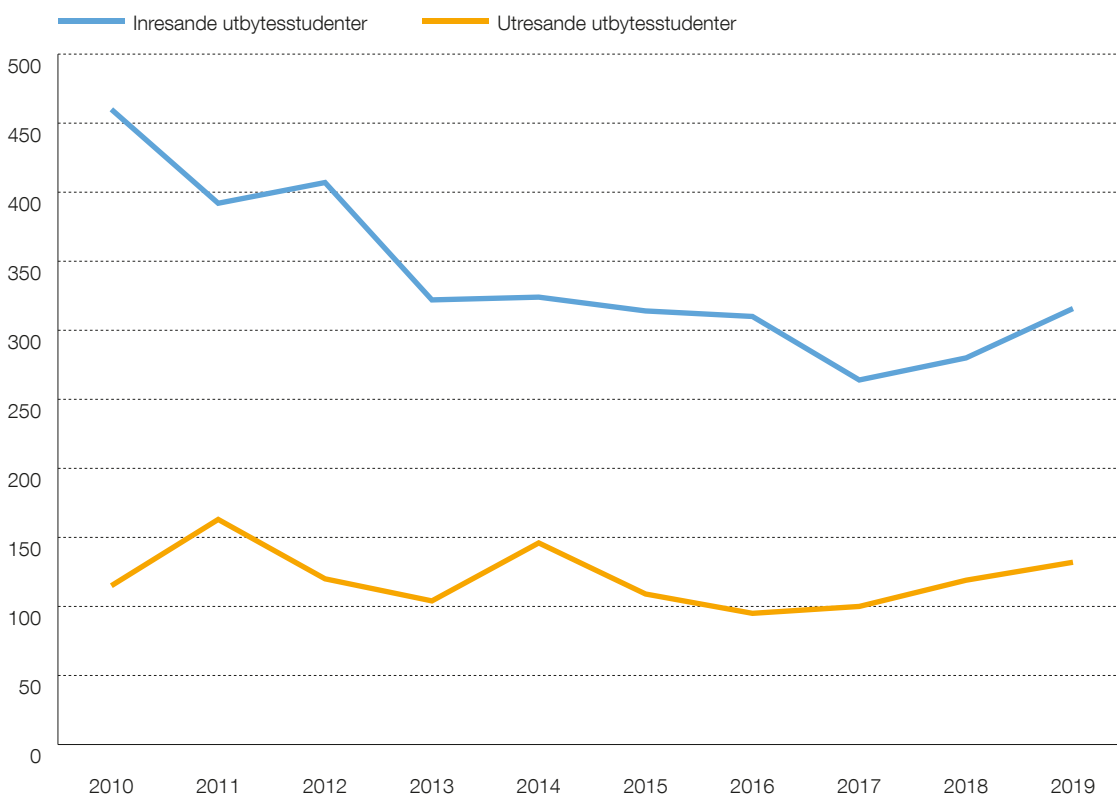

Diagram 4: Antal in- och utresande utbytesstudenter, 2019. (Källa: Ladok)

Många studenter har även möjlighet att göra praktik utomlands. Under 2019 valde 65 (62) studenter att förlägga sin praktik utomlands. Sex (nio) studenter skrev examensarbete i ett låg- eller medelinkomstland inom utbytesprogrammet Minor Field Studies.

STUDIEAVGIFTER FÖR TREDJELANDSSTUDENTER

Antalet studenter som bidragit till den studieavgiftsfinansierade verksamheten uppgick till 74 stycken. Av dessa var 20 kvinnor och 54 män. Deras samlade aktivitet motsvarade 29,6 helårsstudenter.

Sedan anmälnings- och studieavgifterna infördes för så kallade tredjelandsstudenter har Karlstads universitet tagit emot få sådana studenter. Tredjelandsstudenter är de med medborgarskap utanför EU, EES eller Schweiz. Antalet avgiftsskyldiga studenter som påbörjade studier höstterminen 2019 var 42. Av dessa var en student finansierad via stipendier från Svenska Institutet.

Sedan höstterminen 2015 har antalet betalande studenter ökat inför varje hösttermin och inför höstterminen 2019 har den ökningen fortsatt.

De avgiftsskyldiga studenterna är i huvudsak registrerade på engelskspråkiga magister- eller masterprogram. Ingen statistik förs avseende studenters medborgarskap, men en stor andel av tredjelandsstudenterna förefaller komma från asiatiska länder.

DEN STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS PÅVERKAN PÅ ÖVRIG VERKSAMHET

Studieavgiftsreformen har påverkat Karlstads universitet på flera sätt. Reformen har medfört att väsentligt färre tredjelandsstudenter börjat vid universitetet. Detta kan medföra minskade möjligheter till internationella kontakter och erfarenheter för lärosätets övriga studenter, då tredjelandsstudenter inte deltar i våra program och kurser på samma sätt som tidigare.

Ett minskat antal utländska studenter påverkar sannolikt även det framtida utbildningsutbudets inriktning och dimensionering, exempelvis de engelskspråkiga programmen på avancerad nivå, där utländska studenter tidigare varit en viktig målgrupp.

I och med att antalet avgiftsskyldiga studenter har ökat flera år i följd märks nu också en ökad belastning på administrationen inom Karlstads universitet. Ett arbete har gjorts för att effektivisera antagning, fakturahantering och registrering.

Karlstads universitet har valt att inte göra särskilda satsningar på internationell rekrytering av betalande studenter.

TREDJELANDSSTUDENTER INOM UTBYTESAVTAL

Inresande studenter som deltar i utbildning inom ramen för utbytesprogram eller utbytesavtal är enligt regelverket inte avgiftsskyldiga. Universitetet har haft 66 (49) registrerade inresande utbytesstudenter från länder utanför EU/EES. Dessa studenter kommer via bilaterala avtal, Linnaeus Palme, Erasmus+ samt Erasmus+ International Credit Mobility. Av de utresande studenterna var det 69 (62) som åkte på utbyte till partnerlärosäten utanför EU/EES. Antalet in- och utresande studenter till och från tredjeland har ökat något. En förklaring till detta kan vara universitetets satsning på samarbeten inom Erasmus International Credit Mobility som riktar sig till lärosäten i tredjeland.

SAMARBETE MED MYNDIGHETER

Enligt förordningen om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor ska beslutet om avgiftsstatus baseras på medborgarskap alternativt uppehållstillstånd.

Samarbetet med Migrationsverket har fungerat bra. Av de studenter som antagits till Karlstads universitet har 15 inte kunnat ta sin plats i anspråk då de inte hunnit få sitt beslut om uppehållstillstånd innan det varit för sent att påbörja studierna. I de fall då Karlstads universitet haft direktkontakter med Migrationsverket rörande dessa frågor, har samarbetet fungerat tillfredsställande.

Ett gott samarbete har även präglat universitetets kontakter med Universitets- och högskolerådet liksom med övriga statliga myndigheter som berörs av studieavgiftsreformen.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING

För 2019 kunde Karlstads universitet redovisa utbildningsvolymen till ett samlat värde om 677,1 miljoner kronor. Detta var inklusive ersättning för helårsprestationer från december 2018 som inte tidigare hade avräknats. Lärosätets takbelopp var 674,5 miljoner kronor, vilket innebar en överproduktion om 2,6 miljoner kronor.

ANSLAGSAVRÄKNING

För kalenderåret 2019 kunde universitetet redovisa helårsstudenter och helårsprestationer till ett anslagsvärde om 675,1 miljoner kronor. Till detta kom ersättning om 2,0 miljoner kronor för helårsprestationer som hänförs till december 2018 och som inte tidigare hade redovisats för detta budgetår. Universitetets takbelopp uppgick till 674,5 miljoner kronor, vilket betydde att den redovisade överproduktionen sammanlagt uppgick till 2,6 miljoner kronor.

Enligt regelverket får lärosäten överföra såväl upparbetad överproduktion, som motsvarande underproduktion, till ett värde av högst tio procent av lärosätets takbelopp till efterföljande budgetår. För Karlstads universitet innebar detta ett totalt utrymme för överföringar på 67,4 miljoner kronor.

Vid årets början hade universitetet tidigare sparad överproduktion motsvarande ett värde om 44,5 miljoner kronor. Därmed kunde hela 2019 års

överproduktion om 2,6 miljoner kronor överföras till kommande år, vilket resulterade i att den utgående överproduktionen uppgick till 47,1 miljoner kronor.

BEGRÄNSNING INOM KONSTNÄRLIGT UTBILDNINGSMRÅDE

Regleringsbrevet avseende universitet och högskolor angav att Karlstads universitet högst fick avräkna 140 helårsstudenter respektive helårsprestationer inom det konstnärliga utbildningsområdet musik. Eventuellt överskjutande volymer fick avräknas mot utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, teknik eller naturvetenskap.

År 2019 var universitetets anslagsfinansierade produktion inom utbildningsområdet musik 248 (242) helårsstudenter och 216 (207) helårsprestationer. Detta innebar en överskjutande produktion om 108 (102) helårsstudenter och 76 (67) helårsprestationer, vilka universitetet avräknade mot det naturvetenskapliga utbildningsområdet.

Tabell 9: Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källor: Regleringsbrev, Ladok)

	2015	2016	2017	2018	2019
Årets produktion					
Värdet av årets helårsstudenter och helårsprestationer	617 999	638 235	640 334	644 562	675 128
Värdet av decemberprestationerna från föregående år	843	777	1 662	949	2 004
Takbelopp enligt regleringsbrev	595 671	614 236	634 496	664 465	674 497
Årets överproduktion					
	23 170	24 776	7 500	-18 953	2 635
Maximal storlek på sparad överproduktion *	59 567	61 424	63 450	66 447	67 450
Sparad överproduktion					
Sparad överproduktion från föregående år	58 099	59 567	61 424	63 450	44 497
Tillförsel eller nyttjande av årets överproduktion	1 468	1 857	2 026	-18 953	2 635
Utgående överproduktion					
	59 567	61 424	63 450	44 497	47 132
Produktion i procent av takbeloppet	103,9%	104,0%	101,2%	97,1%	100,4%

* Maximal storlek på den del av outnyttjat takbelopp respektive överproduktion som lärosätet får föra med sig till efterföljande budgetår uppgår till 10 procent av lärosätets takbelopp.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive uppdragsutbildning, uppgick till 7,4 (26,6) miljoner kronor. Jämfört med 2018 ökade kostnaderna mer än intäkterna. Ökade utbildningsuppdrag och anslag från och med 2018 i kombination med att kostnaderna inte ökat i samma omfattning medförde ett överskott även 2019.

Intäkterna från utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick 2019 till totalt 725,6 (714,8) miljoner kronor, exklusive uppdragsutbildning. Det var en ökning med 10,9 (31,8) miljoner kronor och berodde i huvudsak på högre anslagsintäkter.

Takbeloppet ökade med 10,0 (30,0) miljoner kronor varav 1,6 (18,3) miljoner kronor avsåg förändring i utbildningsuppdragen och 8,4 (11,7) miljoner kronor avsåg kompensation för pris- och löneomräkning. Den redovisade anslagsintäkten påverkades också av poster i transfereringsavsnittet.

Övrig finansiering utgjordes av bidrag, avgifter och finansiella intäkter om sammanlagt 54,1 (52,8) miljoner kronor.

Bidragsintäkterna ökade med 0,8 miljoner kronor och bestod av flera olika projekt där utbildningsdepartementet var den största finansiären.

Avgiftsintäkterna ökade med 0,8 miljoner kronor. Avgifterna bestod till exempel av studieavgifter från tredjelandsstudenter, ersättning för inköps- och resurssamordning från andra myndigheter samt konferens- och lokalintäkter.

De finansiella intäkterna utgjordes främst av orealiserad värdeökning i två donationer om 0,4 miljoner kronor och ränteintäkter från Riksgäldskontoret om 0,2 (0,4) miljoner kronor.

De sammanlagda kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 718,2 (688,2) miljoner kronor. De poster som ökade var främst personalkostnad och övrig drift. Kostnader för avskrivningar samt finansiella kostnader minskade.

Tabell 10: Resultaträkning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter					
Anslag	600 213	612 642	632 505	661 937	671 581
Avgifter	16 445	18 595	20 868	15 558	16 388
Bidrag	30 230	27 376	29 008	36 170	36 922
Finansiella intäkter	1 229	629	619	1 113	742
SUMMA INTÄKTER	648 117	659 242	683 000	714 778	725 633
Kostnader					
Personal	437 448	459 140	472 986	479 930	508 461
Lokaler	91 588	90 445	86 862	88 908	89 465
Övrig drift	91 726	96 501	95 136	97 659	101 850
Finansiella kostnader	702	925	775	1 161	486
Avskrivningar	19 151	19 337	20 770	20 508	17 987
SUMMA KOSTNADER	640 615	666 348	676 529	688 166	718 249
VERKSAMHETSUTFALL	7 502	-7 106	6 471	26 612	7 384
Transfereringar					
Erhållna medel	5 948	5 775	13 206	11 765	14 664
Lämnade bidrag	-5 948	-5 775	-13 206	-11 765	-14 664
KAPITALFÖRÄNDRING	7 502	-7 106	6 471	26 612	7 384

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2016 avseende år 2015 men påverkar inte verksamhetsutfallet. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2019 avseende åren 2015-2018 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar ej verksamhetsutfallet, men alla kostnadsposter utom finansiella kostnader.

Ökningen av personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå var sex procent vilket beror på ökat antal helårspersoner samt reslutat av lönerrevisionen. Genomsnittet av antalet helårspersoner på fakulteterna som arbetade med utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 426,3 (420,6).

Övriga driftkostnader ökade med 4,2 miljoner kronor och fördelades på en mängd olika kostnads-konton. Kostnader för bland annat verksamhetsförlagd utbildning, förbrukningsinventarier och licenser ökade.

Minskningen av avskrivningskostnader berodde på att en del inredningsinventarier och utrustning avskrevs helt.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSUTBILDNING

Uppdragsutbildning, som särredovisas, uppvisade ett verksamhetsutfall på -0,3 (-0,2) miljoner kronor.

Intäkterna uppgick till 54,4 (56,9) miljoner kronor. Den största enskilda uppdragsgivaren var Statens skolverk med projekt som "Rektorsprogrammet" och "Samverkan för bästa skola".

Personalkostnaderna, som var den största kostnadsposten, uppgick till 40,3 (40,2) miljoner kronor.

Resultat från helägda företag uppgick till 2,6 (8,0) miljoner kronor. Resultatet härrör till största delen från Karlstads universitets uppdrags AB, vars uppgift är att förmedla uppdragsutbildningar åt universitetet. Under året har bolaget förmedlat uppdragsutbildningar åt universitet till ett totalt värde av 54,4 (56,8) miljoner kronor.

Tabell 11: Resultaträkning för uppdragsverksamhet på grundnivå och avancerad nivå, TKR.
(Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	47 925	51 166	50 831	56 885	54 385
Bidrag	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	47 925	51 166	50 831	56 885	54 385
Kostnader					
Personal	32 868	35 701	34 694	40 192	40 304
Lokaler	2 515	2 725	2 694	2 725	3 021
Övrig drift	12 156	12 670	13 153	13 952	10 687
Finansiella kostnader	5	0	0	0	0
Avskrivningar	327	251	245	245	628
SUMMA KOSTNADER	47 871	51 347	50 786	57 114	54 640
VERKSAMHETSUTFALL	54	-181	45	-229	-255
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	210	3692	1 068	8 030	2 621
KAPITALFÖRÄNDRING	264	3 511	1 113	7 801	2 366

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2016 avseende år 2015 men påverkar inte verksamhetsutfallet. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2019 avseende åren 2015-2018 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar ej verksamhetsutfallet, men alla kostnadsposter utom finansiella kostnader.

INTÄKTER AV ALLA UPPDRAG INOM UTBILDNING

De totala intäkterna för uppdrag inom utbildningsområdet uppgick till 53,0 (55,2) miljoner kronor. Förutom ordinarie uppdragsutbildningar inkluderas här även ersättningar för exempelvis kortare föredrag, studiedagar samt konsultuppdrag.

KOSTNAD PER HELÅRSSTUDENT OCH HELÅRSPRESTATION

Den genomsnittliga kostnaden uppgick till 79 (78) tusen kronor per helårsstudent. Fördelar man kostnaderna på antalet helårsprestationer var den genomsnittliga kostnaden 95 (93) tusen kronor. Den högre kostnadsökningen per helårsprestation förklaras av att antalet helårsprestationer inte ökade i samma takt som antalet helårsstudenter.

Den faktiska kostnaden per helårsstudent och helårsprestation varierade mellan olika fakulteter och ämnen. Det gjorde även ersättningsbeloppen, som skiljer sig åt för olika utbildningsområden. Anslagsintäkten för en fullpresterande helårsstudent vid Karlstads universitet var 2019 mellan 53 och 220 tusen kronor.

SAMFINANSIERING AV UTBILDNINGVERKSAMHET

Under 2019 användes 8,2 (6,6) miljoner kronor av anslagsmedel för samfinansiering av bidragsfinansierad utbildningsverksamhet. Samfinansieringens andel av total finansiering har ökat från 15 till 18 procent.

Behovet av samfinansiering varierar beroende på typ av projekt och vilka finansiärerna är.

Tabell 12: Intäkter alla uppdrag inom utbildning på grund och avancerad nivå. TKR (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter av alla uppdrag inom utbildning	51 546	53 790	54 215	55 164	53 043

Tabell 13: Kostnad per helårsstudent och helårsprestation, TKR (Källor: Raindance, Ladok)

	2015	2016	2017	2018	2019
Kostnad per helårsstudent	75	77	78	78	79
Kostnad per helårsprestation	89	92	93	93	95

Tabell 14: Samfinansiering utbildning på grundnivå och avancerad nivå. TKR (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Samfinansiering	927	1 762	1 730	6 616	8 151
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	3%	6%	6%	15%	18%

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

FORSKNING

Forskningen vid Karlstads universitet bedrivs inom traditionella akademiska ämnen och inom mångvetenskapliga områden. En stor del av forskningen bedrivs i forskargrupper och centrumbildningar.

FORSKNINGEN VID UNIVERSITETET

Ett övergripande mål i visionen är välrenommerade och excellenta akademiska miljöer, där forskning och undervisning är tydligt knutna till varandra. Vetenskaplig forskning som präglas av ett nära samarbete med olika aktörer i Värmland, Sverige och resten av världen är ett annat övergripande mål. Universitetets uppdrag är att vårda, skapa och förmedla ny kunskap. Universitetet vill dessutom bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Forskningen vid Karlstads universitet bedrivs vid institutioner och centrumbildningar. Forskningen genomförs inom traditionella akademiska ämnen och inom mångvetenskapliga områden med utgångspunkt från samhällets behov. För att nå framgång i forskning har ett sammanhållet kvalitetssystem för hela universitetets verksamhet utvecklats. Med kontinuerlig uppföljning är målet att stärka forskningens kvalitet och främja fortsatt utveckling. Framgång i forskning har även föranlett beslut av nya principer för intern fördelning av forskningsanslag under 2019. De nya fördelningsprinciperna stimulerar till fler doktoran-

der och ger forskare incitament att söka mer externa medel. De leder dessutom till en starkare forskningsöverbryggning för ämnen med många studenter.

FORSKNINGSÄMNESOMRÅDEN

Universitetets forskning kan delas in i forskningsämnesområden. Cirkeldiagrammet visar personens arbetstid, omräknat till heltidsekvivalenter, per forskningsämnesområde.

Det samhällsvetenskapliga området är störst och utgör 42%. Inom detta område verkar bland annat Centrum för tjänsteforskning, CTF som är ett mångvetenskapligt forskningscentra som bildades 1986. Forskargruppen har ett 70-tal forskare och forskarstuderande. De är bland annat verksamma inom arbetsvetenskap, företagsekonomi, psykologi, religionssociologi och sociologi. Forskningen vid CTF är inriktad på tjänster och värdeskapande genom tjänster.

Det naturvetenskapliga forskningsämnesområdet uppgår till ca 31% av den nedlagda tiden och här verkar bland annat forskargruppen Datavetenskap

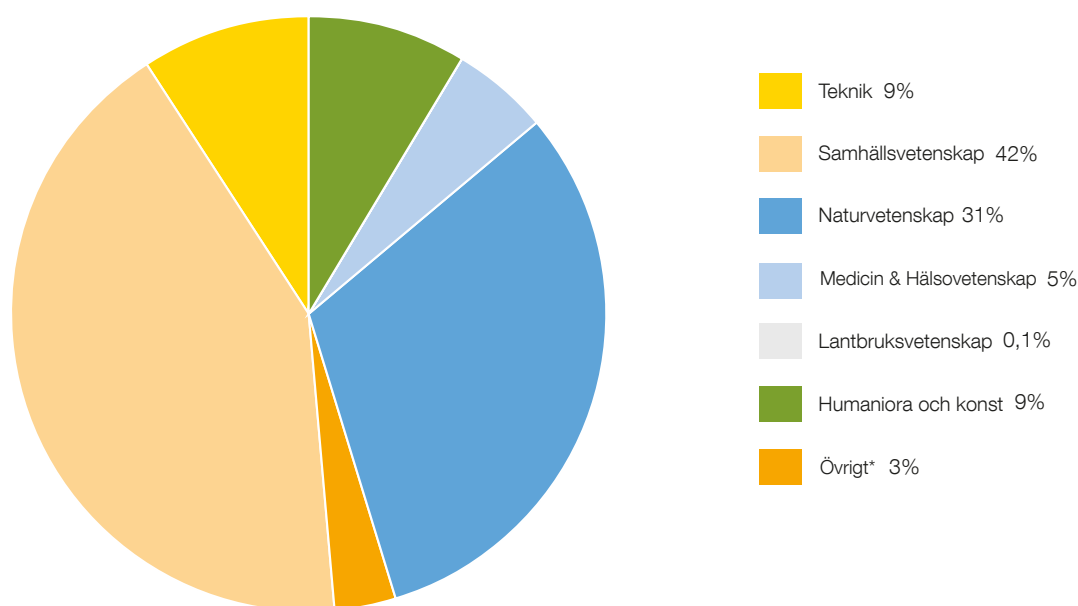

Diagram 5: Fördelning av arbetstid mellan forskningsämnesområden 2019. (Källa: Primula)

*Avser främst administrativ tid inom forskningen som inte är kopplat till något forskningsämnesområde.

som samlar ett 50-tal forskare och forskarstuderande inom datakommunikation, distribuerande system, personlig integritet, nätverkssäkerhet och programvaruteknik. Forskningen vid Datavetenskap har expanderat de senaste åren.

STARKA OCH EXCELLENTA FORSKARGRUPPER

Universitetets satsning på starka och excellenta forskargrupper har syftat till att profilera forskningsverksamheten vid lärosätet. Sedan 2014 har sammantaget två excellenta och fem starka forskargrupper tilldelats strategiska medel. De excellenta grupperna CTF och Datavetenskap har erhållit 15 miljoner kronor per år vardera under fem år. De starka grupperna Karaktärisering och modellering av material, Kulturvetenskapliga forskargruppen, Geomedia, Naturresurs rinnande vatten och Research on Subject-specific Education erhöjll fem miljoner kronor under fyra år. Satsningen har finansierats från rektors centrala resurs och myndighetskapital vid universitetet.

Enligt plan avslutades den särskilda tilldelningen av medel till de starka forskargrupperna Karaktärisering och modellering av material och Kulturvetenskapliga forskargruppen den 30 juni 2018 och för de excellenta forskargrupperna CTF och Datavetenskap den 30 juni 2019. Satsningen har sammanställts i en slutrapport som ger en överblick av den positiva utvecklingen som de starka och excellenta forskargrupperna haft under perioden 2014-2019. Den strategis-

ka satsningen har bedöms som framgångsrik och har gjort skillnad och avtryck för universitetets fortsatta strategiarbete. De övriga tre forskargrupperna har haft fortsatt finansiering från central resurs 2019.

ÖPPEN TILLGÅNG TILL FORSKNINGSDATA

Medel har avsatts för att bygga upp infrastruktur och stöd för hantering och tillgängliggörande av forskningsdata vid Karlstads universitet. Arbetet leds av forskningsdatagruppen som består av medlemmar från olika avdelningar inom de centrala stödfunktionerna. Gruppen utgör en kontakt- och stödfunktion för forskare i frågor gällande forskningsdata. Det gäller olika aspekter av datahantering, som till exempel säkerhet, juridik, etik, tillgängliggörande och arkivering. Under året har arbete genomförts för att få en djupare förståelse av behoven vid lärosätet, planering och genomförande av utbildningstillfällen, kompetensutveckling för forskningsdatagruppens medlemmar, framtagande av styrdokument och informationsmaterial samt rådgivning i enskilda ärenden. Omställningen till ett öppet vetenskaps- samhälle, där öppen tillgång till forskningsdata är en betydande del, är ett långsiktigt arbete där lärosätet fortsatt behöver bevaka och beakta utvecklingen i omvärlden. Under 2019 tilldelades projektet Hantering av forskningsdata vid Karlstads universitet 740 000 kronor från rektors centrala resurs och projektet fortsätter även under 2020.

FORSKNINGSSAMVERKAN

Karlstads universitet har en utvecklad struktur och kultur för samverkan som tar sin utgångspunkt i lärosätets strategi och vision. Förutsättningarna för samverkan avseende både utbildning, forskning och innovation med aktörer i näringsliv, offentlig verksamhet och i civilsamhället är goda.

REGIONAL FORSKNINGSSAMVERKAN

För forskningen, och då särskilt den tillämpade forskningen, är nära samverkan med det omgivande samhället viktigt för att identifiera forskningsområden där ny mark kan brytas. Goda relationer ger också möjlighet att få tillgång till data och studera forskningens tillämpning i dess rätta hemvist.

Den största satsningen på forskningssamverkan och innovation i det regionala perspektivet är Akademien för smart specialisering som är ett samarbete som kopplar samman universitetets strategi med den värmländska forsknings- och innovationsstrategin. Samarbetet är definierat i en avsiktsförklaring mellan Karlstads universitet och Region Värmland med en målsättning om gemensamma satsningar inklusive extern finansiering motsvarande minst 150 miljoner kronor under perioden 2016-2020. Satsningarna som genomförs i projektform ska leda till regional utveckling inom de utpekade områdena och till utveckling av universitetets forskning och utbildning. Till och med 2019 är forsknings- och innovationsprojekt etablerade motsvarande 162 miljoner kronor. Projekten knyter alla an till de olika industriella sektorer som definierats i den värmländska forsknings- och innovationsstrategin men även till utveckling inom den offentliga sektorn. Samarbetet har vid flera tillfällen lyfts fram som ett av de goda exemplen i Europa avseende samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor.

Utöver de projekt som finansieras direkt via Akademien för smart specialisering så finns angränsade projekt, både nationellt och EU-finansierade, i de involverade forskargrupperna på cirka 200 miljoner kronor som även de bidrar till forskning och innovation kopplat till de satsningsområden som gemensamt är definierade i Värmland.

Under 2019 har Värmlands Vinnväxt-program, Digital Well Arena, etablerats. Satsningen är Vinnova-finansierad och innebär digitalisering av välfärds-tjänster. Programmet leds av klusterorganisationen Compare och från Karlstads universitet ingår Datavetenskap, CTF, Hälsa/Omvårdnad, Centrum för Genusvetenskap samt Grants and Innovation Office.

Det andra Vinnväxt-programmet i Värmland som handlar om skoglig bioekonomi leds av klusteror-

ganisationen Paper Province och har under året utvärderats och fått beslut om fortsatt finansiering från Vinnova under programmets sista tre år. Från Karlstads universitet ingår forskargrupperna Pro2Be (forskargrupp inom Institutionen för ingenjör- och kemivetenskaper), CTF, Centrum för forskning om hållbar samhällsförändring samt Grants and Innovation Office.

Under 2019 har ett nytt samverkansavtal om klinisk forskning upprättats mellan Region Värmland och Karlstads universitet. Samverkan ska stärka den kliniska forskningen inom angelägna forskningsområden för Värmland och bidra till forskning med hög kvalitet och relevans för hälso- och sjukvård. Satsningen innefattar utlysning av medel för klinisk forskning samt etablering av forum för samverkan.

Universitetet har fortsatt att bidra till utvecklingen av det regionala innovationssystemet, dels genom universitetets innovationsstödjande funktioner och dels genom sin involvering i inkubatorn kopplat till skoglig bioekonomi, Sting Bioeconomy, samt omstarten av den regionala utvecklingsplattformen Stiftelsen Inova i Värmland där universitetets rektor utsetts till ordförande.

NATIONELL FORSKNINGSSAMVERKAN

KK-stiftelsen är en nationell finansiär som främjar samverkan mellan akademi och näringsliv och de har beviljat ett antal satsningar till universitetet under 2019. Bland annat har två så kallade synergiprojekt som är fyraåriga beviljats. De består av ett samarbetsprojekt mellan Datavetenskap, CTF och ett antal regionala och nationella företag som handlar om hur företag som utvecklar digitala tjänster för ökad personlig integritet kan öka användarens trygghet och känsla av egenmakt. En satsning om karaktärisering och modellering av material, som drivs av en forskargrupp inom Institutionen för ingenjörsvetenskap och fysik tillsammans med regionala och nationella företag handlar om att optimera mikrostrukturen hos 3D-printade komponenter för att nå bästa möjliga produktenskaper. Det totala ekonomiska värdet av dessa två satsningar är drygt 50 mkr.

KK-stiftelsen har även beslutat att förlänga den så kallade KK-profil som CTF har drivit sedan 2011.

Förlängningen är på tre år och fokuserar på hur digitalisering påverkar kunder och företag med fokus på upplevelser och utveckling av tjänster.

Relaterat till universitetets lärarutbildning har ett antal samverkansprojekt beviljats under året. Bland annat har Skolforskningsinstitutet beviljat medel till ett projekt med forskare från Karlstads universitet och från Globala gymnasiet som i samverkan med lärare i Stockholms stad. Syftet är att utveckla undervisningsmetoder som stödjer elevers förmågor att lokalisera, analysera, värdera och använda relevanta källor som stöd för att utveckla argument och tolkningar.

INTERNATIONELL FORSKNINGSSAMVERKAN

Forskare från forskargruppen Naturresurs rinnande vatten vid Karlstads universitet har beviljats medel inom Europas största vattenrestaureringsprojekt, Life Connects, som syftar till att restaurera vattendrag och skapa förutsättningar för hållbar vattenkraft i kombination med livskraftiga populationer av fisk och musslor. Projektet är sexårigt och kopplar ihop industri, forskning, myndigheter och ideella organisationer. Den totala budgeten för projektet är drygt 100 miljoner kronor och universitetets del uppgår till cirka 12 miljoner kronor.

Universitetet har haft fortsatta framgångar inom EU:s forsknings- och innovationsprogram Horizon 2020. Ytterligare fyra projekt har beviljats under året vilket gör att totalt 23 projekt pågår under innevarande programperiod 2014-2020. Beviljandegraden, antal beviljade i förhållande till antal ansökningar, uppgår till cirka 21 procent. Beviljandegraden inom EU och Sverige ligger på cirka 12 procent.

Alla de projekt som har beviljats bygger på samverkan mellan olika europeiska aktörskonstellationer inom akademi, näringsliv och offentlig sektor med fokus på forskning och innovation.

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN

Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet driver tillsammans ett av landets innovationskontor Fyrklöver. Innovationskontoret ska ge ett kvalificerat stöd samt initiera och stimulera nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap vid de fyra lärosätena. En stor styrka ligger i gemensamma ansträngningar och ständigt erfarenhetsutbyte kring innovationsstödjande frågor.

Innovationskontorets uppdrag handlar om att stimulera till en innovationsdrivande verksamhet inom forskning och utbildning, samt att individuellt stödja de forskare och studenter som vill utveckla forskningsbaserade och kunskapsintensiva idéer, produkter, tjänster, processer eller metoder.

Innovationskontoret Fyrklöver har genom de innovationsfrämjande funktionerna vid respektive

lärosäte en tydlig lokal förankring. Samtidigt drar verksamheten stor nytta av det samarbete som sker över lärosätesgränserna inom innovationskontoret. Det täta och strukturerade samarbetet mellan de innovationsfrämjande funktionerna vid lärosätena gör innovationskontoret Fyrklöver till en stor och viktig aktör. Ledningsgruppen för innovationskontoret består av de fyra lärosätenas innovationsledare eller motsvarande. Styrgruppen utgörs av lärosätenas prorektor/ vicerektorer och har ett roterande ordförandeskap.

Träffar för erfarenhetsutbyte för att utveckla studentinnovation och hitta samsyn med inkubatorer och holdingbolag har genomförts. Arbetet med projektet Social Impact Innovation Support fortgår tillsammans med Svenska Kyrkan.

Den operativa verksamheten organiseras inom arbets- och projektgrupper som kopplar mot innovationskontorets verksamhetsplan och de gemensamma projekt som drivs.

Doktorandkurs om nyttiggörande

Den nionde omgången av doktorandkursen Att nyttiggöra forskning och vetenskap, 4,5 hp, genomfördes där 24 doktorander antogs (10 kvinnor och 14 män). Doktoranderna representerade precis som tidigare en bredd av ämnesdiscipliner och nationaliteter från samtliga lärosäten. Under kursen arbetade doktoranderna med forskningsbaserade idéer som avslutningsvis presenteras för en panel.

Licensbanken

Licensbanken.se är innovationskontoret Fyrklöverns gemensamma marknadsplats för spridning av licenserbjudanden från akademien. Totalt inom Fyrklövern har 56 licenser förmedlats. Under 2019 har Fyrklövern fokuserat på hur Licensbanken i den form den är idag ska fortsätta, arbetet pågår in i 2020.

Flödestal för innovationskontoret Fyrklövern

Fyrklövern har hanterat 602 idéer, 117 från anställda och 485 från studenter, varav 17 från forskare och övrig personal vid Karlstads universitet och 39 idéer från Karlstads universitets studenter. En idé definieras och avgränsas utifrån främst två kriterier: att den är kunskapsbaserad och har ursprung i den akademiska miljön och att den är en potentiell innovation.

Av de idéer som varit föremål för rådgivningsprocess har 63 ansökningar beviljats verifieringsmedel, framför allt till forskare men även studenter. Av dessa idéer kom 12 från Karlstads universitet. Verifiering definieras och avgränsas utifrån att idéerna beviljats verifieringsmedel, det vill säga att en verifieringstjänst har köpts. Antalet överlämnade idéer till inkubatorer var 16 stycken, varav 3 från Karlstads universitet.

EXTERNA FORSKNINGSFINANSIÄRER

Under 2019 betalades 181,3 (172,8) miljoner kronor in till Karlstads universitet av externa forskningsfinansiärer. Detta var en ökning med 8,5 miljoner kronor jämfört med 2018. Diagram 6 visar de sex största enskilda finansiärerna. De regionala aktörerna, Landstinget i Värmland och Region Värmland redovisas tillsammans. Detta eftersom delar av forskningsfinansieringen har tagits över av Region Värmland, från att tidigare hanterats av landstinget. Från 2019 tillhör de samma organisation.

SAMFINANSIERING AV FORSKNINGSVERSAMHET

Under 2019 använde universitetet 66,9 (58,5) miljoner kronor av anslagsmedel till samfinansiering av bidragsfinansierad forskning. Andelen av anslag som användes till samfinansiering i samarbete med externa finansiärer ökade till 28 procent och andelen samfinansiering av total finansiering har ökade till 30 procent.

Tabell 15: Samfinansiering av forskning och utbildning på forskarnivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Samfinansiering	34 300	42 312	42 910	58 534	66 888
Bidragsintäkt (VG 6)	111 901	122 871	133 183	143 920	154 317
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	23%	26%	24%	29%	30%
Samfinansieringens andel av anslag	17%	19%	19%	25%	28%

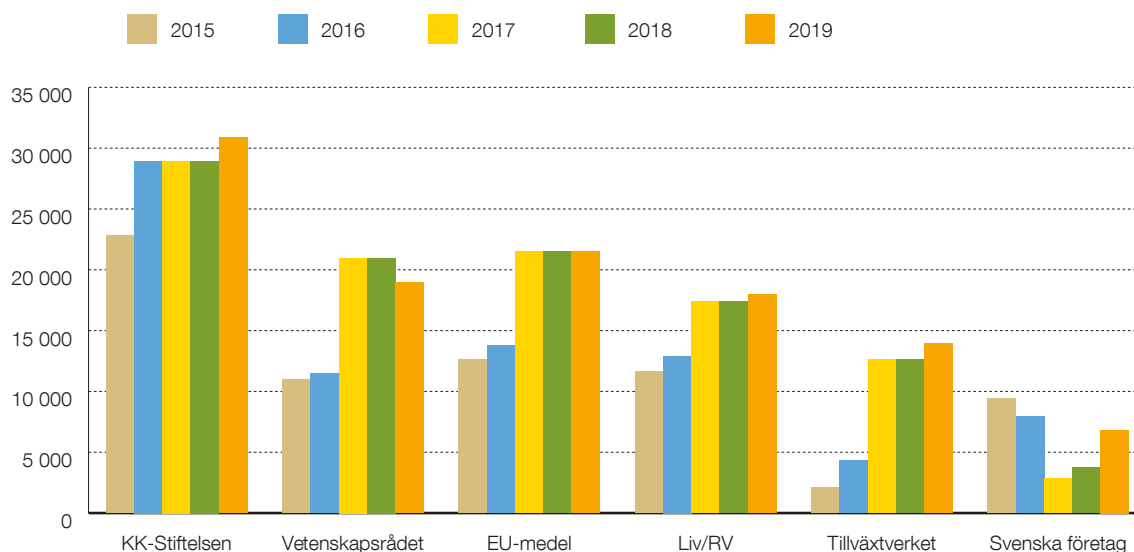

Diagram 6: Större forskningsfinansiärer, TKR. (Källa Raindance)

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Forskningsaktiviteten vid Karlstads universitet tar sig bland annat uttryck i vetenskapliga publiceringar med syfte att sprida resultaten. Den årliga redovisningen av universitetets publikationer syftar till att kartlägga publiceringsaktiviteten och dess utveckling över tid.

DATAINSAMLING

Ett sätt att mäta vetenskaplig produktion är att räkna antalet publikationer. Det ger en överblick över hur forskningsresultaten sprids i vetenskapligt erkända kanaler. För Karlstads universitet är framförallt tre databaser av intresse för att bilda sig en uppfattning om publikationsvolymernas omfattning och fördelning.

För att få en fullgod täckning över vad som publiceras används statistik om registrerade publikationer i Digitala vetenskapliga arkivet, DiVA, som är den lokala publiceringsdatabasen där forskare, lärare och studenter registrerar sina forskningspublikationer och uppsatser. DiVA täcker samtliga ämnesområden och publiceringstyper.

En annan viktig databas är Web of Science som indexerar välnummerade internationella tidskrifter och används i stor utsträckning för bibliometriska analyser. Databasen har under de senaste åren utökat antalet indexerade tidskrifter så att den förutom tidskrifter inom naturvetenskap och teknik

även omfattar allt fler tidskrifter inom humaniora och samhällsvetenskap. Web of Science täcker dock inte alla forskningspublikationer från Karlstads universitet.

Som komplement till Web of Science används även databasen Scopus. Fördelen med Scopus är en bredare ämnestäckning än Web of Science, vilket möjliggör en inblick i hur publiceringstrenden gestaltar sig över tid. Scopus täcker inte heller samtliga av universitetets publikationer.

Generellt sett har registreringar i databaser en förhållandevis omfattande eftersläpning vilket innebär att statistiken för det gångna året i skrivande stund inte är komplett. Därför har Karlstads universitet likt tidigare år valt att inte redovisa publikationer för 2019 utan fokuserar på 2018 där siffrorna är mer tillförlitliga.

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER I DiVA

I DiVA finns för 2018 sammanlagt 888 vetenskapliga publikationer skrivna av Karlstads universitets forskare. Mellan åren 2017 och 2018 ökade antalet

Tabell 16: Karlstads universitets publikationer år 2014-2018 per publikationstyp. (Källa: DiVA)

	2014	2015	2016	2017	2018
Artikel i tidskrift	271	364	401	423	444
Artikel, forskningsöversikt	3	2	6	3	0
Artikel, recension	10	12	16	8	7
Konferensbidrag	204	359	218	235	225
Rapport	40	24	26	12	22
Bok	10	8	17	15	15
Kapitel i bok	80	85	76	81	105
Proceedings (redaktörskap)	3	2	3	9	4
Samlingsverk (redaktörskap)	5	9	7	9	14
Doktorsavhandlingar	33	22	26	27	34
Licentiatuppsatser	19	17	15	13	18
SUMMA	678	914	813	835	888

vetenskapliga publikationer med cirka sex procent. Det är främst bokkapitel, artiklar i tidskrift och rapporter som står för ökningen.

Merparten av publikationerna, 724 av de 888 posterna, är författade på engelska. Av de övriga är 155 författade på svenska, samt ett fåtal på danska, norska och tyska.

Varje publikation i DiVA är klassificerad enligt Standard för svensk indelning av forskningsämnen. Standarden innehåller tre ämnesnivåer, där den översta nivån utgörs av forskningsämnesområden, den mellersta nivån av forskningsämnesgrupp och den lägsta nivån av forskningsämnet.

De allra flesta publikationer är entydigt klassificerade till ett forskningsämnesområde, men det finns även ett antal tvärvetenskapliga publikationer som tillhör två eller flera forskningsämnesområden. De flesta publikationer återfinns inom samhällsvetenskap och i 442 (368) publikationer har området angetts som första val. Dessa följs av 181 (171) publikationer som kategoriserats som naturvetenskap-

liga, 73 (115) som är inom humaniora och konst, 118 (87) inom medicin och hälsovetenskap samt 73 (115) inom teknik samt 1 (0) inom Lantbruksvetenskaper.

KOSTNAD FÖR VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

För 2018 kan universitetet redovisa en genomsnittlig kostnad per vetenskaplig publikation på 984 (1017) tusen kronor. Måttet beräknas utifrån refereegranskade vetenskapliga publikationer, det vill säga artiklar i referentbedömda tidskrifter och vetenskapliga översiktsartiklar. Antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer ökade med 7,9 procent mellan 2017 och 2018. Den genomsnittliga kostnaden per publikation minskade med 3,2 procent samtidigt som kostnad för forskning ökade med 4,3 procent mellan 2017 och 2018. Publikationen och arbetskostnaden för densamma kan dock inträffa under olika kalenderår, varför man inte kan dra slutsatser av förändringar under ett enskilt år.

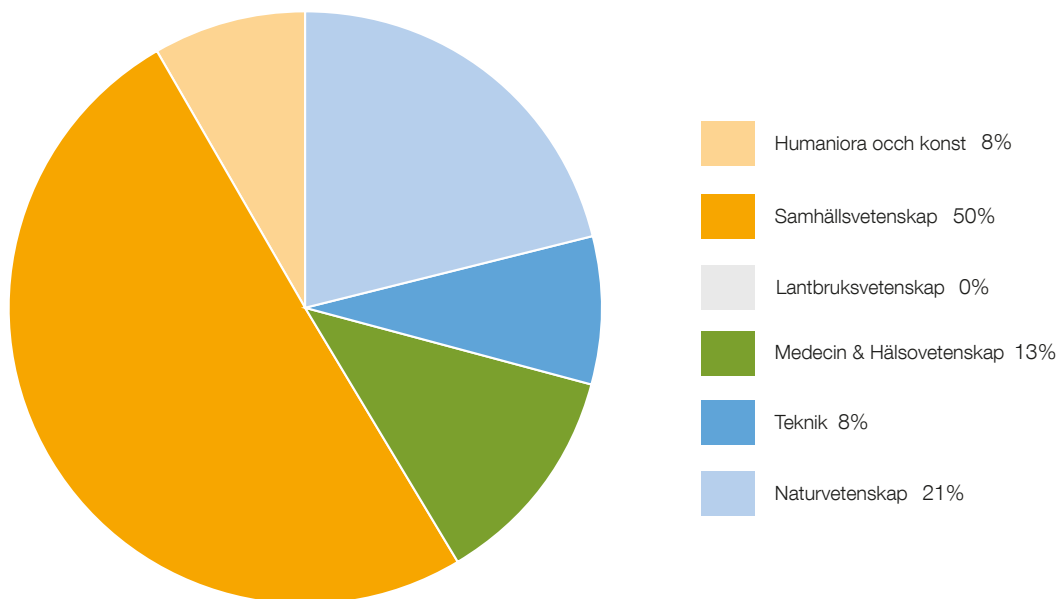

Diagram 7: Publikationer per forskningsämnesområde. (Källa: DiVA)

Tabell 17. Kostnad per publikation, TKR. (Källor: Raindance och DiVA)

	2014	2015	2016	2017	2018
Antal refereegranskade publikationer	214	310	359	369	398
Kostnad per publikation	1 552	1 099	984	1 017	984

PUBLIKATIONER I WEB OF SCIENCE OCH SCOPUS

För att få ytterligare en indikation om publikationsmönstret över tid används databaserna Scopus och Web of Science.

I underlaget för Scopus-analysen ingår tidsskriftsartiklar som har koppling till Karlstads universitet (Diagram 8). Mönstret skiljer sig lite från publiceringsutvecklingen i DiVA. Istället för en årlig ökning minskade antalet indexerade artiklar i Scopus från 306 artiklar 2017 till 287 under 2018.

Publiceringsmönstret för Scopus speglar bilden i Web of Science. Här har antalet artiklar sjunkit från 297 år 2017 till 285 år 2018. Sett till det totala antalet publicerade och refereegranskade artiklar från Karlstads universitet har indexeringen i Web of Science minskat med nästan tio procent jämfört med 2017. År 2018 fanns bara runt 70 procent av artiklarna indexerade i Web of Science, året innan var det nästan 80 procent. Det är dock svårt att dra några slutsatser till varför det är en sådan tydlig minskning.

Diagram 8 och 9 nedan visar antalet publikationer från Karlstads universitet i de respektive databaserna samt hur många av dessa som är Open Access. Open Access är numera ett väletablerat begrepp som betyder att publikationerna är fritt tillgängliga på internet. Det som blir tydligt är att antalet publikationer som publiceras med fri tillgång har ökat stadigt de senaste åren. Av publikationerna 2018 i Scopus och Web of Science var 40 respektive 47 procent publicerade med Open Access. År 2014 var motsvarande andelar 15 respektive 20 procent.

Att antalet Open Access publikationer ökar i båda databaserna tyder på att publiceringsmönstret på Karlstads universitet har förändrats. Forskare publicerar sig i högre grad i kanaler som inte bara är refereegranskade och väl indexerade utan även tillämpar fri tillgång till sina publikationer. Därmed får forskningen inte bara fler publikationer med en tydlig kvalitetsstämpel utan även en större synlighet.

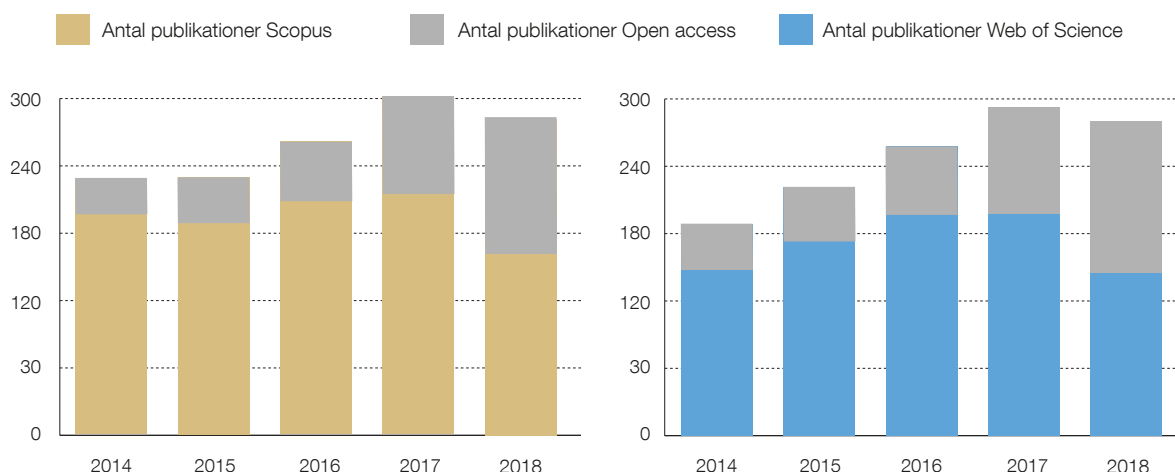

Diagram 8 & 9) Antal artiklar i Scopus och Web of Science uppdelade i antal artiklar som publicerades som Open Access och antal artiklar som ligger bakom betalväggar. (Källa: Scopus, Web of Science Core Collection)

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Utbildning på forskarnivå står för en betydande del av Karlstads universitets forskningsverksamhet. Sedan universitetsstarten 1999 har totalt 919 personer antagits till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktors- eller licentiatexamen. Universitetet har utfärdat 33 examina på forskarnivå, varav 28 doktorsexamina och 5 licentiatexamina.

ANTAGNING TILL UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Vid Karlstads universitet antogs 39 (34) personer till utbildning på forskarnivå under 2019. Av dessa var 20 (20) kvinnor och 19 (14) män. Antalet nyantagna med inriktning mot en doktorsexamen uppgick till 32 (26), medan 7 (8) personer antogs med inriktning mot en licentiatexamen.

ANTAL FORSKARSTUDERANDE

Vid slutet av 2019 fanns totalt 253 (260) personer registrerade som forskarstuderande vid universitetet. Könsfördelningen var jämn, då det bland de forskarstuderande fanns 126 (136) kvinnor och 127 (124) män.

Av de forskarstuderande var det 223 (233) som aktivt bedrev forskarstudier, om man i likhet med Universitetskanslersämbetet med aktiv avser dem som har rapporterats studera minst 1 procent av

heltid. Andelen av universitetets forskarstuderande som räknas som aktiva uppgick därmed till 88 (90) procent. Av de aktiva forskarstudenterna var 111 (124) kvinnor och 112 (109) män.

FORSKARUTBILDNINGENS OMFATTNING OCH FINANSIERING

När de forskarstuderandes inrapporterade aktivitet räknas om till heltider, uppgick den samlade verksamheten under 2019 till 112,0 (118,7) helårsekvivalenter. Detta betyder att forskarutbildningens omfattning vid Karlstads universitet fortsätter att minska. Omfattningen var den lägst registrerade sedan 2001.

Av den samlade aktiviteten inom forskarutbildning kunde motsvarande 52,8 (54,9) helårspersoner hänföras till kvinnor och 59,2 (63,8) hänföras till män.

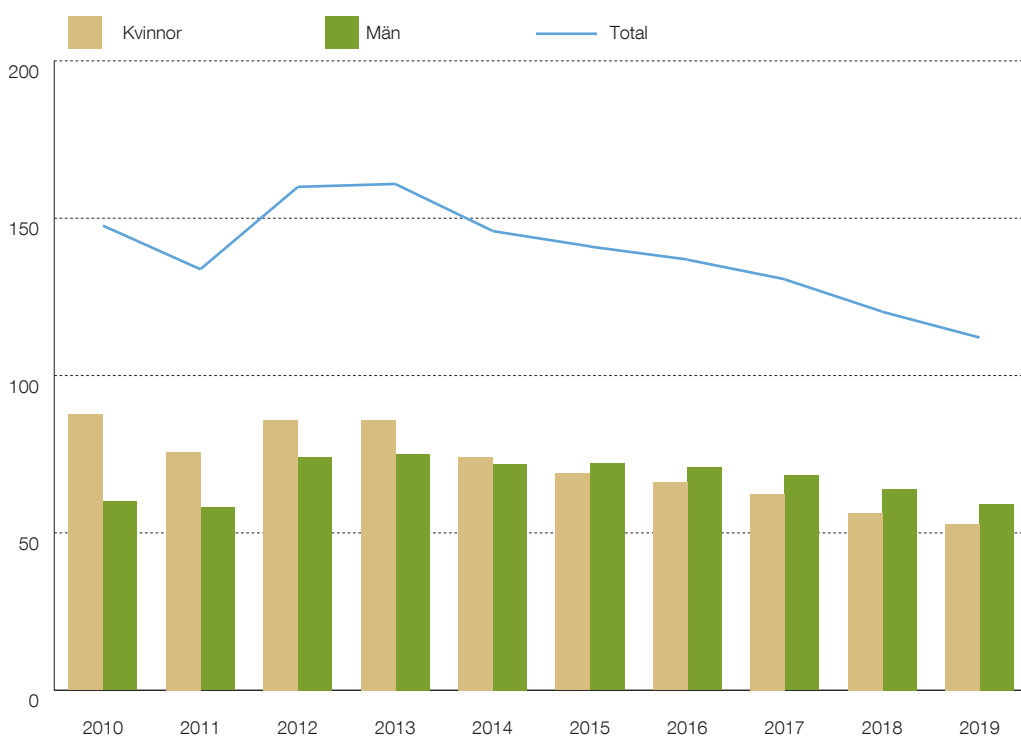

Diagram 10: Forskarutbildning uttryckt i helårsekvivalenter 2010-2019 fördelat på kön. (Källa: Ladok)

Det innebär att kvinnornas andel av den redovisade forskarutbildningsaktiviteten uppgick till 47 (46) procent.

Knappt 70 procent av aktiviteten inom forskarutbildningen utfördes av studenter med anställning som doktorand. Merparten av resterande aktivitet utfördes av forskarstuderande med läraranställning vid Karlstads universitet eller med anställning utanför högskolesektorn.

UTFÄRDADDE EXAMINA PÅ FORSKARNIVÅ

Inom utbildning på forskarnivå finns det i Sverige två examen med olika omfattning. Doktorsexamen är den högsta akademiska examen och omfattar fyra års heltidsstudier, medan licentiatexamen omfattar två års heltidsstudier.

Karlstads universitet utfärdade 33 (38) examina på forskarnivå, varav 28 (25) doktorsexamina och 5 (13) licentiatexamina. Av de doktorsexamina som utfärdades stod kvinnor för 15 (16) och män för 13 (9) och av de licentiatexamina som utfärdades stod kvinnor för 3 (7) och män för 2 (6). Drygt hälften, 17 av 33, av de utfärdade forskarexamina hörde till det samhällsvetenskapliga forskningsämnesområdet.

Sedan 1999 då högskolan blev universitet har sammanlagt 702 examina på forskarnivå utfärdats. Av dessa har 482 varit doktorsexamina och 220 varit licentiatexamina. Sett över tid har könsfördelningen vid examination på forskarnivå varit absolut jämn, då 351 examina vardera tagits ut av kvinnor och av män.

Tabell 18: Antal forskarexamina per forskningsämnesområde 2017-2019. (Källa: Ladok)

	2017			2018			2019		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Doktorsexamina									
Humaniora och konst	1	1	2	0	1	1	1	0	1
Medicin och hälsovetenskap	3	0	3	4	0	4	3	1	4
Naturvetenskap	3	4	7	5	1	6	2	4	6
Samhällsvetenskap	9	5	14	7	6	13	8	6	14
Teknik	1	4	5	0	1	1	1	2	3
Summa doktorsexamina	17	14	31	16	9	25	15	13	28
Licentiatexamen									
Humaniora och konst	0	1	1	0	1	1	0	0	0
Medicin och hälsovetenskap	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naturvetenskap	1	6	7	2	2	4	1	1	2
Samhällsvetenskap	4	2	6	5	0	5	2	1	3
Teknik	1	2	3	0	3	3	0	0	0
Summa licentiatexamina	6	11	17	7	6	13	3	2	5
TOTALT	23	25	48	23	15	38	18	15	33

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Verksamhetsutfallet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 1,1 (1,7) miljoner kronor, exklusive uppdragsforskning. Överskottet berodde på ökade intäkter samtidigt som rekryteringen av personal försenades.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisade ett överskott på 1,1 (1,7) miljoner kronor, exklusive uppdragsforskning. Inför år 2018 avsattes medel från myndighetskapital för att finansiera en satsning på starka forskargrupper, vilket innebar en årlig resultatpåverkan om minus 10 miljoner kronor. Dessa forskargrupper har använt 10 miljoner kronor av budgeterat myndighetskapital, medan övrig forskningsverksamhet uppvisade ett överskott om

11,1 miljoner kronor. Överskottet kan förklaras av ökade anslag och externa intäkter samt fördröjning gällande planerad rekrytering.

De totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå, uppgick till 402,1 (384,1) miljoner kronor. Detta motsvarade en ökning om 4,7 procent i förhållande till 2018. Anslagsintäkterna ökade med 7,3 miljoner kronor och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag ökade med 10,3 miljoner kronor.

Kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick 2019 till 401,0 (382,4) miljoner

Tabell 19: Resultaträkning för forskning och utbildning på forskarnivå, TKR (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter					
Anslag	204 136	223 616	226 090	237 905	245 206
Avgifter	2 039	3 496	1 974	2 272	2 198
Bidrag	111 903	122 871	133 183	143 920	154 317
Finansiella intäkter	0	0	47	43	419
SUMMA INTÄKTER	318 078	349 983	361 294	384 140	402 140
Kostnader					
Personal	254 361	260 375	279 231	297 597	312 412
Lokaler	28 946	30 835	31 104	31 702	32 142
Övrig drift	38 568	44 673	46 710	47 276	48 062
Finansiella kostnader	235	423	1 518	631	391
Avskrivningar	3 784	3 528	3 248	5 206	8 037
SUMMA KOSTNADER	325 894	339 834	361 811	382 412	401 044
VERKSAMHETSUTFALL	-7 816	10 149	-517	1 728	1 096
Transfereringar					
Erhållna medel	8 422	4 757	4 312	8 454	13 283
Lämnade bidrag	-8 422	-4 757	-4 312	-8 454	-13 283
KAPITALFÖRÄNDRING	-7 816	10 149	-517	1 728	1 096

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR 2016 avseende år 2015. Korrigeringen påverkar inte totalen. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2019 avseende åren 2015-2018 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar inte verksamhetsutfallet, men alla kostnadsposter utom finansiella kostnader.

kronor. Ökningen var till största delen hänförlig till personalkostnader och berodde på fler anställda samt resultat av lönerrevisionen. Antalet helårspersoner som arbetade inom externfinansierade projekt var 53 (51,5) procent.

Lokalkostnaderna ökade med 0,4 miljoner kronor, främst på grund av indexuppräknig.

Driftkostnaderna ökade med 0,8 miljoner kronor. Merparten av de direkta driftkostnaderna avser extern kompetens, resor och logi samt konferenser.

Kostnader för avskrivningar ökade med 2,8 miljoner kronor. Under 2019 gjordes investeringar på 4,2 miljoner kronor i forskningsutrustning och anpassning av lokaler, huvudsakligen finansierade via anslag.

De finansiella kostnaderna minskade med 0,2 miljoner kronor vilket berodde på lägre räntekostnader hos Riksgäldskontoret.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSFORSKNING

Uppdragsforskningen redovisade 2019 ett mindre underskott.

Både intäkter och kostnader avseende uppdragsforskning har minskat. Orsaken var att flera projekt har avslutats utan att ersättas av andra. Uppdragsgivarerna bestod till två tredjedelar av statliga myndigheter samt kommuner och landsting.

INBETALADE OCH OFÖRBRUKADE FORSKNINGSBIDRAG

Av de totala inbetalningarna 2019 utgjorde 169,1 (161,6) miljoner kronor bidrag för forskning. Ökningen på 7,5 miljoner kronor var lägre än intäktsökningen på 10,4 miljoner kronor. Inbetalningar kan ske både i förskott och i efterskott varför beloppen ofta skiljer sig från intäkten.

Oförbrukade forskningsbidrag ökade med 7,9 miljoner kronor, vilket motsvarar 8,2 procent. Andelen oförbrukade forskningsbidrag i förhållande till inbetalade forskningsbidrag uppgick till 61 (59) procent.

Tabell 20: Inbetalade och oförbrukade forskningsbidrag 2015-2019. TKR (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Inbetalade forskningsbidrag	115 773	107 298	124 778	161 642	161 139
Oförbrukade forskningsbidrag	82 016	75 991	70 261	95 960	103 866
Intäkter av forskningsbidrag	111 903	122 871	133 183	143 920	154 317

Tabell 21: Resultaträkning för uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå, TKR (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	14 851	13 633	13 606	9 437	7 992
Bidrag	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	14 851	13 633	13 606	9 437	7 992
Kostnader					
Personal	12 030	10 746	10 968	6 124	6 302
Lokaler	1 188	1 073	778	543	343
Övrig drift	1 435	1 627	1 732	2 678	1 304
Finansiella kostnader	0	0	0	0	0
Avskrivningar	124	112	108	79	62
SUMMA KOSTNADER	14 777	13 558	13 586	9 424	8 011
VERKSAMHETSUTFALL	73	75	20	13	-19
KAPITALFÖRÄNDRING	73	75	20	13	-19

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2016 avseende år 2015. Korrigeringen påverkar inte totalen. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2019 avseende åren 2015-2018 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar inte verksamhetsutfallet, men alla kostnadsposter utom finansiella kostnader.

PERSONAL OCH KOMPETENS

PERSONAL

Medeltalet anställda vid Karlstads universitet var 1 289 personer, motsvarande 1 065 årsarbetskrafter. Av årsarbetskrafterna var två tredjedelar undervisande och forskande personal, medan en tredjedel var personal inom stödfunktioner.

PERSONALKATEGORIER

Karlstads universitets personalstyrka uppgick till 1 065 (1 048) årsarbetskrafter, vilket var en ökning med 1,6 procent jämfört med 2018. Det var främst antalet professorer, universitetsadjunkter, teknisk personal samt annan undervisande och forskande personal som ökade. Antalet meriteringsanställningar har minskat. Två chefer på ledande position har nyrekryterats, internrevisionschef och kommunikationschef.

KÖNSFÖRDELNING

På övergripande nivå var könsfördelning jämn, inom intervallet 40-60 procent, med 56 (55) procent kvinnor och 44 (45) procent män. Bland professorer, meriteringsanställda och teknisk personal var männen i majoritet, medan det omvända gällde administrativ personal och bibliotekspersonal. Av anställda professorer var 31 procent kvinnor, vilket var en procentenhet högre än under 2018. Inom lärarkategorierna universitetsadjunkter, universi-

tetslektorer, doktorander samt annan undervisande och forskande personal var könsfördelningen inom intervallet 40-60 procent.

Inom chefs- och ledningsfunktioner var fördelningen mellan kvinnor och män jämn. Även i universitetets högsta ledning var könsfördelningen jämn.

MERITERINGSNIVÅ BLAND ANSTÄLLDA

Andelen disputerade lärare uppgick 2019 till 63 procent, vilket var en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Förändringen förklaras främst av ett minskat antal meriteringsanställningar och att adjunkter rekryterats inom professionsutbildningar.

Disputerad personal fanns även inom universitetets stödfunktioner som forskningsrådgivare, forskningsingenjör, förlagsredaktör, utredare, ledare och strateger.

Andelen docenter bland lärosätets universitetslektorer var liksom föregående år 27 procent.

Tabell 22: Antal årsarbetskrafter per personalkategori, 2017-2019. (Källa: Primula)

PERSONALKATEGORI	2017			2018			2019		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Administrativ personal	194	38	232	204	40	244	205	41	246
Annan UoF-personal	9	8	17	10	13	23	16	13	29
Bibliotekspersonal	18	3	21	17	4	21	18	3	21
Doktorand	39	57	96	37	50	87	42	46	88
Meriteringsanställning	8	14	22	9	15	24	5	16	21
Professor	28	60	88	24	57	81	26	59	85
Teknisk personal	28	54	82	25	56	81	30	57	87
Universitetsadjunkt	126	82	208	125	93	218	130	93	223
Universitetslektor	124	143	267	128	141	269	127	139	266
TOTALSUMMA	575	457	1 032	580	468	1 048	596	469	1 065

Tabell 23: Meriteringsnivåer lärare, andel av årsarbetskrafter 2017-2019 (Källa: Primula)

	2017			2018			2019		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel disputerade bland lärare	58%	71%	65%	57%	70%	64%	56%	69%	63%
Andel docenter bland lektorer	19%	33%	27%	17%	36%	27%	19%	35%	27%

ANDEL KVINNOR AV NYANSTÄLLDA PROFESSORER

Enligt regleringsbrevet har lärosätet under perioden 2017-2019 ett mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer om 46 procent kvinnor. Under 2019 anställdes elva professorer vid Karlstads universitet, dels genom extern rekrytering, dels genom befordran från lektor till professor. Av dessa var tre kvinnor, vilket ger en andel om 27 procent. Motsvarande andel för 2018 var 33 procent, då två av sex professorer som anställdes var kvinnor. Under 2017-2019 rekryterades 30 professorer. Av dessa var 11 kvinnor, vilket motsvarar 37 procent. Konkurrensen om sökande har varit hög och vissa rekryteringar av disputerad personal har fått avbrytas på grund av för få sökande.

ANSTÄLLNINGSFORMER

Andelen tidsbegränsade anställningar vid universitetet var en av de lägsta i landet enligt statistik från Universitetskanslersämbetet. Det är resultatet av en medveten satsning för att skapa trygga anställningsvillkor och för att säkra lärosätets framtida kompetens. Proaktiva rekryteringar av lärare och forskare är mycket viktiga för kompetensförsörjningen. Kortsiktiga lösningar undviks. Systematiska långsiktiga analyser av kompetensbehov prioriteras. Av alla månadsavlönade 2019 var 87 procent tillsvidareanställningar. För undervisande och forskande personal var andelen tillsvidareanställda 85 procent och för

stödpersonal 92 procent. Andelen tillsvidareanställningar ligger på samma nivå som 2018. I underlaget ingår inte doktorandanställningar.

SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron var 2,5 procent av de anställdas totala ordinarie arbetstid. Det innebär en minskning av sjukfrånvaron med 0,34 procentenheter jämfört med 2018.

Åldersgruppen med högst andel sjukfrånvaro 2019 var gruppen 30 till 49 år med 2,61 procent av tillgänglig arbetstid. Gruppen 50 år och äldre hade en sjukfrånvaro under 2019 på 2,49 procent av tillgänglig arbetstid. Det var en minskning med 0,73 procentenheter jämfört med 2018 då det var den åldersgrupp som hade högst andel sjukfrånvaro. Jämfört med 2018 har det även skett en större minskning för åldersgruppen 29 år och yngre med 0,96 procentenheter till en sjukfrånvaro motsvarande 0,71 procent av tillgänglig arbetstid.

Sjukfrånvaron var, precis som tidigare, högre bland kvinnor än bland män. År 2019 hade kvinnor en sjukfrånvaro motsvarande 3,07 procent av tillgänglig arbetstid, medan män hade en sjukfrånvaro motsvarande 1,77 procent av tillgänglig arbetstid. Sjukfrånvaron vid Karlstads universitet uppvisar därmed samma trend som riket i övrigt med en högre andel sjukfrånvaro bland kvinnor jämfört med män.

Andelen långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron har minskat till 59 (63) procent 2019. Långtidssjukfrånvaro är sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Tabell 24: Andel tillsvidareanställningar av månadsavlönade 2017-2019 (Källa: Primula)

	2017			2018			2019		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Undervisande & forskande personal	86%	84%	85%	88%	82%	85%	88%	81%	85%
Stödpersonal	91%	93%	92%	90%	91%	90%	93%	89%	92%
TOTALT (EXKL. DOKTORANDER)	89%	88%	89%	89%	84%	87%	90%	83%	87%

Tabell 25: Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid 2017-2019. (Källa: Primula)

	2017	2018	2019
Totalt	2,87%	2,84%	2,50%
Kvinnor	3,87%	3,70%	3,07%
Män	1,58%	1,75%	1,77%
Anställda - 29 år	1,43%	1,67%	0,71%
Anställda 30 - 49 år	2,89%	2,58%	2,61%
Anställda 50 år -	2,98%	3,22%	2,49%
Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i förhållande till total sjukfrånvaro	73%	63%	59%

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Tillgång till rätt kompetens är avgörande för att utveckla verksamheten och nå uppsatta mål. Enligt Karlstads universitets vision och strategi 2030 ska universitet attrahera kvalificerade medarbetare från hela världen. Utbildning och forskning ska ske på en hög akademisk nivå, vilket stärks av en god inkluderande arbetsmiljö. Internationella perspektiv och samarbeten ska stimuleras i hela verksamheten.

REKRYTERA, ATTRAHERA OCH UTVECKLA KOMPETENS

Karlstads universitets strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare har varit vägledande i arbetet med att attrahera nya medarbetare. I strategin analyseras utmaningarna för framtida kompetensförsörjning, vilka bland annat består i att möta den höga konkurrensen om kvalificerade sökande. I strategin formuleras tre strategiska mål gällande kompetens, rekryteringsprocess och attraktivitet, som konkretiseras i delmål och handlingsplan.

Ett mål är att öka andelen disputerade lärare, som uppgick till 63 procent och ligger på ungefär samma nivå jämfört med 2018. Meriteringsanställningarna har minskat under 2019, från 24 till 21 årsarbetskrafter. Däremot har antalet professorer ökat från 81 till 85 årsarbetskrafter. Annan undervisande och forskande personal har ökat från 23 till 29 årsarbetskrafter.

En effektivare rekryteringsprocess är ett strategiskt mål för att öka attraktiviteten hos Karlstads universitet som arbetsgivare. Åtgärder har vidtagits, exempelvis rekryteringsutbildning för ledare, uppdaterade riktlinjer och mallar för rekryteringsprocessens olika steg samt utökad information för arbetssökande på lärosätets webbplats.

För att ytterligare öka Karlstads universitets attraktivitet på arbetsmarknaden läggs fokus på att erbjuda en god arbetsmiljö, attraktiva anställningsvillkor och en bra introduktion för nyanställda. Karlstads universitet har deltagit i ett regionalt samarbete med Karlstads kommun och Region Värmland, där ett av syftena har varit att förbättra möjligheten att attrahera och behålla medarbetare i regionen. Det kan konstateras att bostadsfrågan och möjligheten för medflyttande att få arbete är viktigt för nyanställda. Ett socialt nätverk är avgörande för att trivas och stanna kvar i regionen som nyinflyttad.

Lärosätet arbetar aktivt med att förbättra arbetsmiljön och erbjuda olika hälsofrämjande aktiviteter. Friskvårdsbidraget ökades från 1 500 kronor till 2 000 kronor, och gäller numera hela Skatteverkets lista över godkända aktiviteter. Universitetet erbjuder genom avtal med externa leverantörer gratis träning på campus och rabatterade årskort på vissa andra anläggningar. Anställda erbjuds även förmånscykel som en del av det hälsofrämjande arbetet.

INTERNATIONALISERINGSARBETE

Karlstads universitet har som strategiskt mål att öka graden av internationalisering. En ny handlingsplan för internationalisering har beslutats under 2019 för att universitetet ska bli mer framgångsrikt i en global kontext. Planen innehåller ett antal mål som samspekar med universitetets vision och strategi.

Universitetet har ansökt om utmärkelsen HR Excellence in Research. Detta i enlighet med Sveriges universitets- och högskoleförbunds, SUHF:s, rekommendationer för svenska lärosäten om att ansluta sig till både Europeiska stadgan för forskare och Riktlinjer för rekrytering av forskare. Dessa riktlinjer är utfärdade av EU-kommissionen för god praxis vid rekrytering och anställning av forskare på alla karriärnivåer. De omfattar alla forskningsområden inom offentlig och privat sektor. För att underlätta implementeringen har EU-kommissionen utvecklat Human Resources Strategy for Researchers, HRS4R, ett verktyg som innehåller fasta mallar och obligatoriska steg för genomförande. Implementeringsprocessen är ett långsiktigt åtagande och ligger i linje med universitetets mål för ökad internationalisering och att vara en attraktiv arbetsgivare. Utmärkelsen underlättar även vid ansökan av EU-finansierade forskningsmedel.

Internationell rekrytering ställer särskilda krav på rekryteringsprocess, anställningsförfarande och introduktion. Karlstads universitets språkpolicy anger att annonsering ska ske både på svenska och engelska, samt att anställdas kompetens i engelska ska vara god. De flesta anställningar som kräver doktorsexamen annonseras på internationella webbplatser, vilket genererar sökande från utlandet. Viktiga dokument och webbsidor har översatts för att säkerställa att information finns på både svenska och engelska. De behörighetsgivande högskolepedagogiska kurserna, forskarhandledarkursen och introduktionsdagen ges med jämna mellanrum på engelska. Under 2019 har lärare och administrativ personal haft möjlighet åka på intensivutbildning i engelska vid ett språkinstitut i Storbritannien genom Erasmus+ programmet. Utländska medarbetare erbjuds att delta i en kurs i svenska.

För att underlätta den internationella rörligheten är universitetet anslutet till Euraxess, som stödjer och underlättar forskarmobilitet och karriärutveckling samtidigt som man främjar forskarutbyten inom och utanför Europa. Genom stöd av Erasmus+ har många utbyten med lärosäten inom och utom Europa skett. Lärare och forskare vid universitetet har haft undervisningsuppdrag utomlands och administrativ personal har deltagit i utbyten för att öka sina yrkeskunskaper.

KOMPETENSUTVECKLING

Att ständigt utveckla medarbetarnas kompetens är en förutsättning för att möta framtida utmaningar. Lärares tillgång till kompetensutveckling regleras i ett lokalt arbetstidsavtal. För administrativ och teknisk personal finns inte motsvarande regelverk.

Alla verksamheter vid universitetet förväntas ta fram kompetensförsörjningsplaner. Utifrån verksamhetens behov analyseras rekryteringsbehov på kort och lång sikt, i enlighet med universitetets strategi och handlingsplan för rekrytering. Vid uppföljning av planerna gavs tillfälle att belysa goda exempel och de svårigheter som verksamheten möter inom kompetensförsörjning, samt att definiera åtgärder. Utmaningarna var exempelvis att få kvalificerade sökande vid rekryteringar, öka intresset för olika ledaruppdrag eller vikande studentunderlag som gör omställning nödvändig. För att ytterligare stärka arbetet med strategisk kompetensförsörjning och talangutveckling anordnade universitetet under 2019 en workshop där kompetensutveckling behandlades som ett strategiskt verktyg i att möta framtida utmaningar för verksamhet och medarbetare. Universitetet avser att arbeta vidare med interna ledarprogram, karriärutveckling och samordning mellan stödfunktioner i kompetensutvecklingsfrågor.

En samlingssida för allt karriärstöd och kompetensutveckling vid Karlstads universitet har lanserats på universitetets webbplats kau.se under året, för att underlätta för medarbetare att ta del av informationen.

Karlstads universitets pedagogik ska vara framstående och stöddas av funktionella verktyg. Utöver kurser inom exempelvis undervisning och forskarhandledning har ett antal nya universitetspedagogiska kurser arbetats fram, som stöd för universitetets strategiska målsättningar. Ett exempel är Open Networked Learning, en kurs för lärare som vill lära sig mer om flexibelt och nätbaserat lärande. Kursen ges i samverkan med fler än tio nationella och internationella universitet. Utöver detta har universitetet introducerat en handledarkurs som syftar till att utveckla förmågan att på vetenskaplig grund handleda uppsatser och självständiga arbeten inom högre utbildning, samt en introduktionskurs till hållbar utveckling för programledare och lärare.

Temat för den årliga pedagogiska konferensen om undervisning och examination var hur den nyinförda lärplattformen Canvas kan hjälpa lärandet. I Canvas har bland annat en kurs om informationskompetens utvecklats under året.

Universitetet erbjuder kvalificerad forsknings- och innovationsrådgivning samt kompetensutveckling till forskare. CTRIVE®, som står för Competence development Tool for Research: Intellectual Value Enhancement, är ett kompetensutvecklingsprogram som erbjuds alla forskare vid universitetet. Programmet har uppdaterats med nytt innehåll, exempelvis har ett block om Open Data adderats.

Doktorander vid lärosätet erbjuds kompetensutveckling inom informationssökning, publiceringsstrategier, öppen vetenskap, bibliometri och upphovsrätt, samt seminarier och workshops om aktuella ämnen vid efterfrågan.

Karlstads universitet är under åren 2018-2020 koordinator för ett EU-finansierat internationellt projekt, Transpeer, som syftar till att utveckla kompetensen, förmågan och förutsättningarna för yngre forskare att vara attraktiva på en europeisk arbetsmarknad både inom och utom akademien. I projektet ingår doktoranders handledare för att även denna kategori av forskare ska öka sin kompetens i dessa frågor.

LEDARSKAP

Ett gott ledarskap är en förutsättning för bra medarbetarskap, god arbetsmiljö, gynnsam kompetensförsörjning och effektiv verksamhet. Universitetet har tidsbegränsade chefsuppdrag vilket ställer särskilda krav på de ledarutvecklingsaktiviteter som genomförs. En utmaning då nya prefekter och dekaner ska rekryteras under 2020 för att påbörja sina uppdrag 2021, är att få kvalificerade sökande. Utbildningen "Nyfiken på ledarskap" genomfördes för femte gången i syfte att ge en introduktion till vad en chefs- och ledarroll kan innebära och därigenom väcka intresse samt förbereda medarbetare för eventuella framtida uppdrag. Utbildningen bidrar till universitetets ledarförsörjning genom att bredda urvalet av potentiella ledare. Ett antal personer som deltagit i denna utbildning har gått vidare till ledande roller inom universitetet.

För att öka kompetensen och tryggheten i ledarskapet har en digital utbildningsplattform introducerats under året. Den innehåller utbildningsfilmer inom bland annat chefs- och ledarskap, personlig utveckling och arbetsrätt.

En intern mötesplats för chefer har efterfrågats, där viktiga arbetsgivarfrågor kan lyftas. Under 2019 arrangerades HR-frukostar för chefer, en gång i månaden, med teman som aktiva åtgärder mot diskriminering, medarbetarsamtal, rekryteringskanaler och distansarbete. Utvecklingsinsatser som

genomförts för chefer under året har också handlat om talent management, systematiskt arbetsmiljöarbete, signaler på stress och ohälsa samt jämställdhetsintegrering. I vissa delar har universitetet tagit stöd av Partsrådet.

En utredning av prefekters arbetsförhållanden genomfördes, vilket resulterade i satsningar på utökat administrativt stöd till prefekter i syfte att förbättra förutsättningarna för ett hållbart ledarskap.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Karlstads universitets arbetsmiljöpolicy uttrycker att arbetsmiljön ska kännetecknas av tillit, öppenhet och ömsesidighet. Målbilden är en arbetsmiljö där medarbetare och studenter trivs, är engagerade och känner meningsfullhet, vilket också är grundläggande för hälsa. Arbetsmiljön ska ge ett positivt utbyte i form av arbetstillfredsställelse, gemenskap och personlig utveckling.

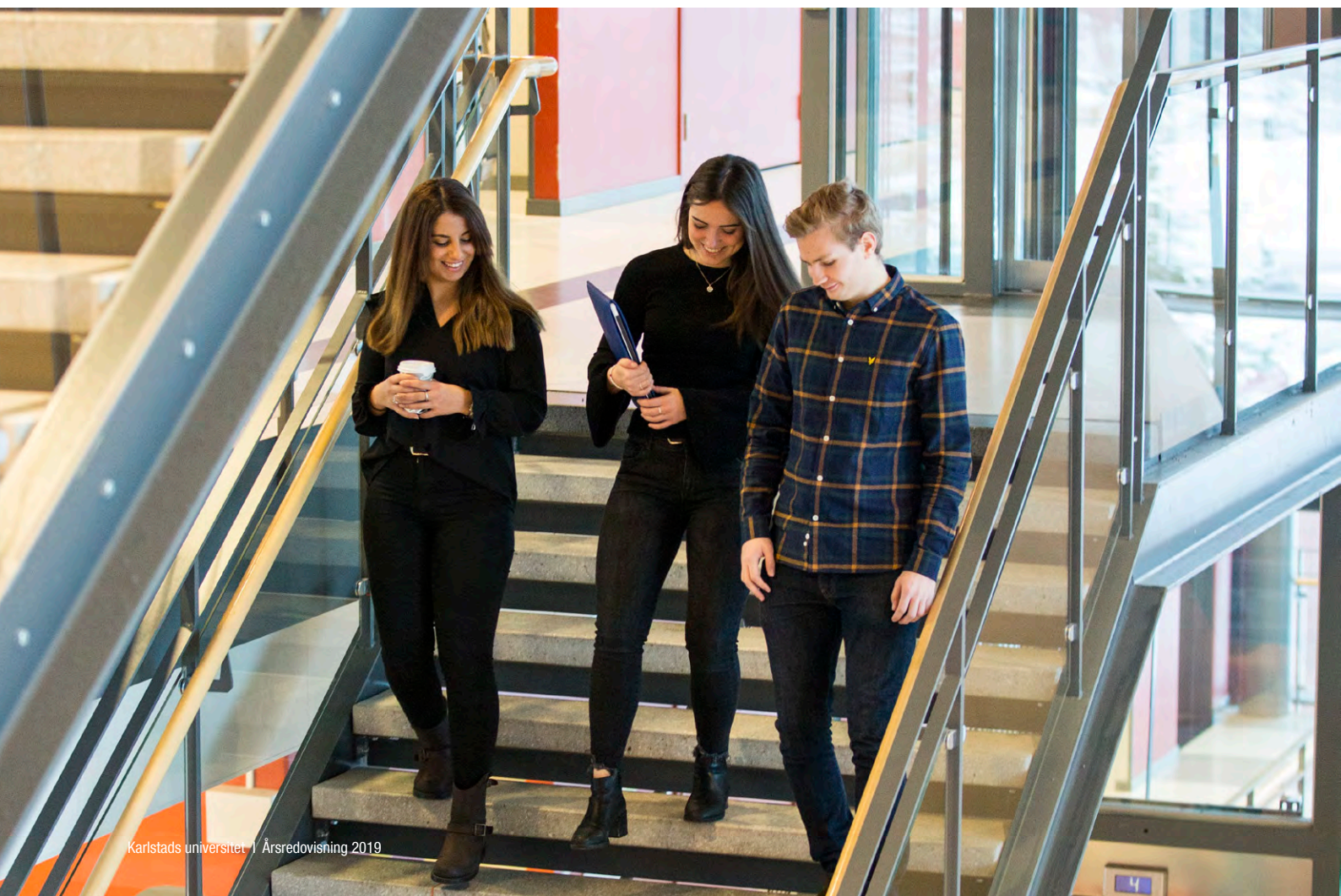
Enligt vision och strategi 2030 ska universitetet präglas av en god och inkluderande arbetsmiljö. Universitetet ska alltid stå för ett demokratiskt synsätt,

jämställdhet och mångfald. För att leva upp till universitetets mål och policy inom arbetsmiljö och hälsa har ett antal aktiviteter genomförts under 2019.

Hösten 2019 genomfördes en ledar- och medarbetarundersökning där alla medarbetare hade möjlighet att delta. Svarsfrekvensen var 80 procent. Av de svarande var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Resultatet visar att en hög andel medarbetare är stolta över att arbeta vid Karlstads universitet och skulle rekommendera universitetet som arbetsplats. Övergripande utmaningar är återhämtning i arbetet samt att skapa balans mellan arbets- och privatliv. Alla chefer har i uppdrag att ta fram arbetsmiljöhandlingsplaner utifrån resultatet senast den 31 mars 2020.

Universitets rehabiliteringsrutiner har reviderats under året vilket föranleddes av förändrad lagstiftning inom området, men även ett behov av större fokus på förebyggande åtgärder. Implementeringen av de nya rutinerna har inletts och fortsätter under 2020.

Universitetets företagshälsa har erbjudit ett hälsofrämjande program för att motverka stressrelaterad ohälsa. Medarbetare som har gått kursen har antingen varit sjukskrivna eller varit i riskzonen för att bli sjukskrivna för stressrelaterad ohälsa.

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKA VILLKOR

Karlstads universitet har liksom övriga statliga lärosäten i uppdrag att jämställdhetsintegrera verksamheten med syfte att bidra till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen samt att arbeta med lika villkor utifrån diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen och statens gemensamma värdegrund.

HANDLINGSPLAN FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

Under 2019 har myndighetens handlingsplan för jämställdhetsintegrering åren 2017-2019 slutförts. Fokusområden i planen har varit utbildningens villkor, forskningens villkor, ledarskap och stödprocesser samt reglering och övergripande styrning. Universitetets arbete med jämställdhetsintegrering har organiserats av en projektledare. Till stöd har projektledaren haft en operativ grupp bestående av en professor i arbetsvetenskap, biträdande universitetsdirektör samt en specialistresurs inom genusområdet samt en referensgrupp bestående av representanter med ledande funktioner från olika delar av organisationen.

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

Planen har bestått av 69 delmål och aktiviteter. Bland annat har samtliga institutioner, avdelningar och enheter fått information och föreläsning om genus, jämställdhet, jämställdhetsintegrering, normer, normkritik och om innehållet i handlingsplanen. Kunskap om genus och jämställdhet har implementerats i de högskolepedagogiska kurserna, i forskarhandledarkursen och i ledarutvecklingsprogram vid lärosätet. En särskild utbildningsdag har också anordnats för samtliga universitetets chefer. Utöver detta har universitetet tagit fram ett eget utbildningsmaterial, baserat på forskning vid lärosätet, samt tillsett att personalen har tillgång till två webbutbildningar via Linköpings universitet.

Flera program har genomlysts utifrån i vilken omfattning genus, normer och jämställdhet finns i utbildningsplaner, kursplaner och examensmål samt hur det manifesteras i undervisningen. Lärarprogrammen, psykologprogrammet, sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeprogrammen, socionomprogrammet och samhällsanalytikerprogrammet är de som genomlysts. Rapporterna ligger till grund för

det fortsatta utvecklingsarbetet och kan även vara vägledande för genomlysning av andra utbildningar och program. Tre olika enkäter har tagits fram som kan användas för att undersöka studenters upplevelser av genus, jämställdhet och lika villkor i samband med sina studier.

Ett doktorandprojekt pågår med fokus på hur administrativt stöd efterfrågas, ges och tas utifrån genus och funktion. Datainsamling via enkät har genomförts, vilken kommer ligga till grund i det fortsatta arbetet med jämställda förutsättningar för lärare, forskare och ledare vid universitetet. I nästa steg kommer intervjuer med administratörer att genomföras.

Ett annat projekt pågår för att identifiera eventuella ojämställdheter relaterat till tjänsteplanering. Syftet är att uppnå likvärdiga och jämställda förutsättningar för lärare och forskare att meritera sig. Projektet fortsätter under 2020.

Lärosätet har också uppdaterat sitt ledningssystem med en modul som visar olika nyckeltal om jämställdhet för Karlstads universitet.

Resultaten kan dels sammanfattas som en rad synliggöranden som resulterat i lokala åtgärder för exempelvis enskilda utbildningsprogram. Dels i en ökad medvetenhet i organisationen om innebörden av jämställdhetsintegrering och dess arbetssätt som nu tillvaratas i fortsatt uppdrag.

JÄMSTÄLLDHET VID FÖRDELNING AV FORSKNINGSMEDEL

Enligt regleringsbrev ska universitet och högskolor i årsredovisningen redovisa hur jämställdhet beaktas vid fördelning av forskningsmedel. Karlstads universitet använder inte kön som fördelningsfaktor på någon nivå vid fördelning av forskningsmedel.

HÅLLBAR UTVECKLING OCH MILJÖARBETE

Som en institution för högre utbildning och forskning har Karlstads universitet ett stort ansvar för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Till grund för miljöarbetet ligger FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030, samt en vilja att vara en ledande aktör i arbetet för ett hållbart samhälle. Miljöarbetet rapporteras årligen till Naturvårdsverket och utvärderas i interna miljörevisioner.

Verksamhetens miljöpåverkan delas in i direkt och indirekt miljöpåverkan. Universitetets direkta miljöpåverkan genereras i huvudsak av avfallshantering, energianvändning, kemikaliehantering, resor samt upphandling och inköp. Den indirekta miljöpåverkan består av utbildning och forskning och hur dessa verksamheter med vetenskapligt förankrade kunskaper kan påverka samhället. Utbildningsverksamhetens indirekta och positiva miljöpåverkan bedöms vara den viktigaste aspekten av lärosätets miljöarbete.

REDOVISNING TILL NATURVÅRDSVERKET

I den årliga redovisningen till Naturvårdsverket av universitetets miljöprestanda framgick bland annat hur direkt och indirekt miljöpåverkan utvecklats vid lärosätet. Rörande avfallshantering ligger universitetets arbete väl i linje med dess kvantitativa mål att minska mängden brännbart avfall. Mängden ska minska med 10 procent årligen. Rapporteringen till Naturvårdsverket avsåg 2018 och minskningen uppgick till 15 procent jämfört med föregående år. Elanvändningen ska minska med 10 procent årligen enligt plan, men hade för 2018 istället ökat med 2 procent jämfört med 2017. Dock bör noteras att all elförbrukning vid lärosätet, inklusive uppvärmning, kommer från förnybara källor. Inom kemikaliehantering lyftes främst behovet fram av att införskaffa ett gemensamt kemikalieregister. Detta har sedan genomförts. Området resor hade en knapp minskning i totala koldioxidutsläpp som orsakats av tjänsteresor. Totalt orsakades koldioxidutsläpp motsvarande ungefär 675 000 kilo av tjänsteresor i verksamheten vilket var jämfört en minskning med nästan 15 000

kilo. Det var framförallt korta flygresor under 50 mil som genererade mindre utsläpp. Inom inköps- och upphandlingsområdet mäts och redovisas andelen upphandlingar som har miljökrav. Enligt rapporten var den siffran 82 procent år 2018 att jämföra med 55 procent föregående år.

Utbildningens och forskningens indirekta miljöpåverkan lyfts också fram. Avgörande för att förbättra universitetets utfall beskrevs vara ökad systematik i form av utbildning för personal samt uppföljning som säkerställer lärande om hållbar utveckling.

Universitetets miljöledningssystem bedömdes senare under året i Naturvårdsverkets sammanställningar av statliga myndigheters årliga redovisningar. I denna sammanställning fick universitetet ett omdöme i intervallet 13-15 poäng, vilket motsvarar en placering kring medelvärdet för samtliga myndigheter.

INTERN MILJÖREVISION

Den interna miljörevisionen 2019 omfattade utöver myndighetens miljöledningssystem även verksamheten vid Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap. Miljörevisionen resulterade i ett antal positiva iakttagelser, bland annat om hur lärares kompetenser väl kommer till användning i interna utbildningar om hur hållbar utveckling ska integreras i verksamheten. Revisorerna noterade också fyra avvikelser och ett antal observationer kring miljöledningssystemet. Av avvikelserna kan noteras att så kallad lagefterlevnadskontroll inte hade genomförts. För avvikelser och observationer upprättar lärosätet en åtgärdsplan som ska genomföras under 2020.

EKONOMI

EKONOMISK REDOVISNING

Karlstads universitet uppvisade ett överskott på 10,8 (36,2) miljoner kronor för kalenderåret 2019. I resultatet ingick ett överskott från helägda företag med 2,6 (8,0) miljoner kronor.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Universitetets verksamhet redovisade ett överskott på 8,2 (28,1) miljoner kronor exklusive överskott från helägda företag. Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive uppdragsutbildning, uppgick till 7,4 (26,6) miljoner kronor. Jämfört med 2018 ökade kostnaderna mer än intäkterna. Ökade utbildningsuppdrag och anslag från och med 2018 i kombination med att kostnaderna inte ökat i samma omfattning medförde ett överskott även 2019.

VERKSAMHETENS INTÄKTER

De totala intäkterna uppgick till 1 190,2 (1 165,2) miljoner kronor. Detta var en ökning med 25,0 miljoner kronor jämfört med 2018. Anslagsintäkterna ökade med 16,9 miljoner kronor, medan övriga intäktsposter ökade med sammanlagt 8,1 miljoner kronor. Bidragsintäkterna ökade till följd av flera nya projekt samtidigt som avgiftsintäkterna minskade inom uppdragsverksamheterna och anslagsfinansierad forskning.

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Verksamhetens totala kostnader uppgick till 1 181,9 (1 137,1) miljoner kronor. Detta var en ökning med 44,9 miljoner kronor.

Personalkostnaderna ökade med 43,6 miljoner kronor. Orsaken var fler anställda och effekter av lönerevision.

Universitetets lokalkostnader ökade med 1,1 miljoner kronor. Huvudorsaken var indexuppräkning av hyror.

Driftkostnaderna ökade med 0,3 miljoner kronor.

Avskrivningskostnaderna ökade med 0,7 miljoner kronor. Den låga ökningen berodde dels på att många anläggningstillgångar blev helt avskrivna och att planerade investeringar blev senarelagda då bland annat upphandlingar drog ut på tiden.

Finansiella kostnader minskade, vilket berodde dels på lägre räntekostnader i Riksgäldskontoret och dels på lägre valutakursdifferenser i projekt finansierade med utländsk valuta.

Tabell 26: Resultaträkning, TKR. (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter					
Anslag	804 349	836 258	858 595	899 842	916 787
Avgifter	81 260	86 890	87 279	84 152	80 963
Bidrag	142 133	150 247	162 191	180 090	191 239
Finansiella intäkter	1 229	629	666	1 156	1 161
SUMMA INTÄKTER	1 028 971	1 074 024	1 108 731	1 165 240	1 190 150
Kostnader					
Personal	736 707	765 962	797 879	823 843	867 479
Lokaler	124 237	125 078	121 438	123 878	124 971
Övrig drift	143 885	155 471	156 731	161 565	161 903
Finansiella kostnader	942	1 348	2 293	1 792	877
Avskrivningar	23 386	23 228	24 371	26 038	26 714
SUMMA KOSTNADER	1 029 157	1 071 087	1 102 712	1 137 116	1 181 944
Verksamhetsutfall	-186	2 937	6 019	28 124	8 206
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	210	3 692	1 068	8 030	2 621
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	24	6 629	7 087	36 154	10 827

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2019 avseende åren 2015-2018 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar inte verksamhetsutfallet.

INTÄKTER, KOSTNADER OCH VERKSAMHETSUTFALL PER OMRÅDE

Kapitalförändringen för utbildningsverksamheterna var 9,8 (34,4) miljoner kronor, och inkluderade ett överskott motsvarande 2,6 (8,0) miljoner kronor från helägda företag. Överskottet från utbildning på grundnivå och avancerad nivå var en följd av ökade anslag samtidigt som kostnader inte ökade i samma omfattning.

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisade ett överskott på 1,1 (1,7) miljoner kronor. Forskningsverksamhetens överskott berodde på ökade intäkter samtidigt som universitetet inte lyckats rekrytera personal i planerad utsträckning.

KOSTNADER FÖR LOKALER

Sveriges universitets- och högskoleförbund har enats om att enhetligt redovisa alla kostnader och intäkter kopplat till lokaler. Syftet är att få jämförbarhet mellan lärosäten och fånga den totala kostnaden för lokaler. I uppgifterna ingår poster som bokförs under andra rubriker i resultaträkningen, exempelvis lokalvård i egen regi, kostnader för ombyggnationer och intäkter från externa hyresgäster.

De totala kostnaderna för lokaler uppgick enligt denna definition till 140,6 (140,4) miljoner kronor.

Indexuppräknings ökade lokalhyran mellan 2018 och 2019. Avskrivningar minskade då vissa ombyggnationer var helt avskrivna. Kostnader för larm och skalskydd minskade då dessa under 2019 blev integrerade i bevakningsavtalet. Intäkter från externa hyresgäster minskade med 0,2 miljoner kronor.

Tabell 27: Intäkter, kostnader och verksamhetsutfall per område för 2019, TKR. (Källa: Raindance)

	UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	UPPDRAGS- UTBILDNING	SUMMA UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORS- KARNIVÅ	UPPDRAGS- FORSKNING	SUMMA FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORS- KARNIVÅ	SUMMA TOTALT
Intäkter	725 633	54 385	780 018	402 140	7 992	410 132	1 190 150
Kostnader	718 249	54 640	772 889	401 044	8 011	409 055	1 181 944
Verksamhetsutfall	7 384	-255	7 129	1 096	-19	1 077	8 206
Resultat från andelar i hel- och delägda företag		2 621	2 621				2 621
Årets kapitalförändring	7 384	2 366	9 750	1 096	-19	1 077	10 827

Tabell 28: Lokalkostnader enligt SUHF:s definition, TKR. (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Lokalhyra	117 515	115 753	113 997	115 620	117 103
Mediakostnad (el och fjärrvärme)	3 718	4 944	3 419	4 432	4 499
Reparationer och underhåll	1 575	1 786	1 078	1 412	1 246
Avskrivningar	7 454	7 625	7 997	8 048	7 068
Lokalvård	10 977	11 370	11 614	11 542	11 608
Bevakning	1 359	1 429	1 486	1 569	1 608
Larm och skalskydd	484	455	479	612	106
Lokaltillbehör	307	442	518	439	430
Kostnad egna fastigheter	0	0	0	0	0
Intäkter extern hyresgäst	-2 731	-2 949	-2 731	-3 232	-3 041
TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER	140 657	140 855	137 856	140 441	140 626

REDOVISNING AV MYNDIGHETSKAPITAL EXKLUSIVE STATSKAPITAL

Det samlade myndighetskapitalet uppgick till 188,1 (177,3) miljoner kronor. I relation till verksamhetskostnader utgjorde myndighetskapitalet 16 procent.

Överskotten från tidigare år kommer enligt plan de närmaste åren att återinvesteras i verksamheten genom satsningar på strategiskt viktiga områden, bland annat finansiering av starka grupper inom forskningen, samt stöd för verksamhetskritiska rekryteringar.

KAPITALFÖRÄNDRING PER OMRÅDE

Kapitalförändringen innebar att området utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökade sin andel av det totala myndighetskapitalet från 63 procent till

65 procent, medan området forskning och forskarutbildning minskade sin andel från 37 procent till 35 procent.

Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsutbildning utgjorde 0,6 procent, exklusive andelar för dotterbolag, av omsättningen för verksamhetsgrenen. Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsforskning var 1,3 procent av omsättningen för verksamhetsgrenen.

OFÖRBRUKADE BIDRAG

Universitetets oförbrukade bidrag uppgick till 126,6 (120,8) miljoner kronor. Ökningen på 5,8 miljoner kronor hörde i sin helhet till forskningsprojekt.

Tabell 29: Redovisning av myndighetskapital exklusive statskapital, TKR. (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
A. Ackumulerat över- eller underskott (årets och balanserad kapitalförändring)	127 498	134 065	141 152	177 306	188 133
B. Årets totala kostnader	1 029 157	1 071 087	1 102 712	1 137 116	1 181 944
A i procent av B	12%	12%	13%	16%	16%

Tabell 30: Kapitalförändring per område, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	86 318	7 384	93 702
Uppdragsverksamhet	26 150	2 366	28 516
SUMMA	112 468	9 750	122 218
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	64 346	1 096	65 442
Uppdragsforskning	492	-19	473
SUMMA	64 838	1 077	65 915

Tabell 31: Oförbrukade bidrag 2015-2019, TKR. (Källa: Raindance)

	2015	2016	2017	2018	2019
Oförbrukade bidrag	102 189	94 935	95 099	120 808	126 632

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Statliga universitet och högskolor får bedriva vissa verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna. Avgiftstabellen redovisar intäkter för avgiftsbelagd verksamhet enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet.

I redovisningen ingår inte avgifter som tagits ut enligt § 4 i avgiftsförordningen, som exempelvis intäkter av lokalförhyrning, resurssamordning mellan myndigheter, konferenser och seminarier samt försäljning av kompendier.

Tabell 32: Avgiftsbelagd verksamhet år 2019 där intäkterna disponeras, TKR. (Källa: Raintance)

VERKSAMHET	ÖVER-/UNDER-SKOTT TOM 2017	ÖVER-/UNDER-SKOTT 2018	INTÄKTER	KOSTNADER	ÖVER-/UNDER-SKOTT 2019	ACK ÖVER-/UNDERSKOTT UTGÅENDE 2019
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	703	0	0	0	0	703
Yrkeshögskolan, KY m.m.						
Uppdragsutbildning *	797	-229	52 960	53 215	-255	313
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter **	0	0	2 915	2 915	0	0
Övrigt	0	0	757	757	0	0
SUMMERING	1 500	-229	56 632	56 887	-255	1 016
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	479	13	7 992	8 011	-19	473
Övrigt	0	0	258	258	0	0
SUMMERING	479	13	8 250	8 269	-19	473
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-1 632	-470	740	1 160	-420	-2 522
Upplåtande av bostadslägenhet-utbytesprogram och gästforskare						
Upplåtande av bostadslägenhetregeringsbeslut (U2010/4277/UH)						
Övrigt						
SUMMERING	-1 632	-470	740	1 160	-420	-2 522

* Exkl. resultatandelar dotterföretag.

** Studieavgifternas storlek har beräknats mot bakgrund av kravet på full kostnadstäckning över tid och utgår ifrån regeringens tilldelning per utbildningsområde. Till detta tillkommer merkostnader för bland annat kommunikation, administration, urval och antagning samt hantering av studieavgifter.

RESULTATRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2019	2018
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	916 787	899 842
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	80 963	84 152
Intäkter av bidrag	3	191 239	180 090
Finansiella intäkter	4	1 161	1 156
Summa intäkter		1 190 150	1 165 240
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-867 479	-823 843
Kostnader för lokaler		-124 971	-123 878 *
Övriga driftkostnader	6	-161 903	-161 565 *
Finansiella kostnader	7	-877	-1 792
Avskrivningar		-26 714	-26 038
Summa kostnader		-1 181 944	-1 137 116
Verksamhetsutfall		8 206	28 124
Resultat från andelar i hel- och delägda företag		2 621	8 030
Transfereringar			
Medel från statens budget för finansiering av bidrag	1	4 621	2 786
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		17 445	12 455
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9	5 882	4 977
Lämnade bidrag	10	-27 948	-20 218
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	11	10 827	36 154

* Justering har gjorts för år 2018 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader.

BALANSRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	12		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		6 721	9 040
Summa immateriella anläggningstillgångar		6 721	9 040
Materiella anläggningstillgångar	13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		30 793	33 724
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		57 142	56 988
Pågående nyanläggning		809	135
Summa materiella anläggningstillgångar		88 744	90 847
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	14	32 500	29 879
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	2 444	2 055
Summa finansiella anläggningstillgångar		34 944	31 934
Varulager m.m.	16		
Varulager och förråd		544	586
Summa varulager m.m.		544	586
Kortfristiga fordringar	17		
Kundfordringar		9 016	11 779
Fordringar hos andra myndigheter	18	27 687	23 665
Övriga kortfristiga fordringar		200	214
Summa kortfristiga fordringar		36 903	35 658
Periodavgränsningsposter	19		
Förutbetalda kostnader		36 411	37 801
Upplupna bidragsintäkter		24 387	28 161
Övriga upplupna intäkter		3 284	2 439
Summa periodavgränsningsposter		64 082	68 401
Avräkning med statsverket	20	0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	313 953	310 179
Kassa, bank m.m.	22	1 073	1 025
Summa kassa och bank		315 026	311 204
SUMMA TILLGÅNGAR		546 964	547 670

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2019-12-31	2018-12-31
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	23		
Statskapital	24	5 263	5 263
Resultatandelar i hel- och delägda företag		24 879	16 849
Balanserad kapitalförändring		152 427	124 303
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		10 827	36 154
Summa myndighetskapital		193 396	182 569
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande	25	5 306	6 716
Övriga avsättningar	26	5 599	4 028
Summa avsättningar		10 905	10 744
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	27	80 484	78 772
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		27 459	28 115
Leverantörsskulder		29 006	39 260
Övriga kortfristiga skulder	28	20 120	19 025
Summa skulder m.m.		157 069	165 172
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	37 634	44 836
Oförbrukade bidrag	30, 31	126 632	120 808
Övriga förutbetalda intäkter	32	21 328	23 541
Summa periodavgränsningsposter		185 594	189 185
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		546 964	547 670

ANSVARSFÖRBINDELSER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2019-12-31	2018-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	33	50	100
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		50	100

ANSLAGSREDOVISNING

ANSLAG (TUSEN KRONOR) UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING	INGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP	ÅRETS TILLDELNING ENLIGT RB	OM- DISPONERAT ANSLAG	TOTALT DISPONIBELT BELOPP	UTGIFTER	UTGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 16:02:021 Takbelopp (ram) 16:02:021:001		674 497		674 497	674 497	0
Forskning och utbildning på forskarnivå 16:02:022 Basresurs (ram) 16:02:022:004		246 911		246 911	246 911	0
SUMMA ANSLAG	0	921 408	0	921 408	921 408	0

En närmare analys framgår i avsnittet Intäkter och kostnader för utbildning.

REDOVISNING AV TAKBELOPP

Utfall avseende perioden 2019-01-01 -- 2019-12-31.

Summan "Utfall total ersättning" ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Tabell 33: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR).

UTBILDNINGSSOMRÅDE	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning TKR	HPR Ersättning TKR	Utfall total ersättning TKR
Humaniora	1 029	727	33 199	15 289	48 488
Juridik	222	188	7 176	3 959	11 135
Samhällsvetenskap	2 446	2 029	78 947	42 676	121 623
Naturvetenskap	1 221	925	67 180	42 916	110 096
Teknik	1 500	1 231	82 530	57 149	139 679
Vård	766	681	44 793	34 519	79 312
Medicin	316	297	20 634	23 604	44 238
Undervisning	624	561	24 482	23 049	47 531
Verksamhetsförlagd utb.	256	240	14 226	12 961	27 187
Övrigt	130	115	5 737	4 131	9 868
Musik	140	140	18 835	11 909	30 744
Idrott	32	31	3 599	1 628	5 227
SUMMA	8 680	7 165	401 339	273 789	675 128
Takbelopp (TKR)					674 497
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (TKR)					631

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 248 inom musik. Högst får 140 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

Tabell 34: Beräkning av anslagssparande och överproduktion (TKR).

BERÄKNING AV ANSLAGSSPARANDE OCH ÖVERPRODUKTION	
A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	674 497
+ Ev. ingående anslagssparande	0
SUMMA (A)	674 497
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	2 004
Utfall total ersättning enligt tabell 33	675 128
+ Ev. ingående överproduktion	44 497
SUMMA (B)	721 629
SUMMA (A-B) ¹	-47 132
¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan.	
Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.	
TABELL. ANSLAGSSPARANDE	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
UTGÅENDE ANSLAGSSPARANDE	0
TABELL. ÖVERPRODUKTION	
Total utgående överproduktion	-47 132
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	0
UTGÅENDE ÖVERPRODUKTION	-47 132
² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordning (2000:606) om myndigheters bokföring, anslagsförordning (2011:223) samt förordning (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Skulder tas upp till de belopp som är säkra enligt faktura, avtal eller motsvarande underlag.

Från och med december 2010 sker i huvudsak all nyanskaffning av persondatorer genom operationell leasing på tre år. Tidigare inköptes persondatorerna och aktiverades som anläggningstillgångar alternativt kostnadsfördes direkt, beroende av anskaffningsvärdet.

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 25 000 kronor eller mer och en livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för anskaffningsvärdet, var år 2018 och tidigare 20 000 kronor.

Objekt som utgör en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 25 000 kronor redovisas också som en anläggningstillgång. Även här var beloppsgränsen för anskaffningsvärdet år 2018 och tidigare 20 000 kronor. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan, varvid linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Det samma gäller för licenser och programvaror och egenutvecklade IT-system.

Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar är fem år. Universitetet använder sig av nedanstående avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

Finansiella anläggningstillgångar värderas enligt kapitalandelsmetoden. Avsättningar för personals framtida särskilda pensionsersättningar och delpension värderas enligt anvisningar från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

PROJEKTREDOVISNING

Externfinansierade pågående projekt redovisas så att intäkterna motsvarar de upparbetade kostnaderna under året. Erhållna medel som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som förskott från uppdragsgivare alternativt oförbrukade bidrag i balansräkningen. För projekt som avslutats under året redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som årets över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag/ersättning ännu ej erhållits bokförs som upplupna intäkter under periodavgränsningar.

FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ LOKALER

Under år 2001 beslutades att förbättringsutgifter på lokaler, som har ett bestående värde för verksamheten, ska aktiveras som anläggningstillgångar. Den förväntade brukstiden ska vara minst tre år och de nedlagda kostnaderna ska uppgå till lägst 100 000 kronor. Reparationer ska alltid kostnadsföras.

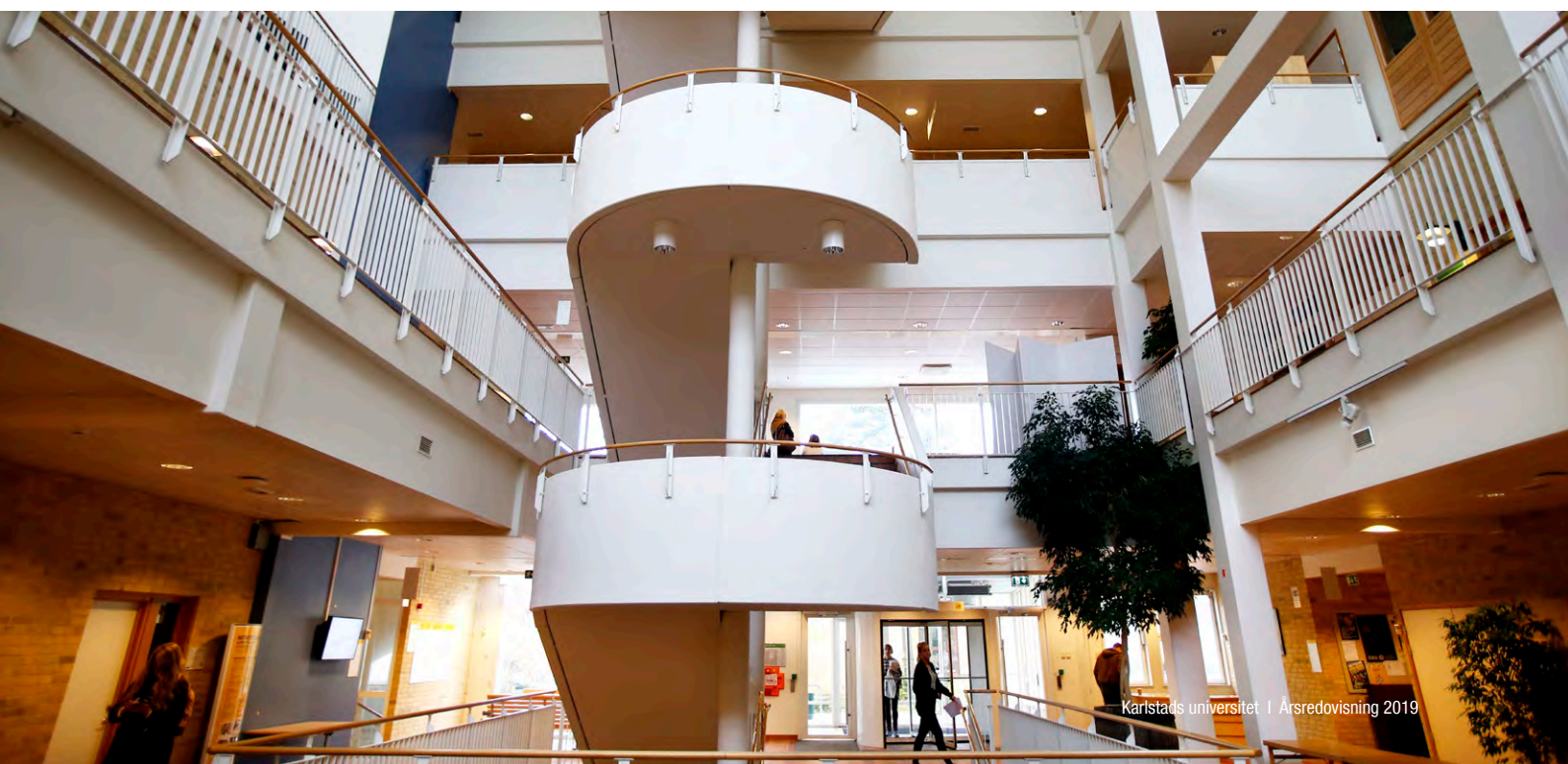
Tabell 35: Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	AVSKRIVNINGSTID (ÅR)
Persondatorer	3
Övriga datorer	5
Maskiner och utrustning	5
Möbler	10
Fastighetsinventarier	10
Antika möbler	25

UNDANTAG I REGLERINGSBREVET FRÅN VISSA BESTÄMMELSER I FÖRORDNINGAR

I regleringsbrevet medges undantag från bestämmelser i förordningar enligt nedan;

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonto i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosädet får överföra såväl överproduktion som outnyttjat takbelopp (anslags-sparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt *bilaga 6 till regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende universitet och högskolor: Väsentliga uppgifter*.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
 - låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
 - beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statlig givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disponering av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet enligt följande. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

NOTER

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG	2019	2018
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	671 581	661 937
Forskning och utbildning på forskarnivå	245 206	237 905
SUMMA INTÄKTER AV ANSLAG	916 787	899 842
Anslagsmedel för finansiering av bidrag	4 621	2 786
SUMMA UTGIFTER UNDER ANSLAG ENLIGT ANSLAGSREDOVISNING	921 408	902 628
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Intäkter och kostnader för utbildning.		

NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2019	2018
Uppdragsutbildning	53 043	55 164
Uppdragsforskning	7 977	8 961
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)	14 960	14 227
Fakturerade kostnader	947	1 589
Högskoleprovet	740	792
Studieavgifter studenter från tredje land	2 915	2 824
Sponsring	356	587
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar	25	8
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	80 963	84 152

Specifikation uppdragsutbildning

Statliga myndigheter	29 289	36 315
Kommuner, regioner	8 280	7 995
Näringsliv	12 625	7 831
Svenska organisationer	2 294	2 495
Utländska företag och organisationer	555	528
SUMMA	53 043	55 164

Specifikation uppdragsforskning

Statliga myndigheter	4 702	5 750
Kommuner, regioner	825	629
Näringsliv	1 012	895
Svenska organisationer	357	806
Utländska företag och organisationer	1 081	881
SUMMA	7 977	8 961

Specifikation intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen

Konferenser, seminarier	4 500	4 052
Försäljning tjänster	2 689	3 350
Offentlig inköps- och resurssamordning	3 007	2 696
Uthyrning lokaler	2 975	2 933
Kompendieförsäljning	982	992
Uthyrning av utrustning och labbmiljöer	806	203
Övrigt	1	1
SUMMA	14 960	14 227

Varav tjänsteexport *

Studieavgifter studenter från tredje land	2 915	2 824
Övrig tjänsteexport	2 572	2 348
SUMMA	5 487	5 172

* I summa intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår tjänsteexport med redovisade belopp.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG	2019	2018
Statliga myndigheter	104 727	95 922
Kommuner, regioner	15 650	12 190
KK-stiftelsen	30 762	31 001
Övriga svenska organisationer	20 732	23 172
Näringsliv	9 551	4 134
Utländska företag och organisationer	9 817	13 671
SUMMA	191 239	180 090
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning samt Ekonomisk redovisning.		

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER	2019	2018
Ränteintäkter Riksgäldskontoret	211	389
Orealiserad värdeökning finansiella instrument utomstatliga	429	
Kursdifferens	442	680
Övriga ränteintäkter	79	87
SUMMA	1 161	1 156
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under hela 2019 varit negativ hos Riksgäldskontoret. Ränteintäkterna har beräknats på lånen till anläggningstillgångar under 2019.		

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2019	2018
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter m.m.	562 497	543 467
Varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	379	590
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	2019	2018
Övriga driftkostnader	161 903	161 565
I posten övriga driftkostnader ingår realisationsförlust vid avyttring av anläggningstillgångar med 166 tkr 2019, år 2018 var realisationsförlusten noll.		
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER	2019	2018
Räntekostnader Riksgäldskontoret	760	1 307
Kursdifferens	93	321
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument utomstatliga		158
Övriga finansiella kostnader	24	6
SUMMA	877	1 792
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under hela 2019 varit negativ hos Riksgäldskontoret. Räntekostnaden har beräknats på tillgodohavandet på räntekontot hos Riksgäldskontoret under 2019.		

NOT 8. TRANSFERERINGAR
Transfereringar är transaktioner av medel till extern part där universitetets egen verksamhet inte får någon direkt motprestation. Exempel på transfereringar inom universitetet är stipendier, resebidrag och utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning, samt i de fall universitetet agerar koordinator i ett projekt och betalar del av projektmedlen vidare till annan part i projektet.

NOT 9. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2019	2018
Kommuner	127	404
KK-stiftelsen	1 007	1 032
Övriga svenska organisationer	4 525	3 292
Privatpersoner	157	98
Övriga	66	151
SUMMA	5 882	4 977

NOT 10. LÄMNADE BIDRAG	2019	2018
Statliga myndigheter	-11 807	-6 892
Kommuner, regioner	-740	-573
Övriga svenska organisationer	-3 280	-2 544
Näringsliv	-3 243	-3 484
Privatpersoner	-7 532	-5 905
Utländska företag och organisationer	-1 346	-820
SUMMA	-27 948	-20 218

NOT 11. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2019	2018
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	9 750	34 413
Varav:		
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	7 713	27 170
Bidragsfinansierad grundutbildning	-329	-558
Uppdragsutbildning	2 366	7 801
Forskning och utbildning på forskarnivå	1 077	1 741
Varav:		
Forskning och utbildning på forskarnivå	1 077	2 020
Bidragsfinansierad forskning	19	-292
Uppdragsforskning	-19	13
SUMMA	10 827	36 154

NOT 12. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2019	2018
IB anskaffningsvärde	19 360	18 677
Årets anskaffningar	979	2 320
Utrangeringar/försäljningar	-1 032	-1 637
SUMMA	19 307	19 360
IB ackumulerade avskrivningar	10 320	9 049
Årets avskrivningar	3 287	2 908
Utrangeringar/försäljningar	-1 021	-1 637
SUMMA	12 586	10 320
Restvärde	6 721	9 040

NOT 13. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	Förbättringsutgifter annans fastighet		Maskiner/ inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
IB anskaffningsvärde	91 331	85 120	263 864	256 498	135	16
Årets anskaffningar	4 186	8 202	16 703	23 229	809	135
Årets överföringar från pågående nyanläggningar			135		-135	
Utrangeringar/försäljningar	-1 217	-2 007	-10 862	-15 863		
Omklassificering		16				-16
SUMMA	94 300	91 331	269 840	263 864	809	135
IB ackumulerade avskrivningar	57 607	51 546	206 876	207 656		
Årets avskrivningar	7 067	8 048	16 359	15 082		
Utrangeringar/försäljningar	-1 167	-1 987	-10 537	-15 862		
SUMMA	63 507	57 607	212 698	206 876	0	0
Restvärde	30 793	33 724	57 142	56 988	809	135
Som pågående nyanläggning redovisas utgifter för projektering av kommande och pågående byggnationer.						

NOT 14. ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG	2019	2018
Anskaffningsvärde	5 000	5 000
Bokfört värde andelar i hel- och delägda företag	32 500	29 879

År 2003 bildades Karlstads universitet Holding AB. Bolaget ägs till 100 procent av Karlstads universitet. 1 000 aktier finns i Karlstads universitet Holding AB (556636-7164) à nominellt värde 100 kronor styck.

NOT 15. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV	UB Verkligt värde	Varav realiserade värdeförändringar
Räntekonsortiet	263	-18
Svenska aktiekonsortiet	1 546	897
Utländska aktieindexkonsortiet	635	425
SUMMA	2 444	1 304

Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår.

NOT 16. VARULAGER	2019	2018
Varulager m.m.	544	586
Varulagret består av tryckerimaterial och produkter för försäljning i universitetets välkomstcenter.		

NOT 17. KORTFRISTIGA FORDRINGAR
Posten "Kortfristiga fordringar" avser, förutom mervärdesskattefordran, främst fakturor utställda till kunder där betalning ännu ej erhållits.

NOT 18. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2019	2018
Kundfordringar	12 123	9 398
Mervärdesskattefordran	15 564	14 267
SUMMA	27 687	23 665

NOT 19. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2019	2018
Förutbetalda kostnader	36 411	37 801
Hyrer	29 539	29 268
Övrigt	6 872	8 533
Upplupna bidragsintäkter	24 387	28 161
Övriga upplupna bidragsintäkter, statliga	13 476	11 289
Övriga upplupna bidragsintäkter, övriga	10 911	16 872
Övriga upplupna intäkter	3 284	2 439
SUMMA	64 082	68 401

NOT 20. SPECIFIKATION AVRÄKNING MED STATSVERKET	2019	2018
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslaget	921 408	902 628
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-921 408	-902 628
Återbetalning av anslagsmedel		
SKULD AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	0	0

NOT 21. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2019	2018
Beviljad räntekontokredit	0	0
Lägst saldo under året	243 176	214 721

NOT 22. KASSA, BANK M.M.	2019	2018
Bankmedel EU-medel	916	903
Bankmedel donationsmedel	157	122
SUMMA	1 073	1 025

NOT 23. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET							
	Stats- kapital	Resultat- andelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapital- förändring anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring bidrags- finansierad verksamhet	Kapital- förändring enligt resultat- räkning	Summa
Utgående balans 2018	5 263	16 849	117 790	1 979	4 534	36 154	182 569
Ingående balans 2019	5 263	16 849	117 790	1 979	4 534	36 154	182 569
Föregående års kapitalförändring		8 030	29 190	-216	-850	-36 154	0
Årets kapitalförändring						10 827	10 827
Summa årets förändring	0	8 030	29 190	-216	-850	-25 327	10 827
UTGÅENDE BALANS 2019	5 263	24 879	146 980	1 763	3 684	10 827	193 396
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.							

NOT 24. STATSKAPITAL	2019	2018
Karlstads universitet Holding AB	5 000	5 000
Konstverk, två stensulpturer inköpta 2006	201	201
Konstverk, del av glasskulptur Kunskapens träd	62	62
SUMMA	5 263	5 263
Universitetet erhöi i december 2002 fem miljoner kronor från regeringen för bildande av holdingbolag. Bolaget, Karlstads universitet Holding AB, bildades i januari 2003. Inget avkastningskrav finns på statskapitalet.		

NOT 25. AVSÄTTNINGAR	2019	2018
Ingående avsättning	6 716	7 877
Årets pensionskostnad	952	1 166
Årets pensionsutbetalningar	-2 362	-2 327
UTGÅENDE AVSÄTTNING	5 306	6 716
Avser pensions- och delpensionsersättningar. Den sammanlagda framtida pensionsutbetalningen för dessa anställda redovisas i bokslutet som en skuld.		

NOT 26. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2019	2018
Ingående avsättning	4 028	2 825
Årets förändring	1 571	1 203
UTGÅENDE AVSÄTTNING	5 599	4 028
Avser avsättning omställningsmedel.		

NOT 27. LÅN RIKSGÄLDSKONTORET	2019	2018
IB skuld Riksgäldskontoret	78 772	79 222
Nya lån under året	23 924	22 380
Årets amorteringar	-22 212	-22 830
UTGÅENDE SKULD RIKSGÄLDSKONTORET	80 484	78 772
Beviljad låneram	100 000	99 000
Universitetet finansierar sina investeringar i anläggningstillgångar via lån hos Riksgäldskontoret.		

NOT 28. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2019	2018
Innehållen skatt personal	15 760	15 309
Övriga kortfristiga skulder	3 444	2 813
EU koordinatorsmedel	916	903
SUMMA	20 120	19 025

NOT 29. UPPLUPNA KOSTNADER	2019	2018
Upplupen semesterlöneskuld	19 394	19 201
Upplupna lönekostnader	7 636	8 096
Upplupna kostnader verksamhetsförlagd utbildning	6 669	7 227
Övriga upplupna kostnader	3 935	10 312
SUMMA	37 634	44 836

NOT 30. OFÖRBRUKADE BIDRAG	2019	2018
Statliga myndigheter	73 827	63 388
Övriga	52 805	57 420
SUMMA	126 632	120 808

NOT 31. FÖRBRUKNING OFÖRBRUKADE BIDRAG STATLIGA MYNDIGHETER	< 3 månad	3-12 månad	1-3 år	> 3 år	Summa
Förbrukning statliga oförbrukade bidrag	23 706	50 121			73 827
SUMMA	23 706	50 121	0	0	73 827
Noten har tagits fram i enlighet med HfR redovisningsråds rekommendation. Metoden innebär en schablonberäkning av den genomsnittliga omsättningshastigheten/förbrukningstakten. Förbrukningstakten för bidragsverksamhet med statlig finansiering bedöms sammantaget vara linjär.					

NOT 32. ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÄKTER	2019	2018
Statliga myndigheter	13 093	14 586
Övriga	8 235	8 955
SUMMA	21 328	23 541

NOT 33. ANSVARSFÖRBINDELSER	2019	2018
Samarbetsavtal Karlstads Bostads AB	50	100
SUMMA	50	100

Karlstads Bostads AB förbinder sig att till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder tillhandahålla och hyra ut 110 rum. De rum som inte hyrs ut till studenter ska Karlstads universitet betala hyra för. Avtalet med Karlstads Bostads AB gäller till och med 2020-06-30.

STYRELSENS ERSÄTTNINGAR OCH UPPDRAG

Utbetald ersättning 2019 till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

NAMN	PERIOD	ERSÄTTNING, KR	ANDRA UPPDRAG SOM STYRELSE- ELLER RÅDSLEDAMOT
Ordförande			
Karin Johansson	1901-1912	66 392	Ordförande, V.S. Visit Sweden AB Ordförande, HUI Research AB Ordförande, Svensk Handel Juridik AB Ledamot, Svensk Handel AB Ledamot, Svensk Distanshandel AB
Rektor			
Johan Sterte	1901-1912	1 518 313	Ledamot Arbetsgivarverket Ledamot, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Värmlands län Ordförande, Karlstads universitet Holdingbolaget AB Ordförande, Karlstads innovation AB
Företrädare för allmänna intressen			
Fredrik Almqvist	1901-1912	28 392	Ledamot, QureTech Bio AB Ledamot, Almquest Holding & Innovation AB
Anders Björn	1901-1912	28 294	Ledamot, Valmet S.p.A Ordförande, Valmet Pescia S.r.L
Erik Engebretsen	1901-1912	30 755	Ledamot, Osiris Eiendom Holding AS Ledamot, C J Hambro & CIE AS
Margaretha Fahlgren	1901-1912	28 392	Inga
Jan Gulliksen	1901-1912	28 294	Ledamot, Voksenåsen AS i Norge Ledamot, Gulliksen Consulting AB Ledamot, Sveriges Radio Aktiebolag Ledamot, Digitaliseringsrådet Medlem i kunskapsrådet för Myndigheten för Delaktighet Medlem i vetenskapliga rådet för Myndigheten för Tillgängliga Medier Medlem i insynsrådet för Arbetsmiljöverket
Sara Jons	1901-1912	28 294	Inga
Veronica Lamppa Lönnbro	1901-1912	28 294	Inga
Företrädare för verksamheten			
Susanne Tornhamre	1901-1912	653 508	Inga
Helén Williams	1901-1912	613 231	Ledamot, Wilconsulting AB
Claes Uggla	1901-1912	628 625	Inga
Företrädare för studenterna			
Sebastian Hardin	1901-1912	28 392	Inga
Daniel Frisén	1901-1906	31 947	Ledamot, Kårhuset i Karlstad AB (190101-191021) Ledamot, UHR:s tillträdesråd
Malin Sannerstedt	1906-1912	18 396	Inga
Raul Ferrer Conill	1901-1912	534 676	Inga
Ingrid Andesson*		413 917	Inga

* Ny styrelseledamot som ersätter Raul Ferrer Conill från och med 2020-01-01 och som därmed är påskrivande av årsredovisningen.

15

An aerial photograph of the Karlstad University campus and its surroundings. The foreground shows modern university buildings, including a large circular structure and a tall, thin tower. A residential area with many small houses is visible to the right. The middle ground is filled with dense green forests. In the background, a large body of water (Lake Vänern) stretches across the horizon under a blue sky with scattered clouds. A tall industrial chimney is visible on the right side of the lake.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Karlstads universitet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, når verksamhetens mål samt uppfyller kraven i myndighetsförordningen (2007:515).

PROCESSEN FÖR INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga så att verksamheten inte utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

I myndighetsförordningen anges bland annat att verksamheten ska bedrivas effektivt och enligt gällande rätt och enligt de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen samt att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt.

Karlstads universitet har under 2019 bedrivit arbete med intern styrning och kontroll i enlighet med kraven.

INTERN STYRNING

Karlstads universitet har en övergripande arbetsordning för universitetet samt därtill separata arbetsordningar för styrelse, fakultetsnämnder, lärarutbildningsnämnd samt fakulteternas organisation, centrala stödfunktioner, centrum- och forumbildningar samt mindre nämnder och kommittéer. Arbetsordningarna beskriver uppdrag, sammansättning, ordningen för beredning och handläggning inför beslut, studentinflytande, jäv och övriga förvaltningsrättsliga frågor.

Universitetet har en delegationsordning som utgår från rektor och universitetsdirektör och som fördelar ansvar till fakultetsnämnder, dekaner och förvaltningschefer. De flesta arbetsordningar samt delegationsordningen har uppdaterats under 2019.

Särskilda styrdokument finns för olika områden, bland annat antagningsordning, examensordning, regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, anställningsordning, inköpspolicy, policy för studentinflytande, representationspolicy samt policy för bisysslor. Universitetets rutiner och kontroller är organiserade med syftet att minimera risken för oegentligheter.

KVALITETSSYSTEM

Under 2019 har en översyn av kvalitetssäkringssystemet genomförts och rektor beslutade i december

2019 om ett sammanhållet kvalitetssystem vid Karlstads universitet. Det nya kvalitetssystemet kommer därmed att börja tillämpas under 2020.

Kvalitetssäkringen som genomförts under 2019 har utgått från att universitetet ska bygga och bibehålla en kvalitetskultur som innefattar formella strukturer samt engagemang och ansvarstagande för verksamhetens kvalitet. Kvalitetsutvecklingen under 2019 har byggts på systematisk uppföljning, analys och återkoppling. Universitetets utvärderingar har utgått från de principer för kvalitetssäkring av högre utbildning som framgår i European Standards and Guidelines.

Området kvalitetssäkring fokuserar på årliga utvärderingar och uppföljningar av utbildningsutbudet utifrån samhällets och arbetsmarknadens behov, lärosätets kapacitet, interna och externa utvärderingsresultat samt ekonomiska förutsättningar. Ett antal uppföljningar har genomförts under 2019, dels enligt treklövermodellen i samverkan med Mittuniversitetet och Linnéuniversitetet, dels via Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar.

Under 2018-2019 har universitetet fått resultatet av Universitetskanslersämbetets granskningar av fem forskarutbildningsämnen. Av dessa fick fyra omdömet hög kvalitet direkt efter granskningen. Den femte, historia, fick omdömet hög kvalitet efter redovisning av åtgärder. Av andra utbildningar som granskats har grundläraresexamen, inriktningarna årskurs F-3 och årskurs 4-6 fått omdömet hög kvalitet, medan förskolläraresexamen fått omdömet ifrågasatt kvalitet. Här ska redogörelser för åtgärder lämnas till Universitetskanslersämbetet senast i april 2020 som därefter tar ställning till eventuell indragning av rätten att utfärda förskolläraresexamen.

För utvärdering och uppföljning använder Karlstads universitet också ett automatiserat och standardiserat system för värdering och analys av program och kurser. Systemet säkerställer att studenter ges möjlighet att framföra sina erfarenheter och synpunkter samt att resultaten hålls tillgängliga.

Området lärande fokuserar på den undervisande personalens kompetensutveckling och pedagogiska meritering. År 2016 utsågs de första lärarna som fått möjlighet att meritera sig på grundval av skicklighet i undervisning i en pilotsatsning. Under 2018 tog fa-

kulteterna över ansvaret för denna meritering. Under 2019 utsågs för första gången lärare enligt denna meriteringsgrund.

Området kunskaps- och informationsutbyten har till syfte att upprätta och säkerställa överblickbarhet, standardisering samt horisontell och vertikal kommunikation.

RISKANALYS FÖR VERKSAMHETSÅR 2019

Karlstads universitet har genomfört riskanalyser inför 2019 samt under året arbetat med aktiviteter kopplat till de identifierade riskerna. Utgångspunkt för riskanalyserna är skeenden i omvärlden som kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sin serviceskyldighet som myndighet samt risken för att universitetet inte når upp till de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Fakulteter, lärarutbildningsnämnd och avdelningar vid centrala stödfunktioner har genomfört analyser för respektive verksamhet. Utifrån riskdokumentationerna har universitetsledningen fört in ett övergripande perspektiv. Riskanalyserna dokumenteras i ett webbaserat verktyg som ger koppling mellan verksamhetsmål, verksamhetsplanering och riskanalyser. Riskana-

lyserna utgår från universitetets vision och strategi 2030 samt de sex strategiska mål 2019-2023 som styrelsen beslutat om. Styrelsen beslutade i slutet av november 2019 om riskanalys samt planerade åtgärder avseende år 2020.

RISKER SOM IDENTIFIERATS AV INTERN OCH EXTERN REVISION

Under 2019 har internrevisionen lämnat tre rapporter till universitetets styrelse. Dessa rapporter konstaterar att den interna styrningen och kontrollen avseende Ladok, representation och upphandling är tillfredsställande, men att vissa brister måste åtgärdas.

Internrevisionens rapporter har resulterat i beslut om uppdrag till rektor. Rekommendationer har tagits om hand och återrapporteras till universitetsstyrelsen i särskild ordning.

Riksrevisionens granskning av bokslut och årsredovisning 2018 avrapporteras till styrelsen vid sammanträdet i april 2019. Granskningen av bokslut och årsredovisning 2018 samt övrig granskning under 2019 har inte resulterat i några allvarliga iakttagelser utan Riksrevisionen har rapporterat muntligt samt i minnesanteckningar.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

	2019	2018	2017	2016	2015
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	8 680	8 435	8 278	8 309	8 236
- varav kvinnor	5 400	5 259	5 167	5 207	5 199
- varav män	3 280	3 176	3 111	3 102	3 037
Kostnad per helårsstudent	79	78	78	77	75
Totalt antal helårsprestationer ¹	7 165	7 038	7 016	6 972	6 873
- varav kvinnor	4 571	4 500	4 514	4 536	4 499
- varav män	2 594	2 538	2 502	2 436	2 374
Kostnad per helårsprestation	95	93	93	92	89
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	30	25	21	13	6
- varav kvinnor	8	7	6	3	0
- varav män	21	18	15	9	5
Totalt antal nyantagna doktorander	39	34	36	37	50
- varav kvinnor	20	20	23	19	26
- varav män	19	14	13	18	24
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	223	233	252	260	275
- varav kvinnor	111	124	136	131	144
- varav män	112	109	116	129	131
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	78	78	84	92	93
- varav kvinnor	35	31	34	37	41
- varav män	43	47	50	55	53
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
- varav kvinnor	0	0	0	0	0
- varav män	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	7,0	5,5	4,5	4,5	4,0
- kvinnor	7,5	5,5	5,3	5,0	4,0
- män	5,0	3,5	4,0	4,5	4,0
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,3	6,5	6,0	6,4	6,3
- kvinnor	6,5	7,0	6,0	6,0	7,0
- män	6,0	6,0	6,0	5,3	6,0
Totalt antal doktorsexamina	28	25	31	25	30
- varav kvinnor	15	16	17	11	15
- varav män	13	9	14	14	15
Totalt antal licentiatexamina	5	13	17	12	17
- varav kvinnor	3	7	6	6	10
- varav män	2	6	11	6	7
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁵	-	398	369	359	310
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation	-	984	1 017	984	1 099
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	1 065	1 048	1 032	1 024	1 024
- varav kvinnor	596	580	575	572	572
- varav män	469	468	457	452	452
Medelantal anställda	1 289	1 259	1 243	1 235	1 203
- varav kvinnor	713	697	697	693	671
- varav män	576	562	546	542	532
Totalt antal lärare (årsarb.)	595	592	584	582	569
- varav kvinnor	287	286	286	289	284
- varav män	308	306	298	293	285
Antal disputerade lärare (årsarb.)	372	377	377	357	350
- varav kvinnor	160	162	165	156	151
- varav män	212	215	212	201	199
Antal professorer (årsarb.)	85	81	89	81	72
- varav kvinnor	26	24	29	25	20
- varav män	59	57	60	56	52

	2019	2018	2017	2016	2015
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 190	1 165	1 109	1 074	1 029
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	780	772	734	710	696
– andel anslag (%)	86	86	86	86	86
– andel externa intäkter (%)	14	14	14	14	14
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	410	394	375	364	333
– andel anslag (%)	60	60	60	62	61
– andel externa intäkter (%)	40	40	40	38	39
Kostnader totalt (mnkr)	1 182	1 137	1 103	1 071	1 029
– andel personal	73	72	72	72	72
– andel lokaler	11	11	11	11	12
Lokalkostnader ⁶ per kvm (kr)	1 636	1 624	1 618	1 652	1 434
– andel av justerade totala kostnader (%)	12	12	13	13	14
Balansomslutning (mnkr)	547	548	475	457	476
– varav oförbrukade bidrag	127	121	95	95	102
– varav årets kapitalförändring	11	36	7	7	0
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	193	183	146	139	133
i) myndighetskapital inom utbildning grundnivå och avancerad nivå	122	112	78	70	74
ii) myndighetskapital forskning och utbildning på forskarnivå	66	65	63	64	53

¹ Exkl. uppdragsutbildning, beställd utbildning och studieavgiftsfinansierad utbildning.

² Exkl. beställd utbildning.

³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

⁵ Uppgifter för år 2019 lämnas i årsredovisning 2020.

⁶ Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer.

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Universitetsstyrelsen har vid sammanträdet den 20 februari 2020 fastställt årsredovisning för år 2019.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Karin Johansson

Johan Sterte

Fredrik Almqvist

Anders Björn

Erik Engebretsen

Margaretha Fahlgren

Jan Gulliksen

Sara Jons

Veronica Lamppa Lönnbro

Susanne Tornhamre

Claes Ugglå

Helén Williams

Sebastian Hardin

Malin Sannerstedt

Ingrid Andersson

